

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1 REGULACJE PRAWNE	5
1.1 PODSTAWY PRAWNE STRATEGII.....	5
1.2 KORELACJA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI KRAJOWYMI ORAZ REGIONALNYMI	5
2 DIAGNOZA SYTUACJI MIESZKAŃCÓW MIASTA ZIELONA GÓRA	10
2.1 BEZROBOCIE	13
2.2 RODZINA ZIELONOGÓRSKA W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ	16
2.3 RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	20
2.4 PROBLEM UZALEŻNIEŃ	27
2.5 ZASOBY MIESZKANIOWE, EKSMISJE	31
2.6 OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	34
2.7 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	35
2.8 OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	42
2.9 POMOC I OPIEKA NAD OSOBAMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I SENIORAMI ... W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	44
2.10 ZABEZPIECZENIE OPIEKI CAŁODOBOWEJ	46
2.11 PRZEMOC W RODZINIE.....	48
3 INFRASTRUKTURA I ZASOBY MIASTA ZIELONA GÓRA ISTOTNE PRZY ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	60
4 ADRESACI STRATEGII	61
5 CELE STRATEGII	62
1.1. Zwiększenie dostępu do istniejących form pomocy oraz realizatorów wsparcia osób i rodzin	63
1.2. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji.....	66
1.3. Zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej	68
2.1. Wspieranie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy	70
2.2. Zbudowanie i funkcjonowanie systemu zapobiegającego bezdomności i utracie mieszkania	74
2.3. Stworzenie systemu pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia . po zwolnieniu z jednostki penitencjarnej oraz osobom przebywającym w areszcie	76
2.4. Poszerzenie działań w zakresie profilaktyki osób zagrożonych uzależnieniami, uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży	78
3.1 Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Zielona Góra poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar	80
4.1. Wspieranie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w integracji ze środowiskiem ...	81
4.2. Stworzenie systemu ochrony zdrowia psychicznego	84

4.3.	Zwiększenie wsparcia osób i rodzin w zakresie świadczenia usług nad osobami niezdolnymi do samodzielnego funkcjonowania	85
5.1.	Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi w celu pozostawienia ich w środowisku naturalnym.....	86
6.1.	Wspieranie kadr zajmujących się pomocą osobom i rodzinom	89
6	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII	91
7	MONITORING I EWALUACJA	92
8	SPIS WYKRESÓW	93
9	SPIS TABEL	95

WSTĘP

Celem polityki społecznej jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialnych jak i niematerialnych wszystkich grup społecznych. Zmiany społeczno-demograficzne i gospodarcze, dokonujące się we współczesnej Polsce, wywołują liczne, często negatywne, konsekwencje dla wielu grup, powodując ich marginalizację i zagrożenie wykluczeniem społecznym. Należą do nich m.in. osoby z niepełnosprawnością, dzieci i młodzież wychowująca się poza rodziną biologiczną lub wymagająca wsparcia społecznego, rodziny problemowe, w tym doświadczające przemocy, osoby uzależnione, starsze i samotne oraz w trudnej sytuacji życiowej. Stan epidemii w związku z COVID-19 dodatkowo utrudnił funkcjonowanie tych grup poprzez ograniczenie kontaktów społecznych, a tym samym wpłynął na stan zdrowia psychicznego.

Skuteczna pomoc grupom zagrożonym marginalizacją i wykluczeniem społecznym wymaga wszechstronnych, dostosowanych do potrzeb tych grup działań poprzez rozwój już istniejących i nowych form wsparcia. Wprowadzaniem i rozwojem form wsparcia winna zajmować się dobrze przygotowana, o wysokich umiejętnościach i kwalifikacjach zawodowych, kadra służb społecznych. Istotnym elementem prowadzonych działań w tym zakresie winna być także współpraca międzyinstytucjonalna oraz międzysektorowa pomiędzy sektorami: publicznym, pozarządowym i komercyjnym. W celu skutecznego ograniczania negatywnych skutków zjawisk i problemów społecznych należy rozwijać współpracę z organizacjami pozarządowymi, szczególnie zajmującymi się wsparciem i opieką osób w trudnej sytuacji życiowej. W Zielonej Górze funkcjonuje znaczna liczba podmiotów w sferze pozarządowej aktywnie wspierająca grupy zagrożone wykluczeniem społecznym, która będzie pomocna w realizacji założeń Strategii.

Nakreślając cele do osiągnięcia w Strategii należy wykorzystać mocne strony i zasoby Miasta, jak również pozytywne zmiany gospodarcze związane ze wzrostem płacy minimalnej, spadkiem bezrobocia. Planując założenia Strategii niezbędne jest również uwzględnienie szeregu programów, w tym finansowych oraz usługowych nakierowanych na wsparcie rodzin z dziećmi, seniorów i osób z niepełnosprawnością, np. „Rodzina 500+”, „Opieka wychnieniowa”, „Asystent osoby niepełnosprawnej”.

Realizacja kierunków polityki społecznej, którą wyznacza Strategia powinna odbywać się zgodnie z zasadą partnerstwa kobiet i mężczyzn w życiu społecznym oraz w atmosferze działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji płci i przełamywani stereotypów związanych z płcią, ksenofobia itp.

Dążenie do osiągnięcia celu strategicznego, jak również celów operacyjnych powinno odbywać się przy możliwie jak największym wprowadzeniu procesu deinstytucjonalizacji, która zakłada odejście od opieki w dużych instytucjach na rzecz zapewnienia wsparcia w środowisku lokalnym - w miejscu zamieszkania, np. poprzez asystenta osobistego lub zapewnieniu usług mieszkaniowych m.in. poprzez mieszkania chronione lub wspomagane. UNICEF definiuje deinstytucjonalizację jako „całość procesu planowania transformacji i zmniejszania rozmiaru zakładów stacjonarnych lub ich likwidacji, przy jednoczesnym zapewnieniu innego rodzaju różnorodnych usług nad dziećmi, bazujących na standardach wynikających z praw człowieka i zorientowanych na rezultaty”. W szczególności deinstytucjonalizacja powinna mieć bardzo szerokie zastosowanie przy pomocy osobom z chorobami przewlekłymi, w tym chorobami i zaburzeniami psychicznymi, z niepełnosprawnościami, seniorom, dzieciom i młodzieży, a także osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Duże placówki izolują osoby od środowiska rodzinnego i lokalnego, ograniczając zdolność oraz gotowość osób zamieszkałych lub wzrastających w takich miejscach do pełnego uczestnictwa w życiu ogólnie pojętego społeczeństwa. Często zdarza się, że opieka instytucjonalna prowadzi do wykluczenia społecznego i izolacji do końca życia. Dlatego też, pomagając osobom, należy organizować usługi niezbędne do życia i włączenia społecznego jak najbliższej naturalnego środowiska oraz z jego udziałem.

Dane dot. rozdziału zawierającego diagnozę sytuacji mieszkańców Miasta Zielona Góra zostały pozyskane z Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz źródeł ogólnopolskich takich jak Główny Urząd Statystyczny i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jak również opracowań własnych i informacji uzyskanych podmiotów zaangażowanych w tworzenie Strategii.

1 REGULACJE PRAWNE

1.1 PODSTAWY PRAWNE STRATEGII

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielona Góra na lata 2021-2030 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119)
- Prawo oświatowe z 14 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2021 r. poz. 1285);
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. 2021 poz. 183 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. 2021 poz. 642);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2021 poz. 573).

Podstawę prawną niniejszej Strategii stanowią art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o *pomocy społecznej*, zgodnie z którym gmina i powiat opracowują i realizują strategię rozwiązywania problemów społecznych.

1.2 KORELACJA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI KRAJOWYMI ORAZ REGIONALNYMI

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej strategia rozwiązywania problemów społecznych ma uwzględniać m.in. cele projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań oraz sposoby ich realizacji. Jako dokument strategiczny na poziomie gminy lub powiatu, strategia nie może funkcjonować całkowicie odrębnie od dokumentów opracowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Zapisy strategii muszą być spójne z dokumentami strategicznymi wyższej rangi.

W wymiarze krajowym, dokumentami wyznaczającymi cele i kierunki polityki społecznej są:

- *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Strategia stanowi rozwinięcie i operacjonalizację tzw. Planu Morawieckiego, w którym została

sformułowana nowa wizja i model rozwoju kraju będące odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką. Wyzwania te określono formułą pięciu pułapek rozwojowych: średniego dochodu, braku równowagi, przeciętnego produktu, demograficznej oraz słabości instytucjonalnej. Niezależnie od nich za bariery dla rozwoju Państwa uznano rozwarstwienie społeczne i utrzymujące się zróżnicowania przestrzenne w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Celem głównym Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwany efektem realizacji Strategii ma być wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Niniejszy dokument wpisuje się w II cel operacyjny Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, jakim jest rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).

- *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030* – celem głównym dokumentu jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia obejmuje 4 cele szczegółowe:
 - a) podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
 - b) poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
 - c) wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
 - d) redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia skierowana jest do wszystkich osób mieszkających w Polsce. Realizacja dokumentu odbywa się przez wdrożenie projektów strategicznych, które pokrywają szerokie spektrum działań ukierunkowanych na wsparcie pojedynczych osób i grup społecznych w obszarach zasadniczych dla dobrostanu społeczeństwa – począwszy od edukacji na wszystkich poziomach, ochrony zdrowia różnych grup wiekowych, pomocy w wejściu, utrzymaniu się i rozwoju na rynku pracy w Polsce, a także udzieleniu konkretnej pomocy osobom, które z różnych powodów znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie mogą się samodzielnie z niej wydostać. Realizacja działań ma doprowadzić do poprawy dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne, wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy, poprawę jakości

- *Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej* - dokument rządowy, który wyznacza kluczowe kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. W Programie przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego oraz sektora ekonomii społecznej i solidarnej. Aktualizacja programu z 31.01.2019 r. ma na celu wzmocnienie procesów dotyczących zwiększania spójności i solidarności społecznej, a także rozwoju lokalnego i społeczno-gospodarczego, w szczególności w wymiarze wspólnot lokalnych i samorządowych. Oznacza to nowe szanse na zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz większą dostępność lepiej zaplanowanych usług społecznych, które będą świadczone bliżej odbiorców. Ponadto wzmocni konkurencyjność podmiotów nastawionych na realizowanie celów społecznych.

W trakcie opracowywania pozostaje Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030. Projekt Programu jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym ustanowionym do realizacji celów związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu zawartych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Stanowi jednocześnie realizację polityki społecznej, w szczególności celu szczegółowego 4 Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne, jak również w zakresie objętym warunkowością podstawową dla Europejskiego Funduszu Społecznego, dotyczącą istnienia i realizacji krajowych strategicznych ram polityki na rzecz

ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego. Celem głównym projektu Programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Program ma również na celu urzeczywistnienie idei deinstytucjonalizacji w obszarze usług społecznych, poprzez wskazanie konkretnych działań i kierunków rozwoju. W ramach priorytetu III *Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu* postawiono przede wszystkim na deinstytucjonalizację usług społecznych rozumianą jako długofalowy proces przejścia od usług świadczonych w instytucjach do usług świadczonych w środowisku lokalnym, którego końcowym rezultatem będzie odejście od usług społecznych świadczonych w instytucjach na rzecz usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. W ramach deinstytucjonalizacji planuje się rozwój usług środowiskowych w celu zapobiegania umieszczaniu osób w placówkach. Następnie zbadana ma zostać kwestia zasadności pobytu w placówkach osób, które już w nich przebywają oraz ich zasoby osobiste pod kątem możliwości zamieszkania w środowisku. Dalej, planuje się systematyczne zmniejszanie miejsc w placówkach stacjonarnych na rzecz zwiększenia miejsc dziennych w infrastrukturze pomocy społecznej oraz przygotowanie personelu zatrudnionego w placówkach stacjonarnych do realizacji usług w środowisku.

Na szczeblu krajowym dokumentami wyznaczającymi kierunki polityki społecznej są również programy przyjęte przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, m.in.:

- „Za życiem” - głównym celem programu jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin. Program obejmuje kompleksowe rozwiązania, w szczególności w obszarach dotyczących wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomagania dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych, wsparcia mieszkaniowego, a także koordynacji wsparcia, poradnictwa i informacji.
- „Posiłek w szkole i w domu” – przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafi do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.
- „Senior+” - celem strategicznym Programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”, tj. wsparcie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”. Celem operacyjnym Programu jest zapewnienie wsparcia seniorom – osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej – poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej – w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym.
- „Opieka wytchnieniowa” - program kierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w tym zakresie. Oferuje usługi opieki wytchnieniowej w trzech formach: dziennej, całodobowej oraz poradnictwo dla opiekunów.
- „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z niepełnosprawnością posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te mają możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program ma na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu ww. osób poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych. Do zadań asystenta należą m.in. pomoc w wyjściu, powrocie oraz w dojazdach np. na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne lub do ośrodków kultury, pomoc w zakupach i w załatwieniu spraw urzędowych.

Na szczeblu regionalnym priorytety polityki społecznej wyznaczają:

- *Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030* – celem głównym dokumentu jest inteligentne gospodarowanie potencjałami regionu dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, spójności społecznej i przestrzennej oraz wysokiej jakości życia mieszkańców.

Cele strategiczne to:

- a) Inteligentna, zielona gospodarka regionalna.
- b) Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi.
- c) Integracja przestrzenna regionu.
- d) Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę.

Do każdego z celów strategicznych przypisano kilka celów operacyjnych, a w ramach tych celów operacyjnych szczegółowe kierunki interwencji. Cele operacyjne w zakresie drugiego celu strategicznego dot. wymiaru społecznego i obywateli to:

- a) wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi;
- b) promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów;
- c) wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- d) zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego;
- e) rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu;
- f) wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej.

- *Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2021–2030*. Strategia poprzedzona została wnikliwą diagnozą problemów społecznych regionu. W oparciu o nią wytypowano główne problemy polityki społecznej oraz grupy społeczne, które mają być podmiotami polityki społecznej:

- starzenie się populacji – seniorzy;
- problemy psychospołeczne – dzieci i młodzież;
- problemy z wykonywaniem funkcji opiekuńczo-wychowawczej – rodzina;
- niepełnosprawność jako problem w wymiarze indywidualnym i społecznym – osoby z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- osoby w kryzysie bezdomności.

Priorytetami (celami strategicznymi) polityki społecznej województwa lubuskiego w świetle Strategii są:

- a) poprawa jakości życia seniorów.
- b) doskonalenie systemu wsparcia dzieci i młodzieży.
- c) aktywna polityka prorodzinna.
- d) poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi.
- e) rozwój systemu wsparcia osób zależnych, w tym osób w kryzysie bezdomności, opuszczających zakłady karne lub innych będących w kryzysie.
- f) doskonalenie zawodowe kadr pomocy i integracji społecznej.
- g) wzmocnienie ekonomii społecznej jako czynnika aktywizacji mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnych.

Schemat 1. Zgodność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030 z krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi.

Dokumenty strategiczne krajowe

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Dokumenty strategiczne regionalne

- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2021–2030

Obszary wymienione w powyższych dokumentach wyznaczają zakres Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielona Góra na lata 2021-2030, które zamierza się osiągnąć w ramach współpracy z instytucjami publicznymi, podmiotami III sektora oraz mieszkańcami Zielonej Góry.

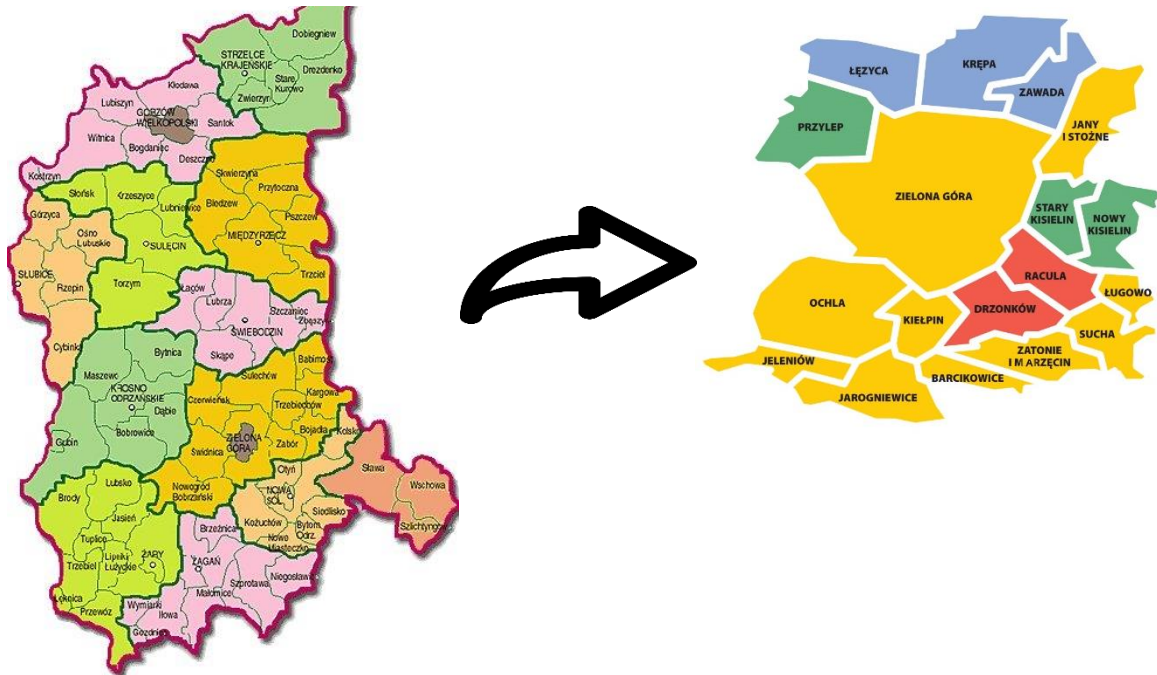

2 DIAGNOZA SYTUACJI MIESZKAŃCÓW MIASTA ZIELONA GÓRA

Miasto Zielona Góra jest gminą na prawach powiatu. 31.12.2019 r. Miasto liczyło 141.222 mieszkańców, z czego 74.279 stanowiły kobiety, natomiast mężczyźni 66.133.

Rysunek 1. Umiejscowienie Miasta Zielona Góra w województwie lubuskim.

Źródło: strona internetowa

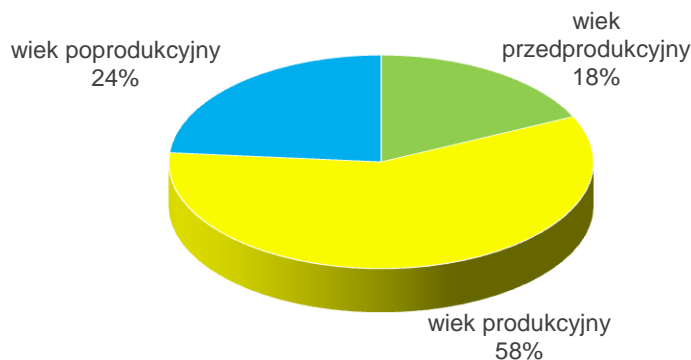
Łącznika Zielonogórskiego
<https://www.lzg24.pl/arttykul/aktualnosci-solectwa/krepa-lezyca-zawada/wodociagi-juz-zainwestowaly-w-gminie-100-mln-zl>

źródło: <https://lubuskie.pl/wiadomosci/7790/plan-zagospodarowania-przestrzennego-województwa-lubuskiego-przy>

Liczba osób w wieku produkcyjnym w 2019 r. to 82.390 (58%), przedprodukcyjnym 25.464 (18%), a poprodukcyjnym 33.368 osób (24%). Rozkład procentowy ludności jest zbliżony do danych województwa lubuskiego, jednakże w Zielonej Górze odnotowano o 2% mniej osób w wieku produkcyjnym oraz o 2% więcej osób w wieku poprodukcyjnym. W Zielonej Górze na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 40,1 osób w wieku poprodukcyjnym, gdzie średnia dla województwa to 35,8. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosi w mieście 19,6%, podczas gdy dla województwa o 2% mniej.

Wykres 1. Osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w %.

Źródło: dane GUS

Od 2015 r. do 2018 r. liczba ludności Miasta rosła, jednakże w 2019 r. w Zielonej Górze odnotowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów wyniosła -90. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,64 na 1000 mieszkańców Zielonej Góry. Przyrost naturalny w województwie lubuskim był jeszcze mniejszy, wyniósł bowiem -2,01 na 1000 mieszkańców województwa.

W 2019 r. urodziło się 1.336 dzieci, w tym 642 dziewczynki i 694 chłopców. Zawarto 598 małżeństw, co odpowiada 4,24 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Wskaźnik małżeństw dla województwa jest zbliżony i w 2019 r. wynosił 4,51. W mieście zarejestrowano 1453 zameldowań oraz 994 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wyniosło dla Zielonej Góry 459↑.

Szczegółowe dane demograficzne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dane demograficzne Miasta Zielona Góra w latach 2015-2019

Rodzaj danych	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba ludności w mieście Zielona Góra ogółem	138 711	139 330	139 819	140 297	141 222
Liczba kobiet	72 846	73 197	73 507	73 723	74 279
Liczba mężczyzn	65 865	66 133	66 312	66 574	66 943
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	62,0	64,4	67,0	69,2	71,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	121,1	125,3	127,6	130,0	131,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	34,0	35,8	37,5	39,1	40,5
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	24,2	25,8	27,3	28,7	30,0
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	16,6	17,5	18,2	18,9	19,6

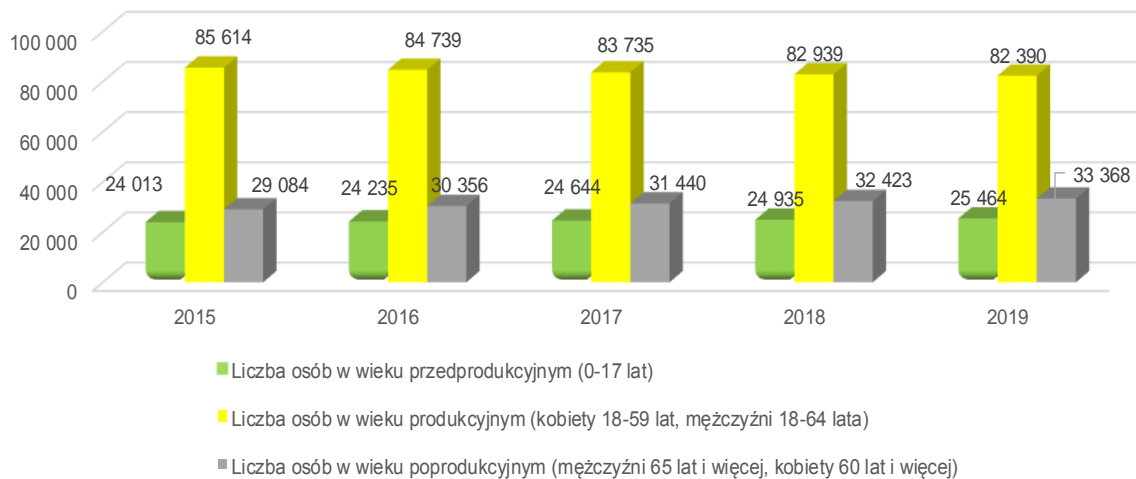
Źródło: dane GUS

Zmiany w strukturze ludności wskazują na postępujący proces starzenia się mieszkańców miasta, liczba młodzieży maleje, rośnie liczba osób starszych. Należy podkreślić, że nie jest to tendencja mająca miejsce wyłącznie w Zielonej Górze. W skali województwa również można zaobserwować takie zmiany.

Dane statystyczne wskazują, że liczba ludności Zielonej Góry będzie systematycznie się zmniejszać do 106.474 w 2050 r. Zmniejszy się znaczna przewaga liczby kobiet w stosunku do mężczyzn z obecnie 52,60% do 50,62%.

Wykres 2. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2015-2019.

Źródło: dane GUS

Tabela 2. Prognozy liczby ludności Miasta Zielona Góra do 2050 r.

Rodzaj danych	Prognozowana liczba ludności na lata		
	2030	2040	2050
Liczba ludności w mieście Zielona Góra ogółem	114 447	110 273	106 474
Liczba kobiet	59 600	56 742	53 895
Liczba mężczyzn	54 847	53 531	52 579
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	18 687	16 917	16 851
Liczba osób w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata)	68 600	67 982	59 133
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	27 160	25 374	30 490

Źródło: dane GUS

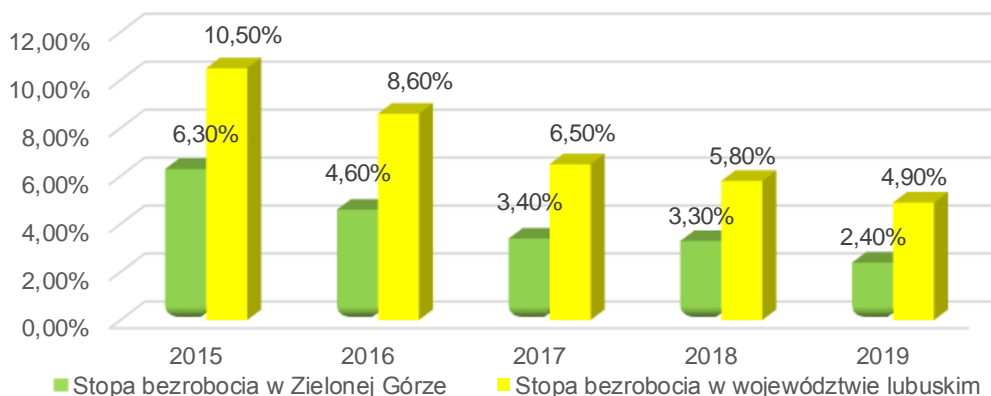
Bardzo niepokojące są prognozy dot. grup wiekowych. Z obecnych 24% osób w wieku przedprodukcyjnym, liczba ta zmaleje do 16% w 2050 r. Zmniejszy się również odsetek osób wieku produkcyjnym z 58% do 56%. Bardzo mocno wzrośnie zaś liczebność osób w wieku poprodukcyjnych z 18% do 29%.

2.1 BEZROBOCIE

Osób zarejestrowanych wg stanu na 31 grudnia 2019 r. jako bezrobotne było 1.664, co stanowi znaczny spadek w porównaniu do 2015 r., kiedy osób zarejestrowanych było 4.003. Dane wskazują na wyraźne zmniejszenie problemu bezrobocia. Stopa bezrobocia w Zielonej Górze w 2019 r. znacząco się zmniejszyła w porównaniu do 2015 r. z 6,3% na 2,4%, przy czym była znacznie niższa niż stopa bezrobocia dla województwa lubuskiego wynosząca 4,9%.

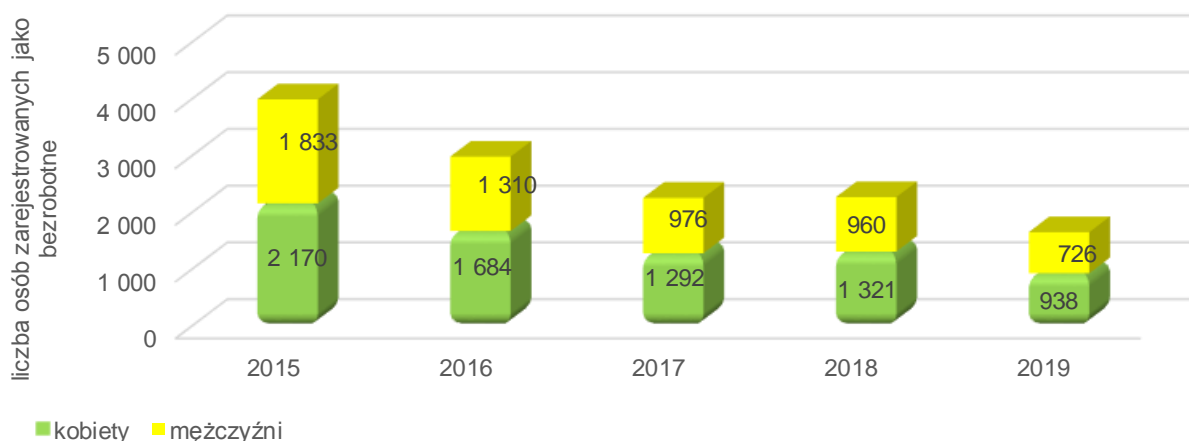
Wykres 3. Stopa bezrobocia w Zielonej Górze i województwie lubuskim w latach 2015-2019.

Źródło: dane GUS

Wśród wszystkich osób bezrobotnych ponad połowę w 2019 r. (56%) stanowiły kobiety. Większa liczba bezrobotnych kobiet utrzymywała się stale w latach 2015-2019. Wiąże się to z ich specyfiką na rynku pracy związaną m.in. z urlopami macierzyńskimi, wychowawczymi a tym samym większymi trudnościami powrotu do pracy zawodowej.

Wykres 4. Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w latach 2015-2019.

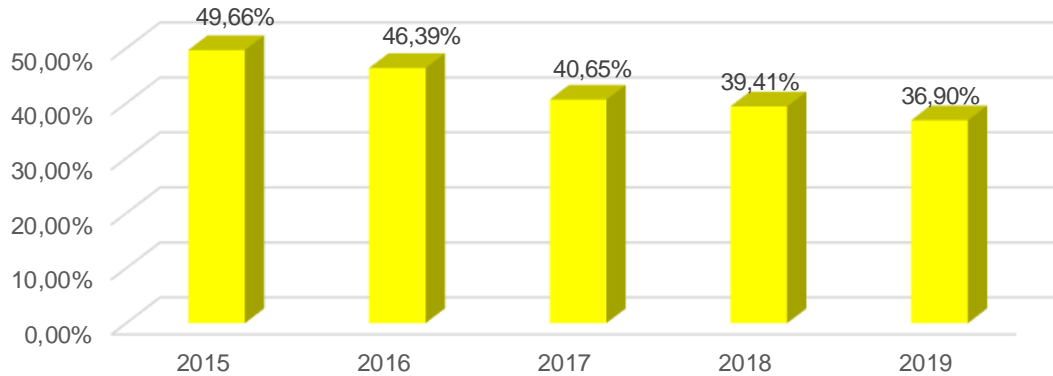

Źródło: dane GUS

W latach 2015-2019 r. zmniejszyła się liczba osób długotrwale bezrobotnych. W 2015 r. osób długotrwale bezrobotnych było 1.988, co stanowiło 49,66% wszystkich osób bezrobotnych. W 2019 r. liczba osób długotrwale bezrobotnych wyniosła 614 i stanowiła 36,90% wszystkich osób bezrobotnych.

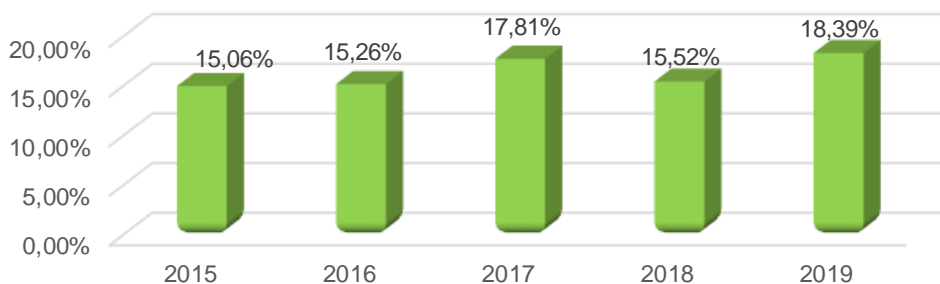
Wykres 5. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w Zielonej Górze w latach 2015-2019.

Źródło: dane GUS

Na poprawę sytuacji na rynku pracy oraz zmniejszenie problemu bezrobocia wskazuje również fakt, że wzrósł odsetek osób z prawem do zasiłku. W 2015 r. uprawnionych do zasiłku były 603 osoby, co stanowiło 15,06% wszystkich osób bezrobotnych. W 2019 r. zaś liczba osób z prawem do zasiłku wyniosła 306 i stanowiła 18,39% wszystkich osób bezrobotnych.

Wykres 6. Odsetek osób bezrobotnych w prawem do zasiłku w Zielonej Górze w latach 2015-2019.

Źródło: dane GUS

Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze udziela pomocy osobom pozostającym bez pracy poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, tj.:

- staże,
- bony szkoleniowe dla bezrobotnych do 30 roku życia,
- szkolenia,
- studia podyplomowe,
- trójstronne umowy szkoleniowe;
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy – kształcenie pracowników i pracodawców,
- bon na zasiedlenie,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne
- dofinansowanie do wynagrodzenia za skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia,
- jednorazowo refundacja pracodawcy kosztów opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne (refundacja składek ZUS),
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (dla bezrobotnych) oraz refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy (dla pracodawców)

- prace społecznie użyteczne.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze na bieżąco dokonują diagnozy osób bezrobotnych i ich rodzin. Poza przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń pieniężnych, udzielaniem pomocy rzeczowej, pracownicy socjalni podejmują działania motywujące tę grupę osób do podejmowania aktywnych form poszukiwania pracy oraz podnoszenia i nabywania nowych kwalifikacji zawodowych zwiększających szanse na przerwanie długotrwałego bezrobocia.

Bezrobotni klienci pomocy społecznej kierowani są przez Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze na wniosek Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze do wykonywania prac społecznie użytecznych. Osoby te w zależności od posiadanych kwalifikacji, predyspozycji, bądź doświadczenia zawodowego wykonują prace porządkowe, remontowe, gospodarcze, pomagają w kuchni oraz w biurze. Z roku na rok zmniejsza się liczba osób wykonujących prace społeczno-użyteczne (2015 r. – 261, 2016 r. – 247, 2017 r. – 203, 2018 r. – 109, 2019 r. – 92). Podkreślić jednakże należy, że w każdym z tych lat zainteresowanie pracami społeczno-użytecznymi było większe niż liczba dostępnych miejsc (2015 r. – 284, 2016 r. – 3097, 2017 r. – 243, 2018 r. – 118, 2019 r. – 110)

Ważnym narzędziem aktywizacji zawodowej jest zatrudnianie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ramach prac interwencyjnych oraz robót publicznych. W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dysponował 22 miejscami pracy w ramach prac interwencyjnych. Liczba miejsc co roku jest na podobnym poziomie (2015 r. – 39, 2016 r. – 43, 2017 r. – 41, 2018 r. – 35). Skierowane przez Urząd Pracy osoby bezrobotne zatrudnione zostały na stanowiskach: pomoc administracyjna, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, opiekun, pracznia, masztalerz, sprzątacznia, pokojowa, pomoc kuchenna, pracownik gospodarczy.

Jednym z celów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze jest reintegracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w oparciu o ekonomię społeczną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze prowadzi ścisłą współpracę z Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze. Adresatami realizowanego Programu przez Centrum Integracji Społecznej są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w sytuacji uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Celem prowadzonych zajęć jest reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem. Centrum Integracji Społecznej prowadzi zajęcia w obszarze społecznym, kształtując umiejętności uczestników do pełnienia ról społecznych oraz zawodowych, których celem jest nabycie przez uczestników umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie albo podwyższenie posiadanych kwalifikacji zawodowych. Ważnym elementem zajęć jest nauka planowania życia oraz zaspokajanie potrzeb w oparciu o własne zasoby w tym nauka umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Zajęcia zawodowe obejmują dwie formy: teorię i praktykę. Prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę instruktorów zawodu, którzy przygotowują uczestników do wykonywania zawodu danej specjalności. Jednocześnie w trakcie szkoleń uczestnicy biorą udział w warsztatach z psychologiem, psychoterapeutą, pracownikiem socjalnym oraz doradcą zawodowym.

Kursy kierowane są przede wszystkim do osób:

- długotrwale bezrobotnych (zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy co najmniej przez 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat),
- uzależnionych,
- zwolnionych z zakładów karnych,
- w kryzysie bezdomności, realizujących Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności,
- z niepełnosprawnością w stopniu lekkim lub umiarkowanym.

Specjalności oferowanych kursów to najczęściej:

- pracownik gospodarczy
- pracownik budowlany
- pracownik sklepowy
- opiekun środowiskowy
- pracownik fizyczny

W ramach kursu Centrum Integracji Społecznej zapewnia uczestnikom:

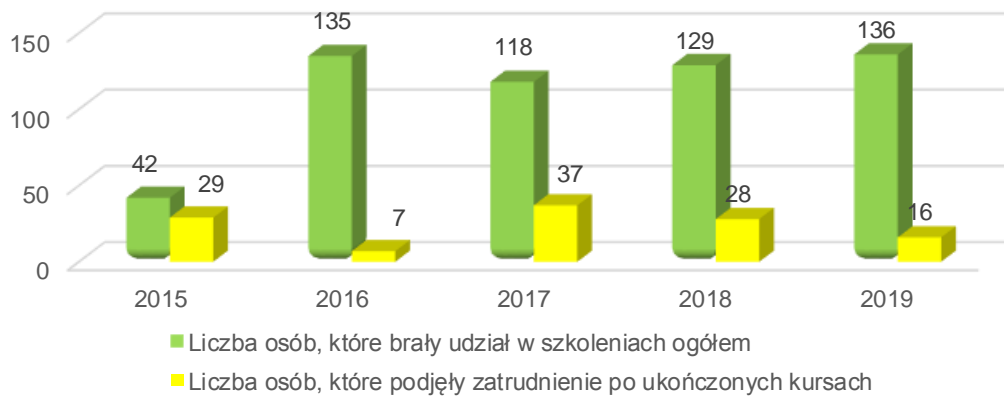
- comiesięczne świadczenie integracyjne;

- szkolenie BHP;
- środki ochrony indywidualnej takie jak odzież i obuwie ochronne;
- badania lekarskie oraz zaświadczenie o zdolności do wykonywania pracy, w tym specjalistyczne np. sanitarno-epidemiologiczne.

Cele stawiane przez Centrum Integracji Społecznej to szkolenie z zakresu doskonalenia zawodowego uczestników, ale co szczególnie ważne także budowania w nich motywacji i wiary we własne możliwości oraz umiejętności społecznych i komunikacyjnych.

Wykres 7. Dane dotyczące uczestników kursów organizowanych przez Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015-2019.

Źródło: dane Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze.

Z danych wynika, że w latach 2015-2019 w szkoleniach ogółem wzięło udział 560 osób z terenu Miasta Zielonej Góry. Zatrudnienie podjęło 117 osób.

W celu przeciwdziałania dziedziczeniu statusu bezrobotnego, należy zwrócić uwagę na młodzież, która doświadcza trudności w nauce i wyuczeniu zawodu. Osoby takie są kierowane do Komendy Ochotniczych Hufców Pracy w Zielonej Górze. Instytucja ta umożliwia młodzieży w wieku 15 – 18 lat zdobyć lub uzupełnić wykształcenie oraz oferuje szkolenia i kursy zawodowe. Ochotniczy Hufiec Pracy posiada w swej ofercie Młodzieżowe Biura Pracy, które zajmują się pośrednictwem pracy, poradnictwem zawodowym oraz krótkoterminowym zatrudnianiem uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów. Dzięki takim działaniom młodzi ludzie mogą poznać wartość pracy.

Celem wszystkich wyżej wymienionych podejmowanych działań jest zaktywizowanie zawodowe jak największej liczby osób bezrobotnych, umożliwienie wyjścia z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej na rynek pracy, co zapewni samodzielność finansową rodzinom oraz zaradność, niezależność i odpowiedzialność jej członków.

2.2 RODZINA ZIELONOGÓRSKA W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019 zmalała z 3.258 w 2015 r. do 3.205 rodzin w 2019 r.

W 2015 r. pomocą społeczną objęto 4,4% mieszkańców Miasta, w 2016 r. 4,3%, w 2017 r. 2,9%, w 2018 r. 3,1%, a w 2019 r. 2,7%. Są to znacząco niższe liczby niż liczba osób korzystająca z pomocy społecznej w skali województwa lubuskiego: 2015 r. – 8,1%, 2016 r. – 7,3%, 2017 r. – 6,5% i 2018 r. – 5,8%.

Największe tendencje wzrostowe odnotowano w gospodarstwach jednoosobowych, gdzie liczba rodzin zwiększyła się z 1.976 w 2015 r. do 2.239 r. w 2020 r.

W badanych latach obserwowano utrzymującą się tendencję zmniejszania się liczby rodzin z dziećmi, korzystających z pomocy społecznej zarówno wśród rodzin z jednym dzieckiem, z dwójką dzieci czy też rodzin wielodzietnych. Przez pięć lat liczba rodzin z dziećmi zmniejszyła się aż o 317. Tym samym, rodziny z dziećmi objęte pomocą społeczną stanowiły wśród wszystkich rodzin odpowiednio 25,90% w 2015 r. podczas gdy w 2019 r. liczba ta spadła do 17,69% Analizując liczbę

rodzin objętych pomocą społeczną stwierdzono, że rodziny z jednym dzieckiem stanowiły w latach 2015-2019 r. znaczną liczbę rodzin z dziećmi: od 42,06% w 2015 r. do 38,52% w 2019 r.

Zwiększyła się liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej. W latach 2015-2019 liczba ta wzrosła aż o 195 osób. Analizując wzrost liczby rodzin emerytów i rencistów w 2019 r. stwierdzono, że najwięcej, bo 77,69% takich rodzin stanowiły gospodarstwa 1-osobowe.

Tabela 3. Typy rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015–2019

Typy rodzin		2015 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Rodziny ogółem		3258	3331	3149	3251	3205
Liczba osób w rodzinach	1	1976	2086	2115	2213	2239
	2	510	533	486	477	457
	3	329	316	242	278	243
	4	246	216	160	152	135
	5	117	107	83	69	79
	6 i więcej	80	73	63	62	52
Rodziny z dziećmi ogółem		844	801	647	584	527
Liczba dzieci w rodzinach	1	355	351	300	255	203
	2	295	271	198	194	189
	3	123	114	93	86	89
	4	45	45	38	30	30
	5	15	12	12	14	12
	6	8	6	5	5	4
	7 i więcej	3	2	1	0	0
Rodziny niepełne ogółem		406	385	301	274	261
Liczba dzieci w rodzinach	1	204	194	163	138	112
	2	130	126	91	90	101
	3	52	44	36	33	33
	4 i więcej	20	21	11	13	15
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		733	795	830	904	928
Liczba osób w rodzinach	1	503	565	611	692	721
	2	156	175	169	173	166
	3	47	39	34	30	27
	4 i więcej	27	19	16	9	14

Źródło: dane własne

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo. W latach 2015 – 2019 liczba rodzin objęta pomocą z tego powodu zmniejszyła się o 590 (z 2.267 rodzin do 1.677 rodzin). Liczba rodzin, które korzystają z pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji materialnej znacząco maleje. Następną grupą problemów, z powodu których rodziny zostają objęte pomocą to długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność, przy czym liczba osób korzystających

z pomocy z tego powodu również co roku maleje. W 2015 r. objęto pomocą 1.575 rodzin z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby i 1.644 z tytułu niepełnosprawności, natomiast w 2019 r. 1.550 rodzin z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz 1.532 z powodu niepełnosprawności.

Bezrobocie plasuje się na czwartym miejscu pod względem przyczyn przyznawania pomocy, ponadto liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni 2015-2019 z powodu bezrobocia zmalała aż o 667 rodzin (2015 r. – 1305 rodzin, 2019 r. – 638 rodzin).

Piątym powodem objęcia pomocą społeczną jest przemoc w rodzinie. W 2016 r. objęto pomocą 303 rodziny z powodu przemocy, zaś w 2019 r. 444, co oznacza wzrost o 141 rodzin.

W porównaniu z powyższymi problemami, znacznie rzadziej pomoc jest udzielana z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (2015 r. - 491, 2019 r. – 251), co zapewne jest spowodowane znacznym spadkiem liczby rodzin z dziećmi w pomocy społecznej. Częstotliwość przyznawania pomocy z tego powodu zmalała z 2015 r. w stosunku do 2019 r. aż o 240 rodzin.

Kolejną przyczyną przyznawania pomocy jest bezdomność i jest to jedna z nielicznych przyczyn, której częstotliwość występowania nieznacznie wzrosła. Nadmienić należy, że ogólnopolskie badania osób bezdomnych w Zielonej Górze nie wskazały wzrostu liczby osób w kryzysie bezdomności w Zielonej Górze (2017 r. – 205 osób, 2019 r. – 204¹ osoby). Należy mieć jednak na uwadze, że ogólnopolskie badania osób bezdomnych nie wskazują liczby osób w kryzysie bezdomności z całego roku, a jednej doby, podczas której odbywa się badanie.

Następnym powodem przyznawania pomocy jest potrzeba ochrony macierzyństwa, która z uwagi na malejącą ogólną liczbę rodzin z dziećmi w pomocy społecznej, również maleje. W 2015 r. z tego powodu objęto pomocą 232 rodziny, podczas gdy w 2019 r. – 168 rodzin.

Niewiele mniej osób otrzymuje wsparcie z powodu alkoholizmu. W 2019 r. z tego powodu otrzymało wsparcie 166 rodzin, w porównaniu do 2015 r. 250 rodzin.

Kolejnymi przyczynami przyznawania pomocy są trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (38 rodzin w 2019 r.), narkomania (28 rodzin) oraz sytuacje kryzysowe (18 rodzin).

Tabela 4. Powody przyznawania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015 – 2019.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				
	2015 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Ubóstwo	2267	2247	2018	1772	1677
Sieroctwo	0	0	0	0	1
Bezdomność	165	170	149	162	172
Potrzeba ochrony macierzyństwa	232	213	191	177	168
W tym:	134	119	92	80	83
Wielodzietność					
Bezrobocie	1305	1144	871	697	638
Niepełnosprawność	1644	1613	1623	1554	1532
Długotrwała lub ciężka choroba	1575	1579	1617	1574	1550
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	491	416	309	260	251

¹<https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/download/Podsumowanie-Ogoinpolskie-badanie-liczby-osob-bezdomnych-woj.-lubuskie,13750.pdf>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem					
w tym rodziny niepełne	376	329	237	200	193
W tym rodziny wielodzietne	126	100	77	60	53
Przemoc w rodzinie		303	379	531	444
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	4
Alkoholizm	250	209	380	346	166
Narkomania	33	28	50	42	28
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	44	49	42	29	38
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	1	1	0	0
Zdarzenie losowe	14	24	10	18	25
Sytuacja kryzysowa	16	10	21	14	18
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	22	0	0

Źródło: dane własne

Rodziny przeżywające trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej są obejmowane wsparciem asystenta rodziny. Wsparcie to jest realizowane na podstawie ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów podopiecznego, wzbudzaniu w nim wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez niego za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie osobom zagrożonym marginalizacją możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny. Główną metodą pracy asystenta jest podążanie za podopiecznym i selektywne wspieranie jego realnych dążeń.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2017-2019 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, z wyjątkiem 2015 r. kształtowała się na podobnym poziomie (2015 – 284, 2016 – 138, 2017 – 153, 2018 – 166, 2019 – 159). Liczba rodzin, z którymi co roku asystent rodziny kończy współpracę z powodu realizacji planu pracy nieznacznie rośnie (2015 – 12, 2016 – 22, 2017 – 27, 2018 i 2019 po 30).

Wykres 8. Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny i liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę asystenta z powodu realizacji planu pracy w latach 2015-2019.

Podjętą pracę z rodziną główny akcent powinien być nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, w konsekwencji której może dojść do zabrania dziecka z domu.

Podjęmowane działania powinny być ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza bowiem rozwiązania problemu rodziny. Takie rozwiązanie należy traktować jako przejściową formę zabezpieczenia dziecka. Mając na uwadze więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmian oraz tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej* kwestia wspierania rodziny zostanie opracowana w odrębnym programie.

2.3 RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) określa ten obowiązek, jak również organizowanie rodzinnej i instytucjonalnej opieki zastępczej dla dzieci całkowicie pozbawionych wsparcia ze strony rodziny naturalnej.

Z obecnie obowiązującego stanu prawnego wynika, że systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieci w przypadku niemożliwości sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są również placówki opiekuńczo - wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Dnia 28 października 2011 r. Prezydent Miasta Zielona Góra zarządzeniem Nr 1031.2011 wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w dwóch formach: pieczy rodzinnej i instytucjonalnej. Zgodnie z ww. ustawą formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina spokrewniona,
- rodzina niezawodowa,

- rodzina zawodowa, w tym pełnią funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka,

Natomiast piecza instytucjonalna jest sprawowana w formie:

- placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej,
- interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

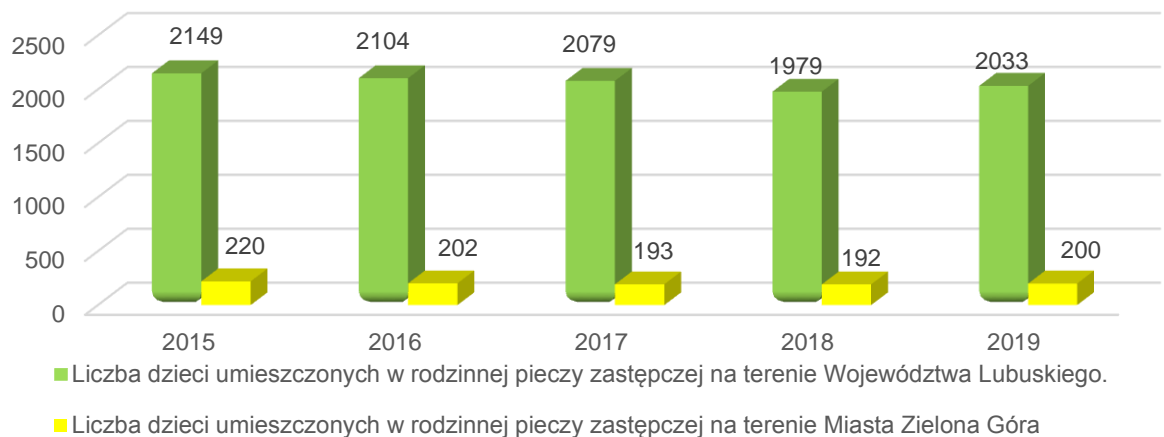
Na terenie województwa lubuskiego nie funkcjonuje regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Zadanie zapewnienia środowiska zastępczego dla dziecka pozbawionego opieki i wychowania przez rodziców biologicznych realizuje organizator pieczy zastępczej na danym terenie. Realizacja umieszczenia dziecka w odpowiedniej pieczy zastępczej uzależnione jest od wieku dziecka. Zgodnie z ustawą dla dziecka do 10 r.ż. odpowiednią formą pieczy zastępczej jest piecza rodzinna, umieszczenie dziecka poniżej 10 r. ż. w placówce opiekuńczo-wychowawczej może nastąpić w dwóch przypadkach gdy:

- dotyczy to rodzeństwa i starsze ukończyło 10 r. ż.,
- małaletnia matka jest wychowanką instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Liczba dzieci zabezpieczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, w latach 2015-2019 przedstawia się w następujący sposób:

Wykres 9. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia każdego roku.

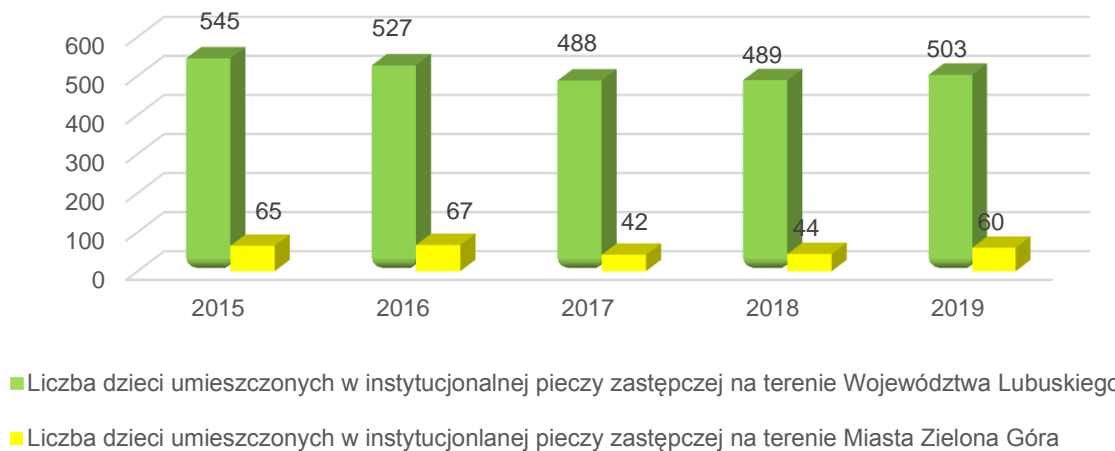
Źródło: dane GUS i dane własne

Tendencja dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na przestrzeni ostatnich 5 lat utrzymuje się na tym samym poziomie.

W następujący sposób przedstawiają się dane dotyczące liczby umieszczanych dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wykres 10. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia każdego roku.

Źródło: dane GUS i dane własne.

Analizując dane dotyczące liczby dzieci z terenu Miasta Zielona Góra w stosunku do Województwa Lubuskiego odsetek dzieci umieszczonych w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych na terenie miasta mieści się w przedziale od 8,61% do 11,93%.

Bardzo ważną rolę pełni rodzinną pieczy zastępczą. Jest ona istotna ze względu na swoją strukturę oraz potrzebę zabezpieczanego dziecka na konieczność umieszczenia w najważniejszej komórce społecznej czyli rodzinie. To w rodzinie dziecko ma możliwość prawidłowego rozwoju w każdej jego sferze.

Priorytetem dla miasta jest promocja rodzinnej pieczy zastępczej.

Liczba rodzin zastępczych na przestrzeni ostatnich 5 lat systematycznie spada. Ma to znaczący wpływ na możliwość zapewnienia rodzinnej pieczy zastępczej dla dziecka w stosunku do którego wydane zostało postanowienie Sądu o zabezpieczeniu w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinna pieczy zastępcza pełniona może być w formie spokrewnionej, niezawodowej i zawodowej. W następujący sposób przedstawia się ilość odpowiedniej formy rodzinnej pieczy zastępczej na terenie województwa lubuskiego w danym okresie.

Tabela 5. Liczba rodzinnych domów dziecka rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego w latach 2015-2019

Typ rodziny	Rok				
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Spokrewnione	938	906	899	862	866
Niezawodowe	454	440	411	392	370
Zawodowe	92	97	93	93	92
Rodzinne domy dziecka	11	10	12	11	11

Źródło: Dane GUS i Lubuski Urząd Wojewódzki

Z danych wynika, że liczba spokrewnionych rodzin zastępczych na terenie województwa z roku na rok maleje, jednak nie jest to znaczący spadek. W 2016 roku w porównaniu do 2015 roku liczba spokrewnionych rodzin zastępczych zmniejszyła się o 32 rodziny co przekłada się na 3,41 %. Różnica między 2017 rokiem a 2016 rokiem wynosi 7 spokrewnionych rodzin zastępczych tj. 0,77%. W 2018 roku wskazany został spadek w stosunku do roku poprzedniego o 37 rodzin co w przełożeniu procentowym stanowi 4,11%. Natomiast jedyny wzrost jaki jest zauważalny w ilość

funkcjonujących spokrewnionych rodzin zastępczych tj. o 4 rodziny ma miejsce w 2019 roku w stosunku do 2018 r. co w przeliczeniu procentowym stanowi 0,46%.

Dane przedstawione w tabeli wskazują również ilość niezawodowych rodzin zastępczych na przestrzeni ostatnich 5 lat, których to z roku na rok jest coraz mniej. W 2016 roku w stosunku do 2015 roku ilość tych rodzin zmniejszyła się o 14 tj. o 3,08 %, rok 2017 to kolejny spadek ilości tej formy rodzinnej pieczy zastępczej – największy na przestrzeni okresu sprawozdawczego o 29 rodzin czyli 6,59 %, 2018 rok w stosunku do 2017 rok to kolejne zmniejszenie ilości niezawodowych rodzin zastępczych o 4,62 % czyli 19 rodzin. W 2019 roku niestety dane te nie zmieniają się i w dalszym ciągu jest notowany spadek ilości niezawodowych rodzin zastępczych na terenie województwa lubuskiego o 22 rodziny tj. 5,61%.

Tabela 6. Liczba spokrewnionych rodzin zastępczych na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

	Liczba spokrewnionych rodzin zastępczych w podziale na poszczególne lata				
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Województwo Lubuskie	938	906	899	862	866
Miasto Zielona Góra	86	90	87	90	86

Źródło: GUS i dane własne

W powyższej tabeli zestawiono dane dotyczące ilości spokrewnionych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra na przestrzeni lat 2015-2019.

W 2015 roku odsetek spokrewnionych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Zielona Góra do spokrewnionych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego wyniósł 9,17 %. W 2016 roku odpowiadał 9,93%, w 2017 roku to 9,68%, w 2018 roku nastąpił wzrost do 10,44%. Natomiast w 2019 roku nastąpił spadek o 4,44%.

Spokrewnioną rodziną zastępczą zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mogą być jedynie zstępni jak i rodzeństwo małoletniego.

Tabela 7. Liczba niezawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra w latach 2015-2019.

	Liczba niezawodowych rodzin zastępczych w podziale na poszczególne lata				
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Województwo Lubuskie	454	440	440	392	370
Miasto Zielona Góra	48	46	43	44	45

Źródło: GUS i dane własne

Ze zgromadzonych i przedstawionych danych wynika, że na terenie Województwa Lubuskiego ilość niezawodowych rodzin zastępczych systematycznie spada. Największy spadek miał miejsce w 2018 roku w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł 48 rodzin. Jeżeli natomiast porównujemy dane dotyczące niezawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Zielona Góra na przestrzeni ostatnich 5 lat to ich ilość utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

W 2015 roku na terenie Miasta Zielona Góra funkcjonowało 48 niezawodowych rodzin zastępczych co w stosunku do całego województwa lubuskiego wyniosło 10,57%. Odpowiednio w roku 2016 procent wyniósł 10,45%. W 2017 roku następuje nieznaczne zmniejszenie procentowe do 9,77 %. Jednak w 2018 roku stosunek niezawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Zielona Góra do niezawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego wyniósł 11,22%, a w 2019 roku wzrósł do 12,16%.

Kolejną formą rodzinnej pieczy zastępczej jest zawodowa rodzina zastępcza, zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz specjalistyczna zawodowa rodzina zastępcza w których to zabezpieczane jest dziecko w stosunku do którego wydane zostało

postanowienie o zabezpieczeniu w pieczy zastępczej. Niestety, ale na terenie województwa lubuskiego ilość zawodowych rodzin zastępczych nie zwiększa się w sposób proporcjonalny do potrzeb. Tylko w 2016 roku zauważono nieznaczny wzrost zawodowych rodzin zastępczych, w kolejnych latach natomiast ich ilość jest na tym samym poziomie.

Tabela 8. Liczba zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

	Liczba zawodowych rodzin zastępczych w podziale na poszczególne lata				
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Województwo Lubuskie	92	97	97	93	92
Miasto Zielona Góra	10	10	10	10	9

Źródło: GUS i dane własne

W 2015 roku stosunek ilości zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Zielona Góra do ilości zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego wyniósł 10,87%. W 2016 i 2017 roku nieznacznie spadł do 10,31%. 2018 rok to wzrost procentowy do 10,75%. Jednak 2019 rok to spadek procentowy do 9,78%.

Warto zaznaczyć jest, że zróżnicowanie procentowe związane jest z ilością zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego a nie ze zmianą ilości tych rodzin zastępczych na terenie Miasta Zielona Góra. Na przestrzeni lat 2015-2018 było 10 zawodowych rodzin zastępczych natomiast w 2019 roku funkcjonowało ich 9.

Tabela 9. Liczba rodzinnych domów dziecka funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

	Liczba rodzinnych domów dziecka w podziale na poszczególne lata				
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Województwo Lubuskie	11	10	12	11	11
Miasto Zielona Góra	0	0	0	0	1

Źródła: GUS i dane własne

Na terenie Województwa Lubuskiego na przestrzeni lat 2015-2019 ilość rodzinnych domów dziecka oscylowała od 10 do 12, natomiast na terenie Miasta Zielona Góra do 2018 roku nie funkcjonował żaden rodzinny dom dziecka. W 2019 roku utworzono jeden rodzinny dom dziecka.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze jako Organizator Pieczy Zastępczej zobowiązany jest do pokrywania wydatków związanych z wypłatą wszystkich świadczeń dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Zielona Góra jak i dla rodzin zastępczych na terenie innych powiatów jeżeli pod ich opieką jest dziecko pochodzące z terenu Miasta Zielona Góra, dla usamodzielniających się wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej i z pieczy instytucjonalnej oraz pokrywania wydatków związanych z utrzymaniem dziecka pochodzącego z terenu Miasta Zielona Góra ale umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu.

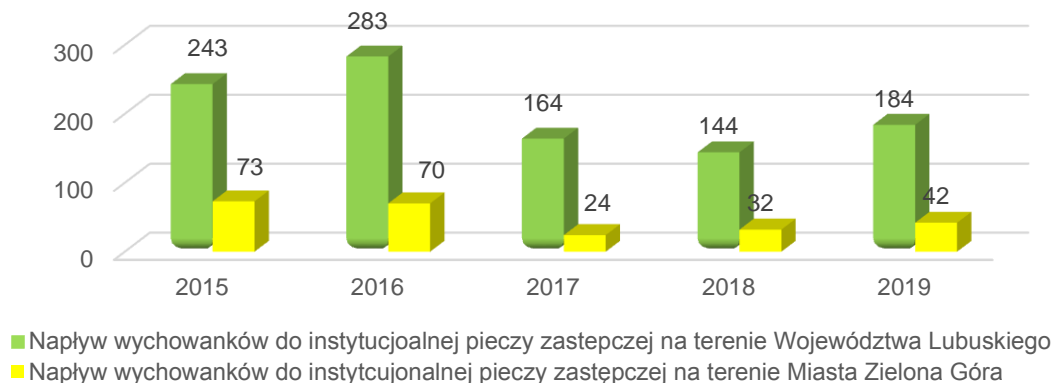
Wysokość świadczeń dla rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wysokość kosztów utrzymania dzieci w placówkach każdego roku ogłaszana jest w dzienniku urzędowym województwa.

Napływ wychowanków do instytucjonalnej pieczy zastępczej w poszczególnych latach do placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

Wykres 11. Zestawienie napływających wychowanków do placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

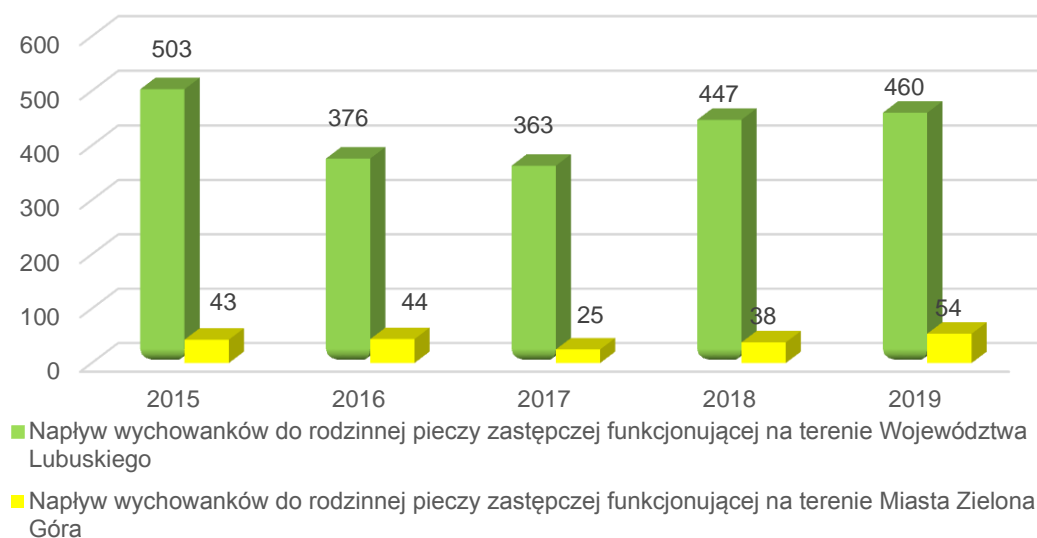

Źródło: dane LUW i dane własne

Napływ wychowanków do instytucjonalnej pieczy zastępczej jest napływem głównie dzieci powyżej 10 r.ż. Umieszczenie dziecka poniżej 10 r.ż. w pieczy instytucjonalnej może mieć miejsce tylko w przypadkach, jeżeli rodzzeństwo tego dziecka ma powyżej 10.r.ż, jest to małoletnia matka z dzieckiem lub w szczególnych przypadkach. W każdym innym przypadku dziecko poniżej 10 lat powinno zgodnie z ustawą zostać zabezpieczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Z danych przedstawionych na powyższym wykresie wynika, że każdy rok jest zróżnicowany pod względem napływu wychowanków do pieczy zastępczej na terenie Miasta Zielona Góra jak i na terenie Województwa. W 2015 roku do placówek na terenie Miasta Zielona Góra zostało przyjętych 73 wychowanków co w odniesieniu do Województwa Lubuskiego daje 30,04%. Rok 2016 to spadek do 24,73%. W kolejnym roku następuje spadek do 14,63%. Jednak w 2018 następuje wzrost do 22,22%. A w 2019 do 22,83%.

Rok 2017 jest okresem, w którym najmniejsza liczba dzieci została umieszczona w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Zielona Góra jak i na terenie całego Województwa Lubuskiego.

Wykres 12. Zestawienie napływających wychowanków do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

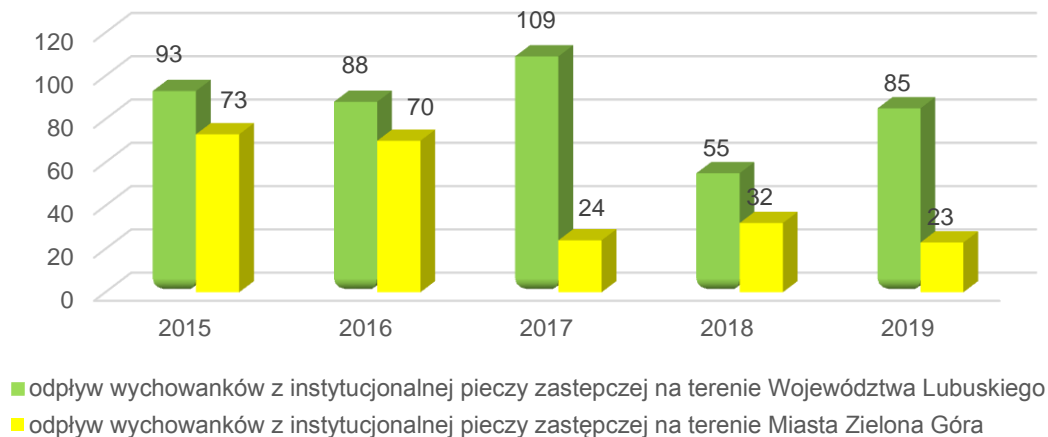
Źródło: Dane LUW i dane własne.

W roku 2015 stosunek wychowanków napływających do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Zielona Góra do napływu wychowanków do tej samej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego wyniósł 8,55%. W 2016 roku wzrósł do 11,70% natomiast w 2017 roku nastąpił spadek do 6,89%. Rok 2018 to nieznaczny wzrost do 8,50%, jednak rok 2019 to już prawie podwojenie procentowego wzrostu w porównaniu do 2017 roku czyli do 11,74%. Analiza liczby wychowanków napływających do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego wskazuje, że podobnie jak w Mieście Zielona Góra to rok 2017 był rokiem z najmniejszą liczbą nowych dzieci zabezpieczanych w rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast ostatni rok analizowany to wzrost liczby wychowanków w pieczy nie tylko na terenie Miara Zielona Góra ale i na terenie całego Województwa Lubuskiego.

Odpyły dzieci przed ukończeniem 18 r. ż oznacza, że dziecko powróciło do rodziny biologicznej, zostało przeniesione do innej formy pieczy zastępczej, zostało umieszczone w docelowej rodzinie zastępczej lub zostało adoptowane.

Wykres 13. Zestawienie odpyły wychowanków do 18 r. ż z instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

Źródło: dane LUW i dane własne

Odpyły z wychowanków poniżej 18 r.ż. z instytucjonalnej pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2015-2019 na terenie Województwa Lubuskiego, jak i Miasta Zielona Góra jest zróżnicowany. Najwięcej wychowanków opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą z terenu Województwa Lubuskiego było w 2017 roku, natomiast najmniej w 2018 roku.

Sytuacja dotycząca wychowanków opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą z terenu Miasta Zielona Góra w latach 2015-2016 wynosiła odpowiednio 73 i 70 wychowanków, natomiast od 2017 – 2019 liczba wychowanków opuszczających pieczę zastępczą wynosiła odpowiednio 23,32 i 23 wychowanków. Z danych przedstawionych na wykresie zauważalny jest znaczący spadek wychowanków poniżej 10 r.ż. opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie Miasta Zielona Góra.

Wykres 14. Zestawienie odpływu wychowanków do 18 r. ż z rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

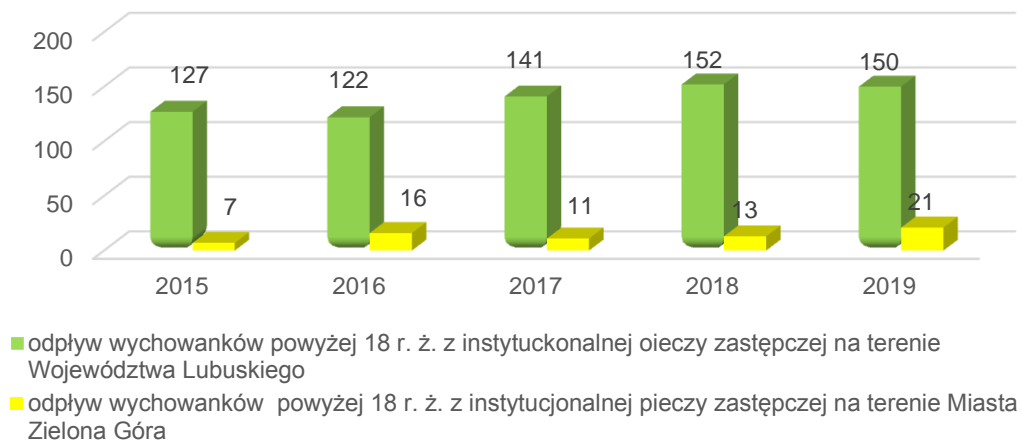

Źródło: Dane LUW i dane własne.

Z wyżej przedstawionego wykresu wynika, że odpływ wychowanków do 18 r. ż. z rodzinnej pieczy zastępczej na terenie województwa Lubuskiego na przestrzeni lat 2016 – 2019 utrzymuje się na podobnym poziomie a różnice w ilości dzieci opuszczających pieczę na przestrzeni lat po sobie następujących jest to maksymalnie 5 dzieci. W roku 2015 występuje tylko znaczący wzrost dzieci opuszczających pieczę zastępczą.

Jeżeli natomiast analizujemy ilość dzieci opuszczających pieczę zastępczą terenie Miasta Zielona Góra to najwięcej dzieci pieczę zastępczą opuściło w 2019 r. – 39. W porównaniu do roku 2018 jest to wzrost o 9 dzieci. Najmniej dzieci opuszczających pieczę zastępczą było w 2016 roku.

Wykres 15. Zestawienie odpływu wychowanków powyżej 18 r. ż z instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.

Źródło: Dane LUW i dane własne.

Z danych przedstawionych na powyższym wykresie wynika, że najwięcej wychowanków opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie województwa Lubuskiego po ukończeniu 18 r. ż. było w 2018 r. natomiast na terenie Miasta Zielona Góra najwięcej wychowanków usamodzielniało się w 2019 r.

2.4 PROBLEM UZALEŻNIEŃ

Problemy uzależnień często prowadzą do wykluczenia społecznego. Uzależnienia od alkoholu, narkotyków, tytoniu, leków oraz uzależnienia behawioralne są bardzo poważnym zagrożeniem, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Dane podawane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozwalają określić zakres problemów alkoholowych szacunkowo. Liczba osób uzależnionych od alkoholu wynosi 2% populacji. Ok. 4% osób dorosłych żyje w otoczeniu alkoholika. Aż 4% populacji to dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików i osoby pochodzące z rodzin z problemem alkoholowym. Ok. 5-7% populacji to osoby pijące szkodliwie. W rodzinach z problemem alkoholowym ok. 2/3 dorosłych oraz 2/3 dzieci to ofiary przemocy.²

Trudno jest oszacować ile osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin korzysta z oferty pomocowej adresowanej do nich w Zielonej Górze, ponieważ korzystać mogą z pomocy udzielanej w różnych miejscach. Placówki pomocowe w naszym mieście nie prowadzą wspólnego rejestru.

Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom stanowiące dział Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze przygotowuje i realizuje Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który wpisuje się w założenia niniejszej Strategii. W ramach Miejskiego Programu prowadzi działania dotyczące profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii – są to działania edukacyjne, informacyjne i szkoleniowe. Biuro oferuje bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, specjalistów terapii uzależnień. W 2019 r. specjaliści pracujący w Biurze udzielili mieszkańcom w ww. zakresie łącznie 797 porad. W Biurze działa punkt informacyjny dotyczący miejsc pomocowych na terenie Miasta. W 2019 r. udzielono 271 porad bezpośrednio oraz 59 porad telefonicznie.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi procedurę w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego. Komisja w 2019 r. przeprowadziła rozmowy interwencyjno-monitorujące w związku nadużywaniem alkoholu z 219 osobami, ponadto rozmowy przeprowadzono z 211 rodzinami i udzielono im porad.

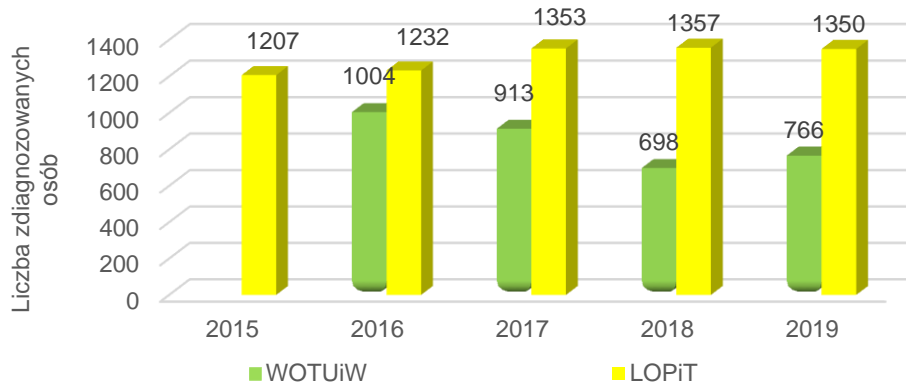
Rośnie liczba osób, w stosunku do których Komisja podjęła czynności zmierzające do zastosowania wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (2015 r. – 135 osób, 2016 r. – 206 osób, 2017 r. – 139 osób, 2018 r. – 221 osób, 2019 r. – 219 osób). Z roku na rok coraz większa liczba spraw jest zawieszanych (2015 r. – 94, 2016 r. – 166, 2017 r. – 96, 2018 r. – 124, 2019 – 164). Powody umarzania postępowań to m.in. długotrwała abstynencja (ponad rok), systematyczne korzystanie z terapii, opinia biegłych, brak podstaw prawnych do prowadzenia sprawy, brak możliwości ustalenia miejsca pobytu, śmierć uczestnika postępowania. Liczba spraw umarzanych latach 2015-2018 malała, po czym w 2019 wzrosła (2015 r. – 88, 2016 r. – 69, 2017 r. – 31, 2018 r. – 47, 2019 r. – 76). Główne powody umarzania spraw to m.in. dobrowolna zgoda na leczenie odwykowe, opinia biegłych, odbywanie przez stronę wyroku sądowego w zakładzie karnym, długotrwała hospitalizacja, wyjazd do innej miejscowości lub za granicę. Na podobnym poziomie utrzymuje się statystyka osób skierowanych na badania biegłych (2015 r. – 106, 2016 r. – 111, 2017 r. – 92, 2018 r. – 65, 2019 r. – 100) oraz ilość wniosków skierowanych do Sądu Rodzinnego o nałożenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (2015 r. – 60, 2016 r. – 47, 2017 r. – 79, 2018 r. – 62, 2019 r. – 61).

Poniżej przedstawione są dane pochodzące z Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnienia (WOTUiW) oraz z Lubuskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii (LOPiT).

² <http://www.parpa.pl/index.php/33-analazy-badania-raporty>

Wykres 16. Liczba osób zdiagnozowanych w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze i Lubuskim Ośrodku Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze w latach 2015-2019 ogółem.

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze i Lubuskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze.

Szczegółowe dane dotyczące osób uzależnionych zdiagnozowanych w WOTUiW kształtują się następująco:

Tabela 10. Liczba osób uzależnionych od alkoholu zdiagnozowanych w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze w latach 2015-2019.

Rodzaj danych	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
Osoby uzależnione od alkoholu w wieku do 18 roku życia	b.d.	-	1	-	2
Osoby uzależnione od alkoholu w wieku produkcyjnym	b.d.	963	891	672	733
Inne osoby	b.d.	41	21	26	31
Osoby uzależnione od alkoholu ogółem	b.d.	1004	913	698	766

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze.

Szczegółowe dane dotyczące rodzaju uzależnienia osób diagnozowanych w LOPiT przedstawiają się w następujący sposób:

Tabela 11. Liczba osób uzależnionych od alkoholu zdiagnozowanych w Lubuskim Ośrodku Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze w latach 2015-2019.

Rodzaj danych	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
Osoby uzależnione od alkoholu w wieku do 18 roku życia	134	119	133	118	112
Osoby uzależnione od alkoholu w wieku produkcyjnym	1045	1058	1176	1193	1191
Inne osoby	28	28	44	46	47
Osoby uzależnione od alkoholu ogółem	1207	1232	1353	1357	1350

Źródło: dane Lubuskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze.

W LOPiT zdiagnozowano znacznie więcej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym osób do 18 r.ż.

Tabela 12. Liczba osób uzależnionych od innych substancji psychoaktywnych zdiagnozowanych w Lubuskim Ośrodku Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze w latach 2015-2019.

Rodzaj danych	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
Osoby uzależnione od innych substancji psychoaktywnych w wieku do 18 roku życia	74	57	71	59	54
Osoby uzależnione od innych substancji psychoaktywnych w wieku produkcyjnym	395	403	427	479	492
Inne osoby	0	1	4	1	7
Osoby uzależnione od innych substancji psychoaktywnych ogółem	469	461	502	539	553

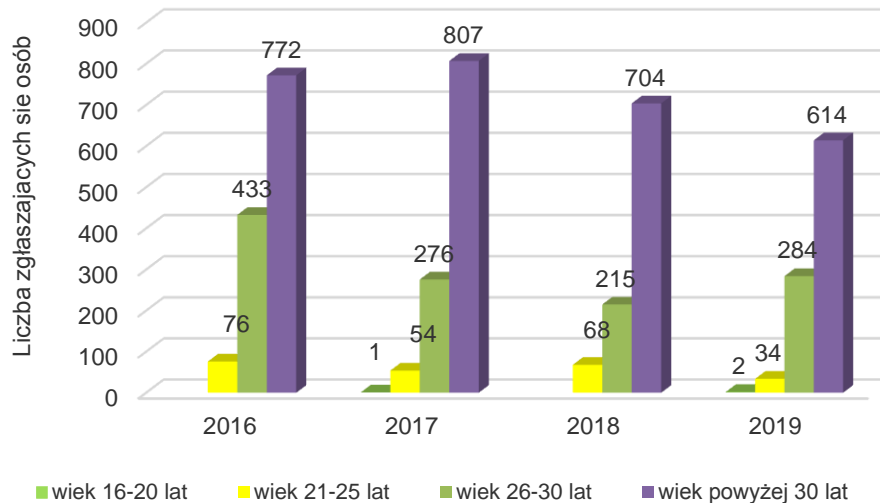
Źródło: dane Lubuskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze.

W obu placówkach prowadzona jest zarówno terapia indywidualna, jak i grupowa. Dane pozyskane z obu placówek wskazują, że rocznie zgłasza się do tych instytucji prawie 3 tys. osób (2016 r. – 2974, 2017 r. – 2983, 2018 r. – 2883, 2019 r. – 2837). Z tego średnio 35% stanowiły kobiety, natomiast 65% mężczyźni. Dane WOTUiW w Zielonej Górze pokazują, że w 2019 r. do placówki zgłosiło się 934 osoby i jest to liczba od 2016 r. malejąca (2016 – 1281, 2017 r. – 1138, 2018 r. – 987). Rosnącą zaś tendencję osób zgłaszających się do placówki odnotowuje LOPiT (2015 r. – 1676, 2016 r. – 1693, 2017 r. – 1855, 2018 r. – 1896, 2019 r. – 1903). Wydaje się zatem, że ogólna liczba osób zgłaszających kształtuje się na tym samym poziomie.

Zdecydowanie największą grupę osób w obu placówkach, stanowią osoby po 30 r.ż.

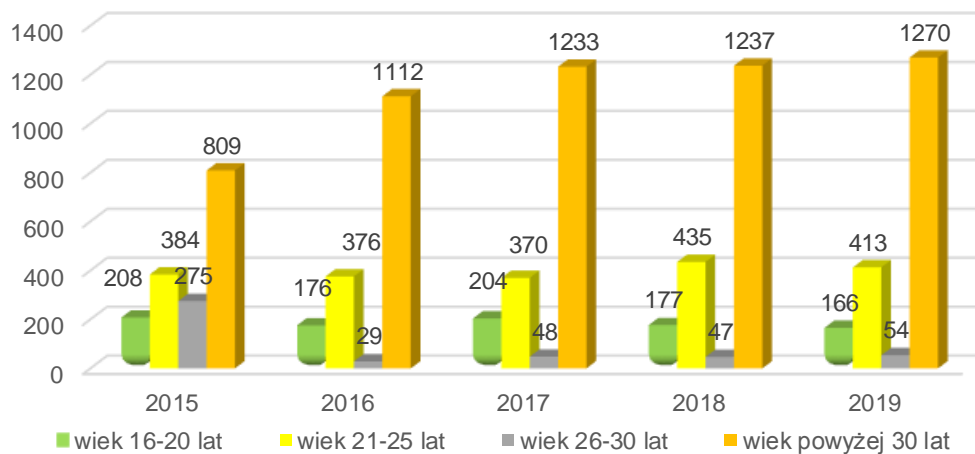

Wykres 17. Pacjenci zgłaszający się do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze w latach 2016-2019 według wieku.

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze.

Wykres 18. Pacjenci zgłaszający się do NZOZ Lubuskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze w latach 2015-2019 według wieku.

Źródło: dane Lubuskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze.

Niepokojący jest fakt, że aż 21,3% osób, które się zgłosiły do LOPiT było w wieku 16-20 lat.

2.5 ZASOBY MIESZKANIOWE, EKSMISJE

Potrzeba posiadania mieszkania należy do podstawowych potrzeb egzystencjalnych człowieka. Nie każdy jednak mieszkaniec Zielonej Góry posiada tytuł do lokalu mieszkalnego bądź nie jest w stanie go zakupić z uwagi na obciążenia związane z kredytem hipotecznym. Alternatywą takiej sytuacji jest mieszkalnictwo społeczne. Jedną z takich możliwości zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych jest otrzymanie mieszkania komunalnego lub socjalnego z zasobów Miasta.

Wysokość dochodu gospodarstwa domowego uzasadniająca zawarcie umowy najmu mieszkania komunalnego na czas nieoznaczony nie może przekroczyć:

- 150% najniższej emerytury w przypadku gospodarstw jednoosobowych,

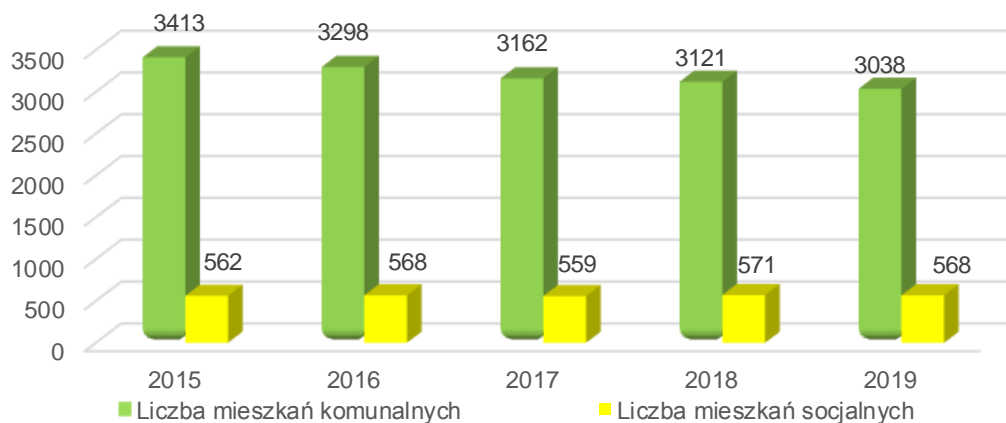
- 100% najniższej emerytury w przypadku gospodarstw wieloosobowych.
- Umowa najmu lokalu socjalnego jest zawierana zaś na czas oznaczony, jeśli dochód nie przekracza:
- 100% najniższej emerytury w przypadku gospodarstw jednoosobowych,
 - 75% najniższej emerytury w przypadku gospodarstw wieloosobowych.
- Istnieje możliwość udzielenia obniżki czynszu, jeśli dochód w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego nie przekracza 200% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 150% emerytury w gospodarstwie wieloosobowym.

Kryteria wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony i umowy najmu socjalnego lokalu to:

- niepełnosprawność,
- pozbawienie mieszkań w wyniku klęski żywiołowej, katastrof lub pożarów;
- zamieszkiwanie w lokalu przeznaczonym do rozbiórki;
- opuszczenie placówki opiekuńczej lub rodzinnej pieczy zastępczej;
- ukończenie 70 lat;
- posiadanie prawo do lokalu socjalnego na podstawie wyroku sądowego.

W 2019 r. w Zielonej Górze było 3.038 mieszkań komunalnych oraz 568 mieszkań socjalnych. Analiza liczby mieszkań w latach 2015-2019 wskazuje, że w okresie tym liczba mieszkań komunalnych zmniejszyła się aż o 375, zaś liczba mieszkań socjalnych wzrosła o 6.

Wykres 19. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w latach 2015-2019.

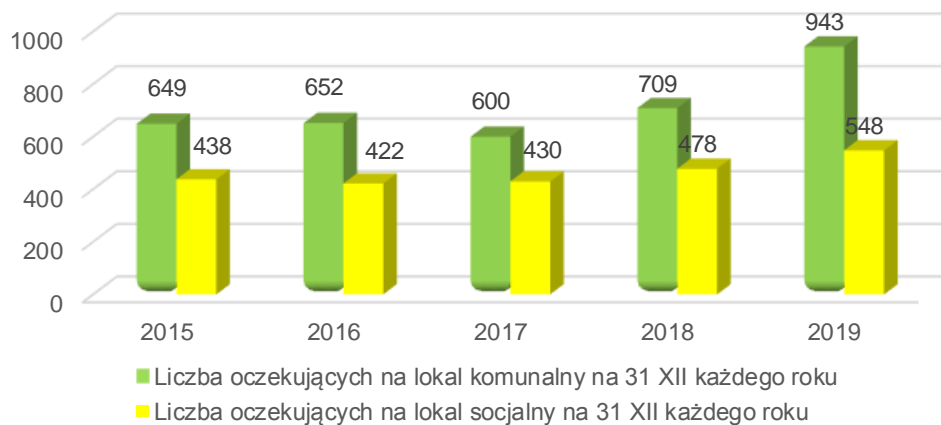

Źródło: dane Departamentu Przedsiębiorczości i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Zielona Góra.

Niepokojącym jest, że przy malejącym zasobie mieszkaniowym Miasta Zielona Góra, co roku rośnie liczba oczekujących na mieszkanie komunalne i socjalne. Na koniec 2015 r. na lokal komunalny oczekiwało 649 osób. Na 31.12.2019 r. osób oczekujących było niemalże o jedną trzecią więcej – 943. Wzrost liczby osób oczekujących na mieszkanie wystąpił również w przypadku lokali socjalnych – na 31.12. 2015 r. oczekiwało 438 osób, zaś 31.12.2019 – 568 osób.

Wykres 20. Liczba osób oczekujących na lokale komunalne i socjalne w latach 2015-2019.

Źródło: dane Departamentu Przedsiębiorczości i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Zielona Góra.

Liczba lokali komunalnych i socjalnych do remontu w latach 2015-2019 wynosiła 130. Czas oczekiwania na mieszkanie komunalne lub socjalne w 2015 r. wyniósł 2-8 lat, w 2016 i 2017 r. 6-8 lat, w 2018 r. 3-8 lat oraz w 2019 r. 6-8 lat.

Osoby, które nie posiadają tytułu prawnego do innego lokalu mieszkalnego na terenie miasta Zielona Góra oraz posiadają stały dochód, mogą zabezpieczyć potrzebę mieszkaniową poprzez najem mieszkania w Komunalnym Towarzystwie Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Zielonej Górze. Lokale przed oddaniem w najem są wykończone i wyposażone w urządzenia sanitarne oraz kuchenkę. Zdecydowanie zmniejsza to środki, które musi w związku z zamieszkaniem w lokalu ponieść najemca. Wynajem lokalu w Komunalnym Towarzystwie Budownictwa Społecznego sp. z o.o. stanowi alternatywę dla osób, które nie chcą zaciągać wieloletniego kredytu hipotecznego lub osobom, którym bank odmówi udzielenia takiej pożyczki. W chwili obecnej Spółka dysponuje 38 budynkami z 1.865 lokalami mieszkalnymi, w których zamieszkuje ok. 5 tys. osób czyli ok. 4% ludności miasta Zielona Góra.

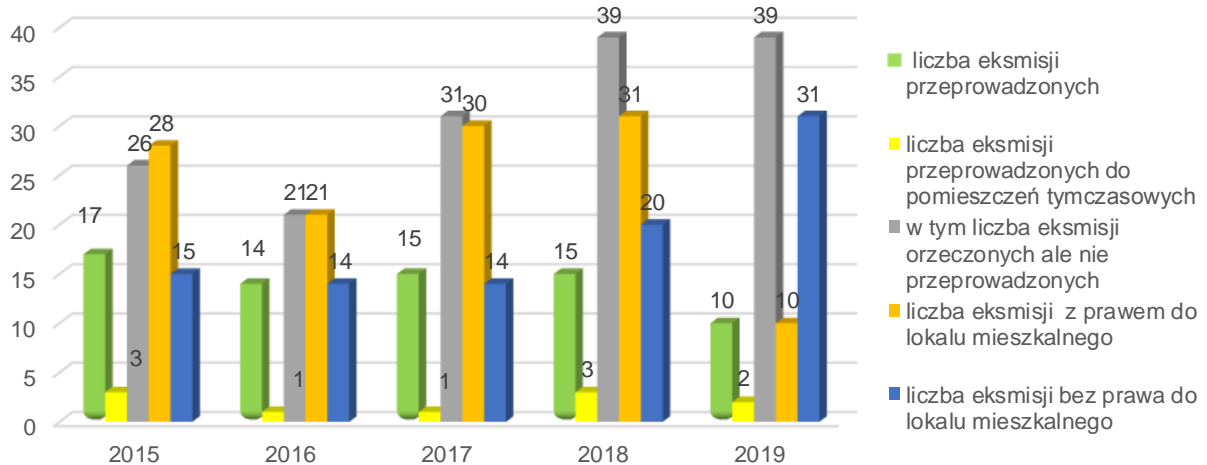
Jako Spółka miejska Towarzystwo realizuje zadania własne Miasta Zielona Góra wynikające z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie kodeksu cywilnego, zgodnie z którą jednym z zadań gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. Realizację tego zadania potwierdza wybudowanie przez Towarzystwo kilkudziesięciu lokali socjalnych oraz 95 lokali komunalnych, które zostały zasiedlone przez osoby czekające na przydział lokalu komunalnego na listach Miasta. W okresie swojej działalności Spółka była inwestorem dwóch zespołów edukacyjnych z oddziałami przedszkolnymi dla dzieci i młodzieży mieszkańców naszego miasta. Ponadto zostały wybudowane boiska oraz siłownie na powietrzu.

Ze względu na duże zainteresowanie lokalami Spółki listy osób oczekujących są dość długie, pomimo iż Spółka cały czas buduje nowe lokale. Oferta najmu lokali Spółki bardzo mocno wpisuje się w potrzeby mieszkaniowe osób, których stan epidemii wpłynął bardzo mocno na zdolność kredytową.

Z zasobów mieszkaniowych Miasta oraz lokali administrowanych przez zielonogórskie spółdzielnie w 2019 r. zarządzono 43 eksmisje. Liczba ta utrzymuje się na zbliżonym poziomie - w 2015 r. zasądzono tyle samo eksmisji. Po spadku w 2016 r., kiedy zasądzono 35 eksmisji ich liczba wzrosła w 2017 r. do 47 i 2018 do 51 r. Maleje liczba eksmisji przeprowadzonych, rośnie zaś liczba eksmisji orzeczonych ale nieprzeprowadzonych. Bardzo mało eksmisji jest przeprowadzanych do pomieszczeń tymczasowych (1-3 rocznie). W 2019 r. do 10 spadła liczba eksmisji z prawem do lokalu mieszkalnego, podczas gdy w poprzednich latach takich eksmisji orzekano od 21 do 31. Wzrosła zaś liczba eksmisji bez prawa do lokalu mieszkalnego z 15 w 2015 r. do 31 w 2019 r.

Wykres 21. Liczba eksmisji w latach 2015-2019 z zasobu mieszkaniowego Miasta oraz lokalu administrowanych przez zielonogórskie spółdzielnie mieszkaniowe oraz KTBS.

Źródło: dane Departamentu Przedsiębiorczości i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Zielona Góra, spółdzielni mieszkaniowych oraz KTBS..

Zebrane dane wskazują, że zadłużenia w lokalach administrowanych przez zielonogórskie spółdzielnie mieszkaniowe oraz KTBS spadło z 365.471,61 zł w 2015 r. do 305.411,43 zł w 2019 r.

2.6 OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI

Osoby w kryzysie bezdomności borykają się z wieloma problemami. Bardzo rzadko do bezdomności prowadzi tylko jeden czynnik. Najczęściej problem bezdomności wynika z wielu sprzężonych ze sobą czynników takich jak bezrobocie, ubóstwo, rozpad rodziny, uzależnienia, przemoc w rodzinie, zadłużenia i eksmisje czy zaburzenia osobowości.

Badanie Najwyższej Izby Kontroli „Działania wspierające i aktywizujące osoby bezdomne”³ z 2019 r. wskazuje, że w Polsce od kilku lat systematycznie spada liczba osób w kryzysie bezdomności. z badania wynika, że w 2019 r. osób w kryzysie bezdomności było 30 tys., czyli o prawie 6 tys. mniej niż w 2015 r. W raporcie z badania wskazano, że trudno zidentyfikować przyczynę zmniejszenia liczby osób w kryzysie bezdomności. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli bowiem system, na który składają się działania podejmowane przez organy administracji rządowej, samorządowej oraz organizacje pozarządowe nie jest ani spójny, ani skuteczny - nie zapewnia osobom w kryzysie bezdomności aktywizacji, dzięki której mogłyby osiągnąć życiową samodzielność. Idąc dalej, raport wskazuje, że wprowadzone w 2016 r. zmiany w ustawie o pomocy społecznej, których celem było wzmacnianie takiej aktywności, nie przynoszą spodziewanych efektów.

Z ogólnopolskiego badania osób bezdomnych z 2019 r.⁴ wynika, że w województwie lubuskim było 812 osób w kryzysie bezdomności, z czego 204 osoby przebywały w Zielonej Górze (podczas poprzedniego badania w 2017 r. – 206 osób). Oznacza to, że w mieście przebywa średnio ¼ osób w kryzysie bezdomności w terenie całego województwa. Powszechnie wiadomo, że osoby w kryzysie bezdomności migrują do większych miast, z lepiej rozwiniętą infrastrukturą.

Miasto Zielona Góra zleca organizacjom pozarządowym prowadzenie placówek oferujących schronienie:

- Noclegownia prowadzona przez Żarską Spółdzielnię Socjalną (100 miejsc),

³ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,22486,vp,25161.pdf>

⁴ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,22486,vp,25161.pdf>

- Schronisko prowadzone przez Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej (25 miejsc),
- Schronisko prowadzone przez Chrześcijańską Fundację Rozwoju Osobistego RONDO (10 miejsc dla Miasta Zielona Góra z 20 dostępnych),
- Ogrzewalnia prowadzona przez Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej (16 miejsc).

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje jeszcze jeden podmiot udzielający schronienia osobom w kryzysie bezdomności, jakim jest schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Niestety Miasto nie dysponuje tego typu placówką, co z upływem każdego kolejnego roku nasila problem zabezpieczenia usług opiekuńczych osobom w kryzysie bezdomności, chorym, starszym i z niepełnosprawnością. Coraz częściej występuje problem zabezpieczenia osobie w kryzysie bezdomności po hospitalizacji niezbędnej opieki. Przepisy wskazują, że w noclegowni i schronisku bez usług opiekuńczych mogą przebywać wyłącznie osoby zdolne do samoobsługi. Niezbędne jest zatem utworzenie schroniska z usługami opiekuńczymi.

Ponadto na terenie Miasta funkcjonują placówki, które są finansowane ze środków podmiotów, które je prowadzą i wpląt za pobyt osób. Decyzja o przyznaniu miejsc w tych placówkach należy do podmiotów je prowadzących. Są to:

- Schronisko Samopomocowe Wsparcia "Dom Wspólnoty Arka w Chynowie" prowadzone przez Fundację Wzajemnej Pomocy ARKA. Placówka oferuje 20 miejsc całodobowych dla osób w kryzysie bezdomności, w tym część miejsc jest wykupiona przez gminy, część natomiast pozostaje do dyspozycji Fundacji.
- Mieszkanie wspomagane prowadzone przez Chrześcijańską Fundację Rozwoju Osobistego RONDO (3 miejsca, placówka funkcjonuje od sierpnia 2020 r.). Pobyt w mieszkaniu stanowi część realizowane indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności z realizacją programu asystentury. Z pomocy w mieszkaniu skorzystało od otwarcia 5 osób.
- 4 mieszkania chronione prowadzone przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka (15 miejsc). Mogą w nich znaleźć pomoc kobiety w ciąży oraz matki z dziećmi, które doświadczyły różnych sytuacji kryzysowych (w tym m.in. przemocy czy bezdomności). W 2019 r. w mieszkaniach wsparcie otrzymało łącznie 15 osób.

Przez cały 2019 r. w ww. placówkach przebywało łącznie 453 osoby w kryzysie bezdomności, w tym 280 osób to osoby posiadające ostatni meldunek stały na terenie Zielonej Góry. Powyższe dane wskazują, że istnieje tylko 5 mieszkań dla osób w kryzysie bezdomności z indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności lub innym programem usamodzielnienia z modułem mieszkaniowym – prowadzone przez Chrześcijańską Fundację Rozwoju Osobistego RONDO oraz Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka. W mieszkaniach tych w 2019 r. przebywało łącznie 20 osób. Liczba osób w kryzysie bezdomności w placówkach kwalifikujących się do usamodzielnienia w mieszkaniu treningowym we wrześniu 2020 r. wynosiła 10 osób. Dane podmiotów udzielających wsparcia osobom z kryzysem bezdomności, jak również środowiskowych domów samopomocy wskazują, że w 2021 r. osób tych będzie 42. Problemem jest brak mieszkań, także dla osób chcących skorzystać ze wsparcia mieszkań wspomaganych. Mając na uwadze problem osób w kryzysie bezdomności ważnym aspektem jest stworzenie systemu zapobiegania utracie mieszkania, wsparcia w czasie kryzysu oraz wychodzenia z kryzysu bezdomności obejmujący zarówno zasoby mieszkaniowe wspomagane i przystępne cenowo, ale zakres wsparcia w obszarze zapobiegania bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu.

2.7 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Światowa Organizacja Zdrowia definiuje niepełnosprawność za pomocą trzech pojęć, odnoszących się do każdego z jej aspektów – fizycznego, psychologicznego i społecznego. Oznaczają one kolejno:

- każdą utratę sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym,
- każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowe dla człowieka,
- ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Ze względu na starzenie się społeczeństw i zwiększone ryzyko niepełnosprawności u osób w podeszłym wieku, a także wzrost zapadalności na choroby przewlekłe i cywilizacyjne (cukrzyca, choroby układu krążenia, choroby nowotworowe i zaburzenia zdrowia psychicznego), zjawisko niepełnosprawności będzie dotyczyło coraz większej liczby ludzi.

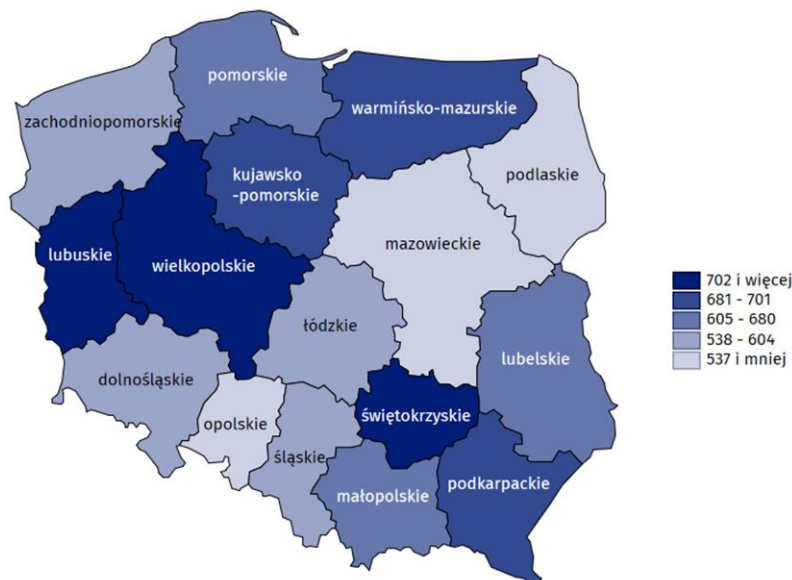
W Polsce, zgodnie z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2015 roku, żyje niemal 4,7 mln (dokładnie 4 697,5 tys.) ludzi z niepełnosprawnością, co stanowi 12,2% ogółu ludności Polski. Oznacza to, że co ósmy mieszkaniec naszego kraju jest osobą z niepełnosprawnością lub za taką się uważa.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2019 roku w Polsce było 2,4 mln osób, pobierających świadczenia emerytalno-rentowe i/lub ubezpieczonych przez płatników składek, które posiadały orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności) lub orzeczenie o niezdolności do pracy (wydane przez ZUS). W województwie lubuskim zamieszkuje łącznie ok. 86 795 osób z tzw. niepełnosprawnością prawną, czyli potwierdzoną odpowiednim dokumentem. Oznacza to, że w przeliczeniu na 10 tys. ludności jest 868 takich osób, co daje najwyższy wskaźnik w kraju. Dla porównania drugie i trzecie miejsce pod tym względem zajmują województwo wielkopolskie i świętokrzyskie, gdzie ww. wartości wyniosły kolejno 711 osób i 710 osób, a w województwie mazowieckim, gdzie wskaźnik jest najniższy – 455 osób.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze w 2019 roku wydał 6 509 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i 525 orzeczeń o niepełnosprawności (dla osób do 16 roku życia), co stanowi 8,1% w skali województwa i 0,29% w skali kraju.

Zasięg zjawiska niepełnosprawności stawia przed jednostkami samorządu terytorialnego, jako podmiotami polityki społecznej, obowiązek podejmowania działań zapobiegających jej powstawaniu, a także zmierzających do łagodzenia jej negatywnych skutków.

Rysunek 2. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy na 10 tys. ludności według województw w 2019 r.

- a. zwrot wydatków na usługi i instrumenty rynku pracy (staże, prace interwencyjne, szkolenia),
- b. udzielanie osobom niepełnosprawnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- c. zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- d. zwrot pracodawcom miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy,
- e. dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności,
- f. dofinansowanie kosztów tworzenia i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej,
- g. dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- h. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- i. dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

Poniższe tabele przedstawiają realizację poszczególnych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej ze środków PFRON w latach 2018, 2019, 2020.

Tabela 13. Realizacja zadania: „Zobowiązanie dotyczące dofinansowania kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej” w latach 2018-2020

Rok	Limit środków finansowych	Wykonanie planu	% wykonania
2018	1 327 680 zł	1 327 680 zł	100
2019	1 447 680 zł	1 447 680 zł	100
2020	1 639 680 zł	1 639 680 zł	100

Źródło: dane własne

We wszystkich latach wykorzystywano 100% środków wyznaczonego limitu. Nadmienić należy, że z roku na rok zwiększano limit środków na zadanie. W latach 2018 - 2020 w trzech warsztatach terapii zajęciowej działających na terenie Zielonej Góry uczestniczyło 80 osób.

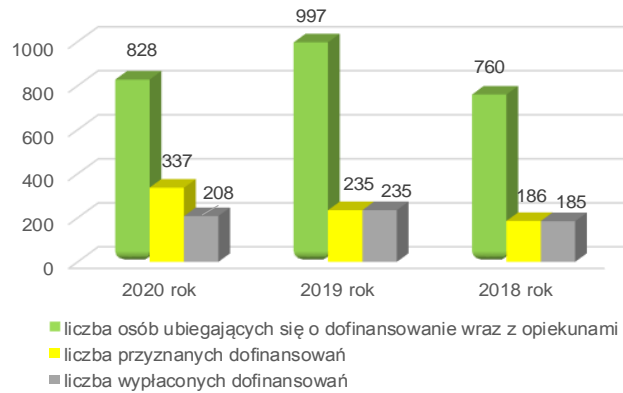
Tabela 14. Realizacja zadania: „Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych” w latach 2018-2020

Rok	Limit środków finansowych	Wykonanie planu	% wykonania
2018	200 000 zł	199 107 zł	99,55%
2019	284 536 zł	284 536 zł	100,00%
2020	298 000 zł	217 692 zł	73,05%

Źródło: dane własne

Wykres 22. Realizacja zadania: „Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych” w latach 2018-2020.

Źródło: dane własne

Zadanie od wielu lat cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Ze względu na stosunkowo niski limit środków finansowych PFRON w prezentowanym okresie oraz wzrastające potrzeby w zakresie innych zadań, kwoty przeznaczane na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych były niewystarczające.

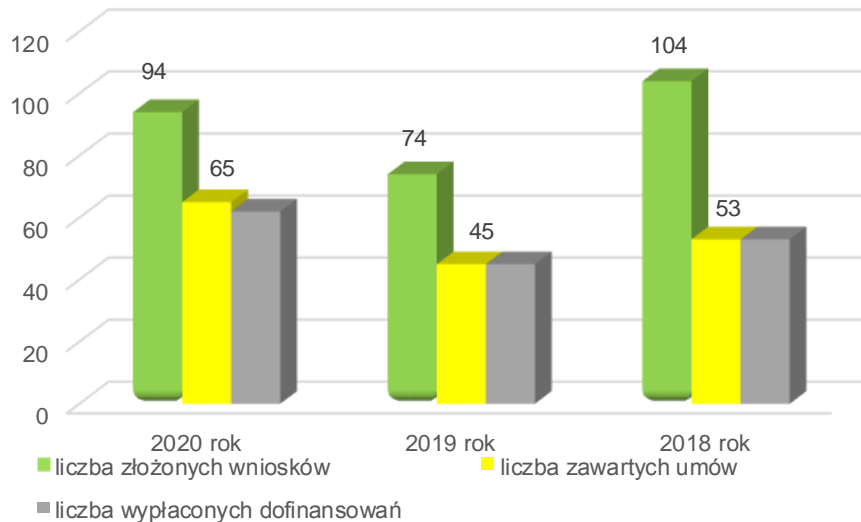
Tabela 15. Realizacja zadania: „Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych” w latach 2018-2020

Rok	Limit środków finansowych	Wykonanie planu	% wykonania
2018	255 000 zł	254 498 zł	99,80%
2019	190 057 zł	188 606 zł	99,23%
2020	295 000 zł	287 221 zł	97,36%

Źródło: dane własne

Wykres 23. Realizacja zadania: „Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych” w latach 2018-2020 - przyznane dofinansowania

Źródło: dane własne

Liczba składanych wniosków utrzymuje się na wysokim poziomie, zadanie wymaga angażowania coraz większych środków finansowych, w związku ze zgłaszanymi potrzebami mieszkańców.

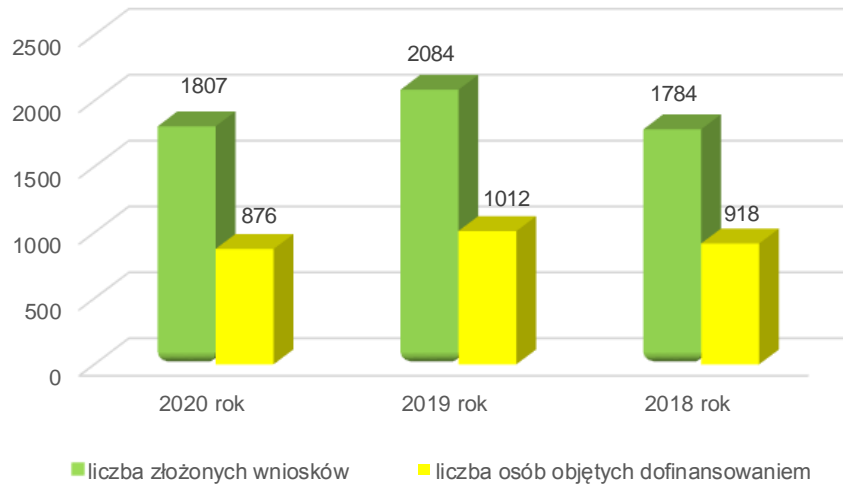
Tabela 16. Realizacja zadania: „Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów” w latach 2018-2020

Rok	Limit środków finansowych	Wykonanie planu	% wykonania
2018	1 022 945 zł	1 022 884 zł	99,99%
2019	1 234 050 zł	1 234 040 zł	99,99%
2020	1 028 590 zł	1 028 265 zł	99,97%

Źródło: dane własne

Wykres 24. Realizacja zadania: „Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów” w latach 2018-2020 - przyznane dofinansowania.

Źródło: dane własne

Opublikowane przez PFRON dane dotyczące struktury wydatków przeznaczonych przez samorządy powiatowe na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych według algorytmu w 2019 roku wskazują, że tendencje dotyczące podziału i wydatkowania tych środków w województwie lubuskim są zbliżone. Najbardziej widoczna jest wspólna tendencja do przeznaczania znacząco wyższych kwot na rehabilitację społeczną, niż zawodową.

Tabela 17. Podział środków na rehabilitację zawodową i społeczną w poszczególnych powiatach województwa lubuskiego w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Kwota otrzymana na realizację zadań w 2019 roku ogółem	Kwota przeznaczona na rehabilitację zawodową	Kwota przeznaczona na rehabilitację społeczną
1	gorzowski	1 906 406,00 zł	145 000,00 zł	1 761 406,00 zł
2	krośnieński (odrzański)	1 956 453,00 zł	93 142,00 zł	1 863 311,00 zł
3	międzyrzecki	1 255 528,00 zł	67 566,00 zł	1 187 962,00 zł
4	nowosolski	2 488 978,00 zł	53 800,00 zł	2 435 178,00 zł
5	słubicki	1 097 339,00 zł	0,00 zł	1 097 339,00 zł
6	strzelecko - drezdenecki	1 627 617,00 zł	77 888,00 zł	1 549 729,00 zł
7	sulęciński	1 231 895,00 zł	40 000,00 zł	1 191 895,00 zł
8	świebodziński	1 203 768,00 zł	0,00 zł	1 203 768,00 zł
9	wschowski	1 027 268,00 zł	25 000,00 zł	1 002 268,00 zł
10	zielonogórski	977 468,00 zł	6 418,00 zł	971 050,00 zł
11	żagański	1 934 833,00 zł	7 666,00 zł	1 927 167,00 zł

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

12	żarski	2 126 832,00 zł	60 000,00 zł	2 066 832,00 zł
13	Gorzów Wlkp.	3 410 910,00 zł	100 000,00 zł	3 310 910,00 zł
14	Zielona Góra	3 224 675,00 zł	69 813,00 zł	3 154 862,00 zł

Źródło: <https://www.pfron.org.pl/institucje/samorzady/szczegoly/news/struktura-wydatkow-przeznaczonych-przez-samorzady-wojewódzkie-i-powiatowe-na-rehabilitacje-zawod-3/>

W zakresie realizacji konkretnych zadań, z zestawienia wynika, że każdy z powiatów w województwie lubuskim średnio przeznaczył 30,99% otrzymanych środków na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, 11,94% na dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych oraz 6,20% na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. Dla Miasta Zielona Góra wartości procentowe dla ww. zadań wyniosły kolejno: 38,27%, 8,82% i 5,85%.

Poza zadaniami, których realizacja wynika bezpośrednio z zapisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, począwszy od 1 września 2012 r., na mocy umowy zawartej z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Miasto Zielona Góra realizuje także pilotażowy program „Aktywny samorząd”. Jego celem jest ograniczenie lub likwidacja bariery transportowej, przygotowanie do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego, likwidacja lub ograniczenie bariery w poruszaniu się – umożliwienie uczestnictwa w aktywności społecznej albo wzrost lub utrzymanie istniejącej aktywności i poprawa szans na rywalizację o zatrudnienie na otartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji.

Program obejmuje obecnie 16 zadań (do 2018 roku – 10), w tym dofinansowanie do: oprzyrządowania posiadane samochodu, uzyskania prawa jazdy, zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania, uczestnictwa w szkoleniach z obsługi sprzętu elektronicznego, zakupu i utrzymania sprawności wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym oraz skuterów i oprzyrządowania elektrycznego do wózków ręcznych, zakupu i utrzymania sprawności protez kończyn na III i IV poziomie jakości oraz kosztów zapewnienia opieki dla osoby zależnej.

Program cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Ze względu na możliwość wprowadzania przez PFRON zmian w zakresie form udzielanej pomocy czy wysokości dofinansowań, może on być na bieżąco dostosowywany do potrzeb zgłaszanych przez środowiska działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 18. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w latach 2017-2019.

Rok	Limit środków finansowych	Wykonanie planu	% wykonania
2017	838 071,00 zł	821 278,19 zł	98,00%
2018	521 973,00 zł	439 510,95 zł	84,20%
2019	838 071,00 zł	405 264,50 zł	91,86%

Źródło: dane własne

Zmiany wprowadzone od 2019 roku, tzn. zwiększenie liczby realizowanych zadań i osób uprawnionych do korzystania z programu, zaowocowały wyraźnym wzrostem liczby złożonych wniosków oraz kwoty wydatkowanych środków.

Celem wszystkich wymienionych zadań jest ograniczanie negatywnych skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i wsparcie w aktywizacji zawodowej. Ich adresatami są osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne, a także dzieci z orzeczeniem do 16. roku życia.

Biorąc pod uwagę zjawisko starzenia się społeczeństwa, szacuje się, że w najbliższych latach wzrastać będzie przede wszystkim zapotrzebowanie w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych oraz zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Największym problemem w zakresie realizacji ww. zadań mogą okazać się ograniczone środki przekazywane

samorządom powiatowym przez PFRON – ich niedobory są widoczne od wielu lat w zakresie wszystkich realizowanych zadań.

Dla młodszych osób z niepełnosprawnościami istotny będzie rozwój sieci mieszkań treningowych oraz chronionych i usługi asystenckie, a zatem działania wspierające ich usamodzielnienie. Kontynuacja zadań realizowanych ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych będzie w tym zakresie niezwykle istotna.

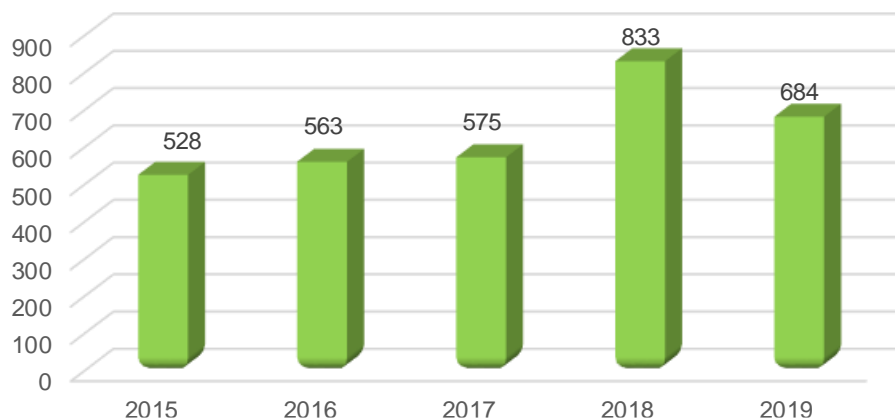
Diagnostując potrzeby środowiska osób z niepełnosprawnościami podkreślić należy także rolę opiekunów, którzy codziennie sprawują pieczę nad osobami z niepełnosprawnością. W 2019 oraz 2020 r. Miasto Zielona Góra pozyskało dotację w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa”. Środki przeznaczone na realizację opieki wytchnieniowej w formie dziennej, całodobowej oraz poradnictwa dla opiekunów. W związku z dużymi potrzebami w odciążeniu w opiece nad osobami niepełnosprawnymi zasadne będzie kontynuowanie opieki wytchnieniowej we wszystkich formach, zwiększanie liczby adresatów i podmiotów, które podejmują się świadczenia tego typu wsparcia.

Zmiany w przepisach prawa sugerują, że w najbliższym czasie nastąpi także rozwój w zakresie szeroko pojętej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dla osób z niepełnosprawnościami.

2.8 OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Dane Elektronicznego Krajowego Systemu Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności wskazują, że z roku na rok Miejski Zespół Orzekania o Niepełnosprawności wydaje coraz więcej orzeczeń z symbolami wskazującymi na niepełnosprawność intelektualną oraz zaburzenia psychiczne. W 2015 r. wydano 528 takich orzeczeń, a w 2019 r. już 684, przy czym najwięcej orzeczeń wydano w 2018 r. – 833.

Wykres 25. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z symbolami 01-U i 02-P w latach 2015-2019.

Źródło: dane własne

Środowiskowe oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi polega w szczególności na podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego aktywnego życia. Do organizowania oparcia społecznego skierowanego do osób z zaburzeniami psychicznymi zobowiązuje jednostki organizacyjne pomocy społecznej ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. Zakres organizowania oparcia społecznego w środowisku, ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji, udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń określają zadania wskazane w ustawie o pomocy społecznej. Świadczenia skierowane do osób z zaburzeniami psychicznymi to przede wszystkim usługi świadczone w środowiskowych domach samopomocy oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, pobyt w mieszkaniach chronionych oraz opieka całodobowa w domach pomocy społecznej.

W Zielonej Górze funkcjonują trzy środowiskowe domy samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 1 – typu A (dla osób przewlekle psychicznie chorych) oferujący 25 miejsc,
2. Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 – typu B (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną), typu C (dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych) i typu D (dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych),
3. Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 „Arkadia” – typu B (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną) i typu D (dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych) – placówka funkcjonuje od 01.12.2020 r.

Celem Domów jest stworzenie społecznego wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez postępowanie wspierająco – aktywizujące zmierzające do zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej uczestników, ich integracji społecznej oraz poprawy stanu psychicznego i fizycznego. Placówki wspierają także podopiecznych w podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia.

Działalność Domów jest w całości finansowana ze środków Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Kwoty przeznaczone na funkcjonowanie placówek w latach 2015 – 2019 systematycznie wzrastały⁶:

Tabela 19. Koszty funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy w latach 2015-2019 r.

Lp.	Rok	Koszty działalności ŚDS Nr 1	Koszty Działalności ŚDS Nr 2	Razem
1.	2015	289 814,41 zł	283 129,54 zł	572 943,95 zł
2.	2016	380 383,25 zł	378 712,36 zł	759 095,61 zł
3.	2017	380 382,72 zł	413 875,20 zł	794 257,92 zł
4.	2018	449 014,14 zł	540 908,88 zł	989 923,02 zł
5.	2019	666 909,58 zł ⁷	637 931,63 zł	1 304 841,21 zł

Źródło: dane własne

Kolejną formą pomocy są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi. Świadczone są przez osoby z odpowiednim przygotowaniem, mające na celu uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, takich jak pielęgnację, rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu. W 2015 r. z pomocy w formie specjalistycznych usług korzystała 1 osoba, w 2016 r. 2 osoby, w 2017 r. 5 osób, w 2018 r. 8 osób i w 2019 r. 8 osób.

Mieszkania chronione to forma pomocy społecznej przygotowująca osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępująca pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Od października 2019 r. w mieście funkcjonuje mieszkanie chronione treningowe prowadzone przez Centrum Usług Opiekuńczych. Placówka oferuje 7 miejsc. W 2020 r. z pomocy skorzystało 8 osób.

Domów Pomocy Społecznej zabezpieczają opiekę całodobową. Wyróżnia się domy dla osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Zielonogórskie domy pomocy społecznej przeznaczone są dla osób

⁶ Dane nie obejmują Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia”, który utworzono w grudniu 2020 r.

⁷ W tym 149 995,00 zł na rozbudowę obiektu zajmowanego przez ŚDS Nr 1

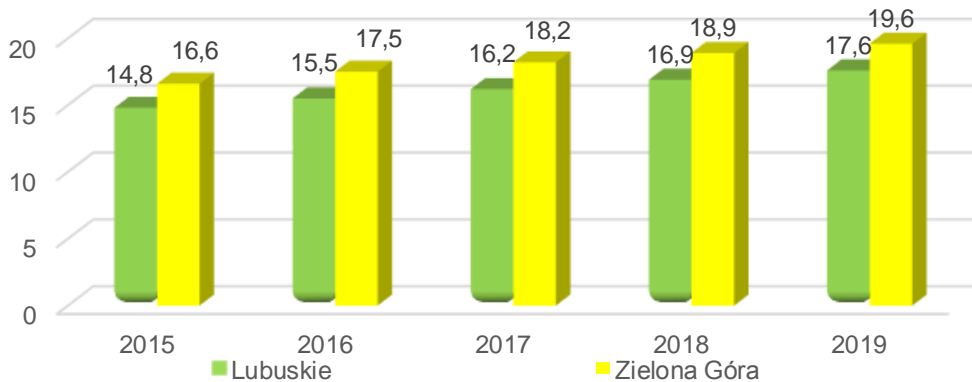

w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych, zatem osoby z zaburzeniami psychicznymi są kierowane do domów poza Zieloną Górą.

2.9 POMOC I OPIEKA NAD OSOBAMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I SENIORAMI W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Na przestrzeni minionych lat obserwuje się proces starzenia się społeczeństwa. Zgodnie z terminologią Organizacji Narodów Zjednoczonych starzenie się społeczeństwa ma miejsce wówczas, gdy udział ludności w wieku powyżej 65 lat przekracza 7% populacji. Z danych statystycznych wynika, że w Zielonej Górze mieszkańcy w tym wieku stanowią 19,6% ludności.

Wykres 26. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w Zielonej Górze oraz województwie lubuskim.

Źródło: dane GUS

Zarówno dane wojewódzkie, jak i lokalne wskazują, że liczba osób starszych stale wzrasta. Jednakże zwrócić uwagę należy również na wyższy odsetek osób w wieku powyżej 65 roku życia mieszkających w Zielonej Górze, niż w całym województwie lubuskim.

Rosnąca liczba osób starszych rodzi potrzebę edukowania do starości oraz tworzenie takich form aktywności społecznej, które pozwolą seniorom na utrzymanie dobrej kondycji zdrowotnej, psychicznej oraz jak najdłuższe zachowanie samodzielności.

W tym celu należy modyfikować oraz wzmacniać instrumenty lokalnej polityki społecznej na szczeblu lokalnym. Konieczne jest zatem wspieranie i organizacja klubów seniora, rozwoju Uniwersytetu Trzeciego Wieku, dziennych domów pobytu. Takie formy działań służą bowiem wzmacnianiu aktywności osób starszych oraz podtrzymywaniu więzi międzyludzkich.

Centrum Usług Opiekuńczych świadczy wszechstronną pomoc dla seniorów. Oprócz stołówki, z której korzysta średnio 211 osób miesięcznie, prowadzi dom dziennego pobytu, wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego oraz organizuje usługi opiekuńcze w domu osobom, które ze względu na stan zdrowia wymagają pomocy. Czas oczekiwania na rozpoczęcie realizacji usług opiekuńczych wynosi ok. miesiąca, w przypadkach pilnych usługi podejmowane są z dnia na dzień. Czas oczekiwania na przyjęcie do Domu Dziennego Pobytu „Retro” od 6 do 12 miesięcy.

Kolejną miejską placówką dla seniorów to Dzienny Dom „Senior-Wigor”, w którym funkcjonuje oddział dla osób z chorobą Alzheimera. Czas oczekiwania również wynosi 7-8 miesięcy. Dwa wskazane dzienne domy zapewniają 61 miejsc i jest to zdecydowanie niewystarczająca liczba. Poza placówkami dziennego pobytu prowadzonymi przez Miasto, funkcjonują placówki prowadzone przez inne podmioty:

- Dom Dziennego Pobytu „Alternatywy – Aktywna Przestrzeń Seniora” prowadzony przez spółdzielnię socjalną „Alternatywy” (pobyt odpłatny, 25 miejsc, brak kolejki oczekujących),
- Dom Dziennego Pobytu „U Pana Boga za piecem” prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety (pobyt odpłatny),
- 3 domy dziennego pobytu prowadzone przez Ośrodek Integracji Społecznej (działalność nieodpłatna finansowana z EFS).

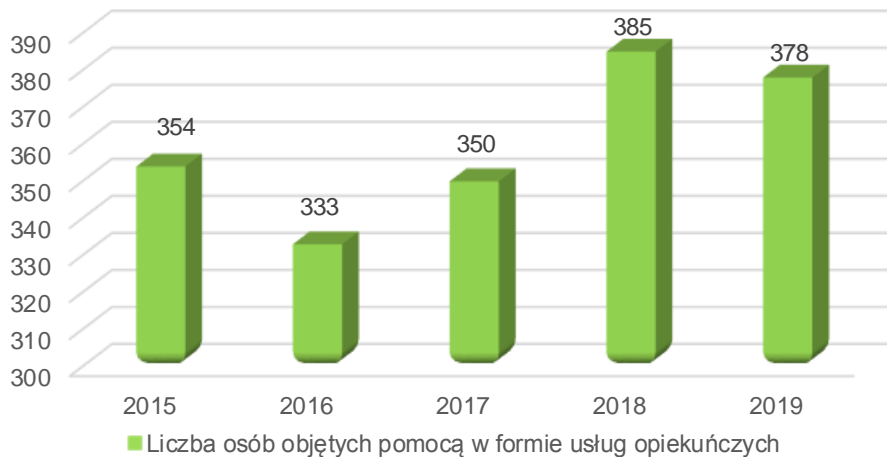
Ponadto fundacja Black Butterflies prowadziła dla seniorów „Dom Życie”, który jednak z uwagi na stan epidemii został zamknięty. Czas oczekiwania na przyjęcie podczas funkcjonowania placówki wynosił 2-3 miesiące. Dom oferował 30 miejsc.

Od 2020 r. w mieście funkcjonuje Centrum Wytchnieniowe ALIVIO oferujące opiekę wytchnieniową dzienną i godzinową. Jest to jednak działalność odpłatna, zatem nie wszystkie rodziny mogą pozwolić sobie na skorzystanie z tej formy wsparcia.

Wskazane placówki z uwagi na konieczność ponoszenia opłaty za pobyt lub okresowe finansowanie wpisują się bardzo mocno w potrzeby zielonogórskich seniorów, jednakże kolejki oraz czas oczekiwania do domów „miejskich” wskazują, że wsparcia w zabezpieczenie dziennego pobytu wymaga znacznie większa liczba osób. Brak możliwości zabezpieczającej dzienny pobyt osobom starszym, wymagającym nadzoru powoduje wzrostową tendencję do umieszczania tych osób w domach pomocy społecznej. Konieczne jest utworzenie kilku nowych domów dziennego pobytu i utworzenie jak największej liczby popołudniowych klubów seniora.

W przypadkach, kiedy stan zdrowia ogranicza samodzielne funkcjonowanie, organizowane są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Analiza danych Centrum Usług Opiekuńczych wskazuje, że liczba osób objęta usługami opiekuńczymi rośnie.

Wykres 27. Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi w latach 2015-2019.

Źródło: dane Centrum Usług Opiekuńczych

W większości z usług korzystają osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe. W 2019 r. osoby zamieszkujące z członkami rodzin stanowiły 5%. Bardzo mała liczba osób jest objęta dyżurami weekendowymi – w 2019 r. odsetek wynosił 3,5%. Średnia liczba godzin w latach 2015-2019 kształtowała się na zbliżonym poziomie wynosząc godzinę i kwadrans. Roczna liczba godzin wszystkich usług w latach 2015-2019 była bardzo zbliżona oscylując między 81 tys. do niecałych 82 tys. z wyjątkiem 2019 r. kiedy osiągnęła 83 tys. Na zbliżonym poziomie pozostaje również zatrudnienie opiekunek wynoszące we wskazanym okresie średnio 53 osób.

Tabela 20. Usługi opiekuńcze w Mieście Zielona Góra w latach 2015-2019

Rodzaj danych	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób objęta usługami prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe	322	303	328	361	358
Liczba osób w rodzinie objęta usługami opiekuńczymi	32	30	22	24	20

Liczba osób korzystająca z dyżurów weekendowych	12	11	10	13	13
Średnia liczba godzin przypadająca dziennie na 1 podopiecznego	1 godzina 16 minut	1 godzina 12 minut	1 godzina 11 minut	1 godzina 9 minut	1 godzina 14 minut
Zrealizowana liczba godzin	81.507	81.925,5	81.449	81.101	83.117,5

Źródło: dane Centrum Usług Opiekuńczych

Z obserwacji bezpośredniego wykonawcy usług opiekuńczych w domu chorego wynika, że bardzo liczną grupę osób stanowią podopieczni w bardzo ciężkim stanie zdrowia, po udarach, wylewach, zagipsowani po operacjach ortopedycznych, cierpiący na choroby przewlekłe bądź ołpienie. Są to zarówno osoby samotne, jak i te którym rodzina ze względu na pracę zawodową lub zamieszkiwanie poza Zieloną Górą nie jest w stanie zapewnić opieki. W takich przypadkach konieczne jest organizowanie pomocy w godzinach popołudniowych, wieczornych oraz dni wolne od pracy. Ponadto osoby w ciężkim stanie zdrowia wymagają pomocy w zwiększonym wymiarze godzin usług opiekuńczych, co uniemożliwia objęcie pomocą większej liczby osób w ramach dyżurów, jakimi dysponuje Centrum Usług Opiekuńczych w Zielonej Górze. Osoby wymagające przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych zmuszone są oczekiwać na realizację usług dłużej niż wymaga tego ich stan zdrowia.

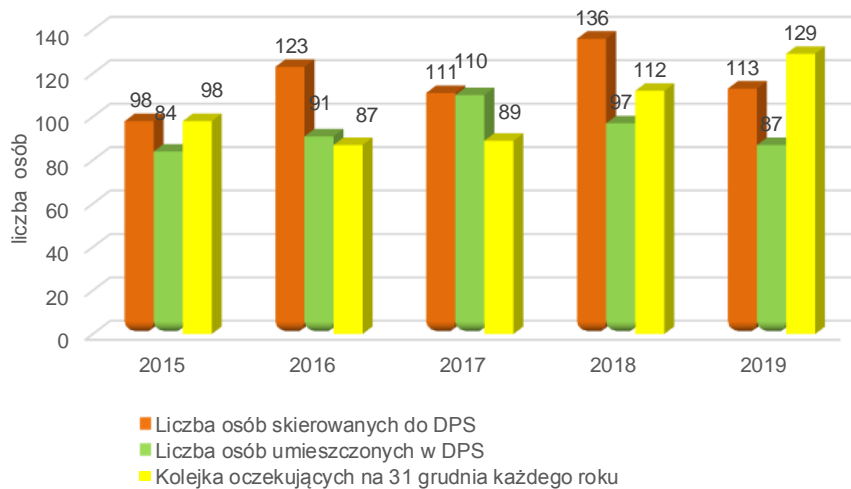
Nie ma możliwości znacznego zwiększenia liczby świadczonych godzin usług opiekuńczych w domu osoby wymagającej opieki, ponieważ od 10 lat zatrudnienie w dziale usług opiekuńczych Centrum Usług Opiekuńczych nie zmieniło się. W I kwartale 2019 r. Centrum otrzymało wsparcie kadrowe w formie 7 opiekunek w ramach projektu "ZGrani z asystentami" i 3 opiekunek w ramach miejskich prac interwencyjnych. Jednocześnie z każdym rokiem pogarszają się stany zdrowia pracowników, którzy wykonując ciężką, fizyczną pracę, nie rzadko w bardzo trudnych warunkach lokalowych, bezustannie przemieszczając się między podopiecznymi, częściej chorują i korzystają ze zwolnień lekarskich. Kolejnym problemem w organizacji usług opiekuńczych w domu chorego, są wysokie wymagania dotyczące koniecznych kompetencji i umiejętności kandydatów na stanowiska opiekunów, natomiast oferowane wynagrodzenie nie jest zachęcające do podejmowania tej pracy. Ponadto bliskość dobrze płatnej pracy u zachodnich sąsiadów sprawia, iż jeszcze trudniej znaleźć nowych pracowników. Tym samym zasadne jest wprowadzenie usług gospodarczych, które z uwagi na zakres pomocy (np. sprzątanie, zakupy) nie wymagałyby wykonywania przez osoby ze specjalnym przygotowaniem zawodowym.

2.10 ZABEZPIECZENIE OPIEKI CAŁODOBOWEJ

W mieście Zielona Góra funkcjonują dwa domy pomocy społecznej. Oba są przeznaczone dla osób starszych oraz przewlekłe somatycznie chorych. Z uwagi na brak oddziałów, gdzie można umieszczać osoby z chorobą psychiczną i chorobą alkoholową zachodzi konieczność umieszczania tych osób w domach pomocy społecznej poza Zieloną Górą. Pomimo rosnącej co roku liczby seniorów, osób chorych i z niepełnosprawnością wymagających opieki, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej przez 5 ostatnich lat pozostawała na zbliżonym poziomie i wynosiła od 84 do 97 osób rocznie. Potrzeby związane z zapewnieniem całodobowej opieki są znacznie większe niż możliwości gminy. Tym samym poza 2016 r. kolejka oczekujących na 31 grudnia każdego roku była większa niż liczba osób umieszczanych.

Wykres 28. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej i oczekujących w latach 2015-2019.

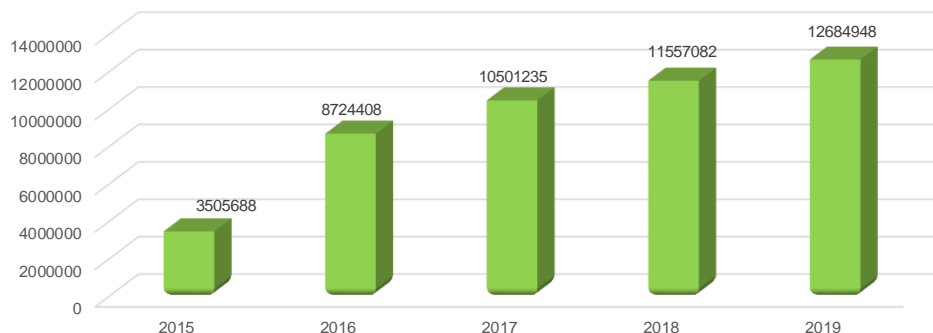

Źródło: dane własne

Miesięczne koszty utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w 2019 r. to 4.278 zł oraz 5.401 zł. Koszty utrzymania mieszkańca w placówkach poza Miastem 2019 r. wynosiły od 3.013 zł do 5.096 zł miesięcznie. Na 31.01.2021 r. na domy pomocy społecznej poza Zieloną Górą oczekiwało 134 osób. Wymagają oni skierowania wyłącznie do specjalistycznych placówek, które na terenie naszego Miasta nie funkcjonują. Z uwagi na długie okresy oczekiwania na przyjęcie do tego typu placówek Ośrodek poszukuje miejsc poza województwem, na terenie całego kraju. Jednak umieszczenie podopiecznego w domu poza województwem powoduje zerwanie więzi ze środowiskiem lokalnym i rodzinnym.

Znaczna część osób umieszczonych w domach pomocy społecznej to osoby samotne, z niskimi dochodami. W takich przypadkach obowiązek ponoszenia różnicy pomiędzy ich odpłatnością, a kosztem utrzymania mieszkańca w danym domu spoczywa wyłącznie na Mieście Zielona Góra. Pomimo utrzymującej się na zbliżonym poziomie liczby osób umieszczanych w domu pomocy społecznej, koszty ponoszone przez Miasto Zielona Góra związane z utrzymaniem osób w placówkach stale rosną. W latach 2015-2019 zwiększyły się 3,5-krotnie.

Wykres 29. Koszty ponoszone za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej (w Zielonej Górze i poza Zieloną Górą).

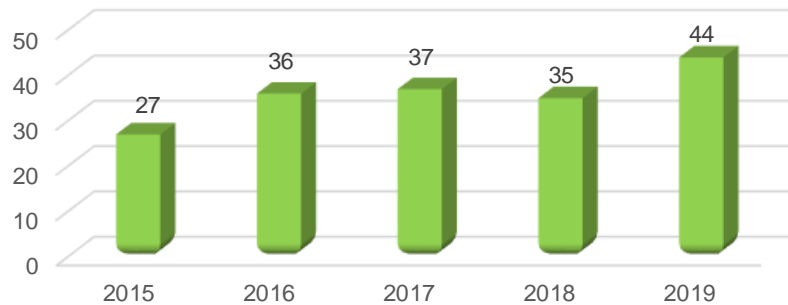

Źródło: dane własne

W sytuacji, gdy osoba chora swym zachowaniem stwarza zagrożenie dla otoczenia, a pozostawienie jej w środowisku zamieszkania mogłoby wywołać negatywne skutki społeczne, zgodę na skierowanie do domu pomocy społecznej wydaje sąd opiekuńczy. Liczba wniosków o wydanie postanowienia skierowania do domu pomocy społecznej bez zgody na przestrzeni lat 2015-2019 znacząco wzrosła z 27 do 44 rocznie.

Wykres 30. Ilość wniosków do sądu opiekuńczego o wydanie postanowienia w przedmiocie skierowania do domu pomocy społecznej bez zgody.

Źródło: dane własne

W Zielonej Górze poza „miejskimi” domami pomocy społecznej istnieją placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym, chorym i z niepełnosprawnościami, jednakże prowadzą miejsca komercyjne:

- funkcjonujący od jesieni 2019 r. Dom Seniora ATRIUM oferuje 50 miejsc, czas oczekiwania na przyjęcie wynosi ok. 2 tygodni. Dom zapewnia szeroki zakres usług, jednakże z uwagi na koszty, jakie w pełni musi pokryć mieszkaniec lub rodzina (3.500 zł do 4.500 zł w zależności od liczby osób w pokoju), nie wszystkie osoby mogą pozwolić sobie na zabezpieczenie opieki we wskazanej placówce;
- w 2020 r. w mieście powstała kolejna placówka komercyjna oferująca m.in. całodobową opiekę Centrum Wytchnieniowe ALIVIO. Dysponuje 5 miejscami noclegowymi i oferuje pobyty krótkoterminowe. Zapewnia szeroki zakres usług, jednakże jest to działalność odpłatna.

Kolejną placówką zapewniającą całodobową opiekę na terenie Miasta jest Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy. Funkcjonuje w ramach systemu ochrony zdrowia i oferuje 38 miejsc dla pacjentów niesamodzielnych, którzy otrzymali poniżej 40 punktów w skali Barthel. Czas oczekiwania na przyjęcie do placówki wynosi 2-3 lata.

W Zielonej Górze funkcjonuje również Hospicjum im. Lady Ryder od Warsaw. Placówka posiada 17 miejsc, czas oczekiwania na przyjęcie to ok. 1-2 tygodnie. Do Hospicjum mogą być kierowani pacjenci z określoną diagnozą, w tym onkologiczną. Tym samym tylko wąska grupa osób wymagających całodobowej opieki kwalifikuje się do zapewniania opieki paliatywnej w Hospicjum.

Rosnąca liczba osób wymagająca długotrwałej opieki, brak możliwości zabezpieczenia pomocy przez rodzinę oraz wysokie koszty ponoszone przez gminę na opłacenie różnicy pomiędzy odpłatnością ponoszoną przez mieszkańca, a kosztem utrzymania w danym domu rodzi konieczność tworzenia alternatywnych form zabezpieczenia socjalnego w miejscu zamieszkania.

2.11 PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie to problem natury prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. Badanie rozmiarów i zjawiska przemocy w rodzinie nie jest proste. Mogłoby się wydawać, że jasną odpowiedź przynosić będą statystyki policyjne czy sądowe. Należy jednak pamiętać, że:

- 1) przemoc w rodzinie jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób doznających przemocy w rodzinie nie zgłasza się po pomoc;
- 2) przedmiotem działań policji, prokuratury oraz sądów są zasadniczo przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (tj. z art. 207 kk⁸). Warto przy tej okazji zaznaczyć, że sama przemoc ekonomiczna w oderwaniu od innych typów przemocy nie jest przestępstwem;

⁸ Art. 207 § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny

3) umorzenie sprawy nie musi oznaczać tego, że przemoc w rodzinie nie miała miejsca. Może natomiast wiązać się z tym, że nie został zebrany odpowiedni (w rozumieniu przepisów prawnych) materiał dowodowy.

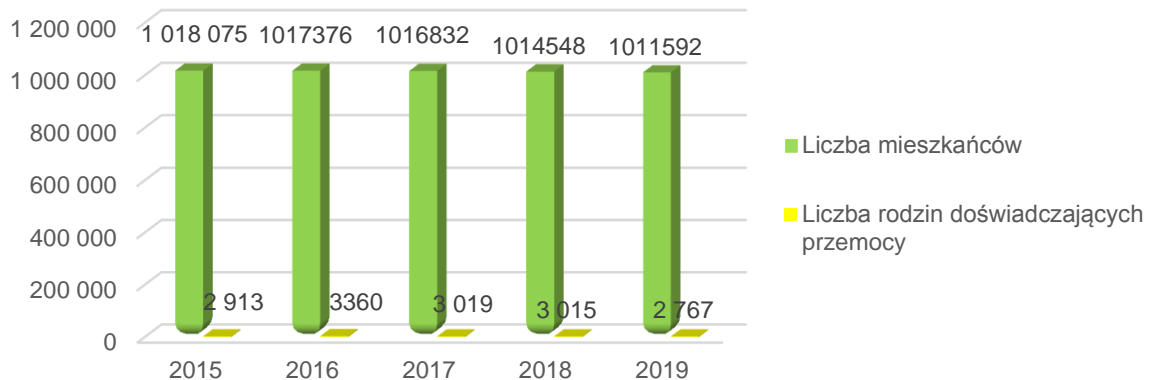
Każda gmina ma opracowany system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na który składa się program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, poradnictwo i interwencja, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz zespoły interdyscyplinarne.

Podstawą do badania zjawiska przemocy w rodzinie w województwie lubuskim są dane przekazywane Wojewodzie Lubuskiemu przez służby i instytucje w ramach monitorowania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Ewaluacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Mieście Zielona Góra w latach 2015-2019 jest źródłem danych dotyczących skali zjawiska przemocy w Zielonej Górze oraz dotyczących zasobów instytucjonalnych Miasta Zielona Góra w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W województwie lubuskim, w latach 2015-2018 stosunek liczby ludności do liczby rodzin, z którymi instytucje i służby podjęły pracę w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wyniósł 0,3. Na terenie Zielonej Góry odsetek ten był taki sam w latach 2015, 2016 i 2019. W latach 2017 i 2018 był większy i wynosił 0,4%. W latach od 2015 do 2019 w województwie lubuskim służby podjęły pracę w 15074 rodzinach, w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie lub przemocą w rodzinie. W Zielonej Górze Zespół Interdyscyplinarny podejmował tego typu działania w 2375 rodzinach. To 16% wszystkich rodzin województwa lubuskiego.

Wykres 31. Liczba mieszkańców województwa lubuskiego i liczba rodzin w województwie lubuskim, w których podjęto pracę w związku z przemocą lub podejrzeniem przemocy w rodzinie

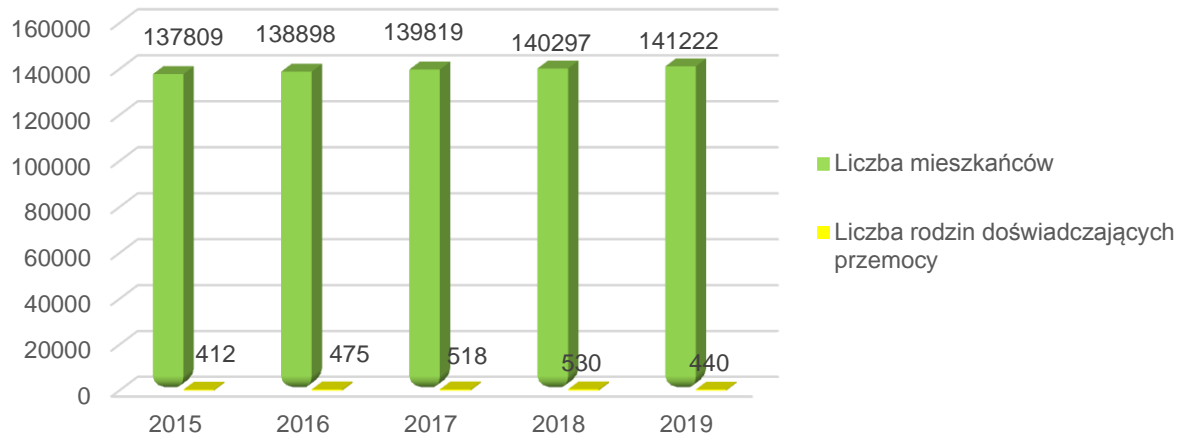

Źródło: Dane LUW i GUS

lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Wykres 32. Liczba mieszkańców Miasta Zielona Góra i liczba rodzin, w których Zespół Interdyscyplinarny w Zielonej Górze podjął działania w związku z przemocą lub podejrzeniem przemocy w rodzinie

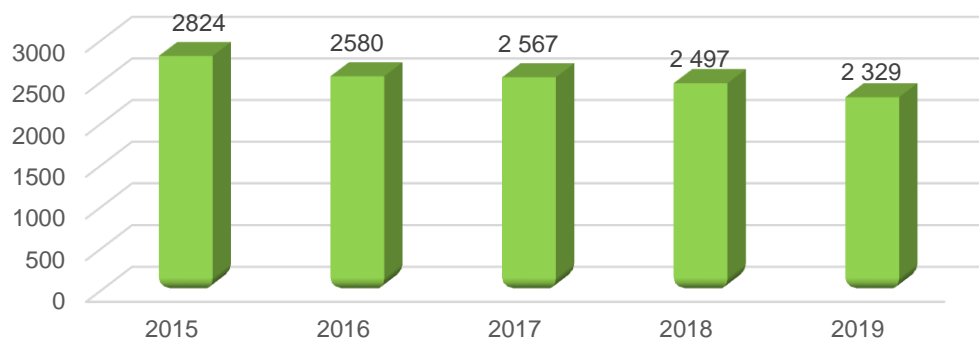
Źródło: Dane GUS i własne.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury rozpoczyna się z chwilą wypełnienia formularza Niebieska Karta - A. Formularz jest przekazywany do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta – A”, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, przekazuje formularz grupie roboczej. Następnie grupa robocza analizuje zgłoszoną sprawę, przygotowuje plan pomocy rodzinie i go realizuje. Procedura „Niebieskie Karty” kończy się w momencie zrealizowania strategii i wyeliminowania problemu przemocy w rodzinie.

W latach 2015-2019, na terenie województwa lubuskiego wypełniono łącznie 12797 formularzy „Niebieska Karta – A”, z tego 13% na terenie Miasta Zielona Góra (1687 formularzy). Liczba formularzy w lubuskim była najwyższa w 2015 r., wynosiła 2824. W kolejnych latach zmniejszyła się średnio o 10%. O 18% mniej, niż w 2015 r. zostało wypełnionych „Niebieskich Kart – A” w 2019 r. (2329 formularzy).

Na terenie Zielonej Góry w 2017 r. liczba formularzy wzrosła o prawie 20% w stosunku do poprzednich lat i wynosiła 379. Od 2017 r. również w naszym mieście tendencja jest spadkowa.

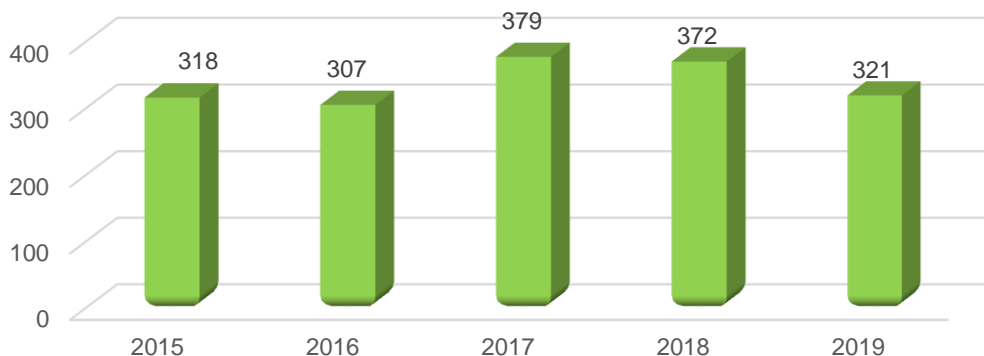
Wykres 33. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A” na terenie województwa lubuskiego w latach 2015-2019.

Źródło: Dane LUW

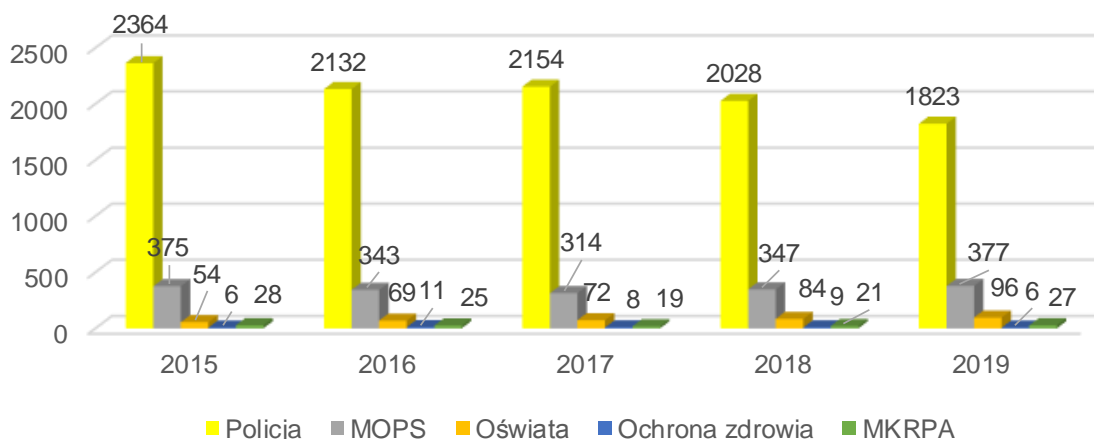
Wykres 34. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A” na terenie Zielonej Góry w latach 2015-2019.

Źródło: Dane własne.

Wśród przedstawicieli służb i instytucji uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” najczęściej formularzy „Niebieska Karta - A” wypełnione zostało przez Policję.

Wykres 35 Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2015-2019 na terenie województwa lubuskiego, z podziałem na podmioty.

Źródło: dane LUW i dane własne.

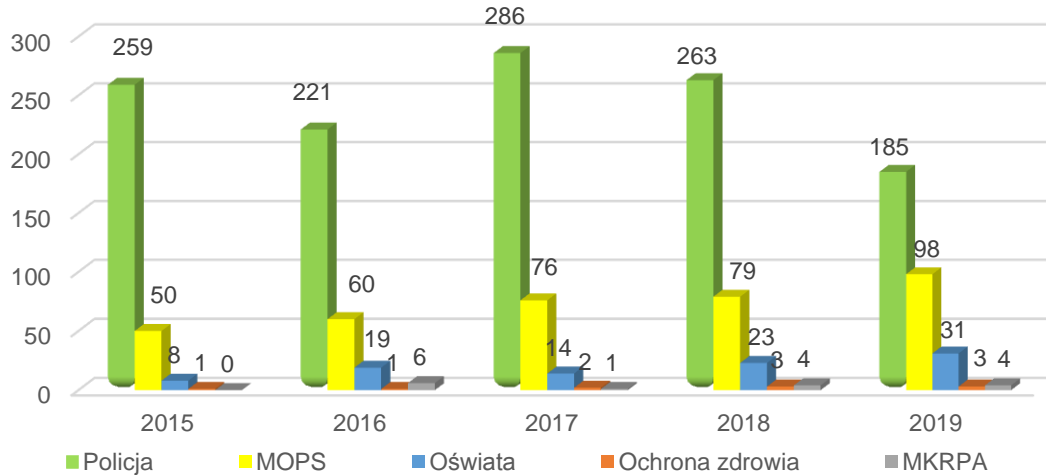
W województwie lubuskim, w latach 2015-2019, wypełnionych zostało 12797 formularzy „Niebieska Karta – A”. Policja wypełniła 82% kart (10501 kart) a pomoc społeczna 14% (1756 kart). W Mieście Zielona Góra, w powyższym okresie, wypełnionych zostało łącznie 1697 formularzy „Niebieska Karta - A”. 71% formularzy wypełnionych zostało przez Policję (1214 kart). Udział pracowników socjalnych w stwierdzeniu podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie i wypełnieniu karty był 7% większy niż w województwie. Wynosił 21%, tj. 363 kart. Na terenie Zielonej Góry dwukrotnie więcej (6%), niż wynika z danych z województwa lubuskiego, było kart wypełnianych przez przedstawicieli oświaty i przedstawicieli ochrony zdrowia (0,6%). Liczba kart wypełnionych przez MKRPA jest podobna i utrzymuje się na poziomie 1%.

Na terenie Zielonej Góry maleje liczba wypełnianych formularzy „Niebieska Karta - A” przez Policję (w 2019 r. wynosiła 34% mniej niż w 2017 r.). Cyklicznie rośnie liczba kart wypełniana przez pracowników socjalnych (w 2019 r. 29% więcej, niż w 2017 r.).

W 2019 r. ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli oświaty w stosunku do 2017 r. Od 2015 r. liczba procedur „Niebieskie Karty” wszczynana przez placówki ochrony zdrowia wzrosła 3-krotnie. Liczba formularzy wypełnianych przez MKRPA, od 2 lat pozostają na tym samym poziomie.

Wykres 36. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2015-2019 z podziałem na podmioty.

Źródło: Dane własne.

Z ww. danych wynika, że na terenie Zielonej Góry, w reagowanie na podejrzenie przemocy w rodzinie zaangażowane są wszystkie podmioty, które zostały do tego upoważnione. Wynika to ze współpracy pomiędzy służbami i instytucjami, skuteczności licznych szkoleń, warsztatów, inicjatyw, dostępu do materiałów edukacyjnych, z zakresu diagnozowania przemocy i wszczynania Procedury „Niebieskie Karty”, organizowanych na terenie Zielonej Góry przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, instytucje miejskie organizacje pozarządowe, skierowanych do członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Zielonej Górze, policjantów, pracowników socjalnych, przedstawicieli oświaty, MKRPA i pracowników ochrony zdrowia.

W województwie lubuskim grupy robocze objęły 36729 osób, z tego 19% osób, to mieszkańcy Miasta Zielonej Góry. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Zielonej Górze wynika, że w latach 2015-2019 grupy robocze, w ramach wsparcia zielonogórskich rodzin w zakresie zatrzymania przemocy w rodzinie, objęły swoją pomocą łącznie 6852 osoby w 2375 rodzinach. Odbęło się 5888 posiedzeń grup roboczych.

Tabela 21. Liczba rodzin i osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych na terenie Zielonej Góry, w okresie od 2015 r. do 2019 r.

Lata:		2015	2016	2017	2018	2019	Razem	
liczba rodzin objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego		412	475	518	530	440	2375	
liczba utworzonych grup roboczych		237	239	323	318	276	1393	
liczba posiedzeń grup		976	868	1650	1273	1 121	5888	
liczba osób objętych pomocą grup roboczych	ogółem	1169	1313	1445	1587	1 338	6852	
	w tym kobiety	ogółem	458	515	563	573	478	2587
		w tym niepełnosprawne	44	55	80	72	59	310
		w tym starsze	49	82	96	72	73	372

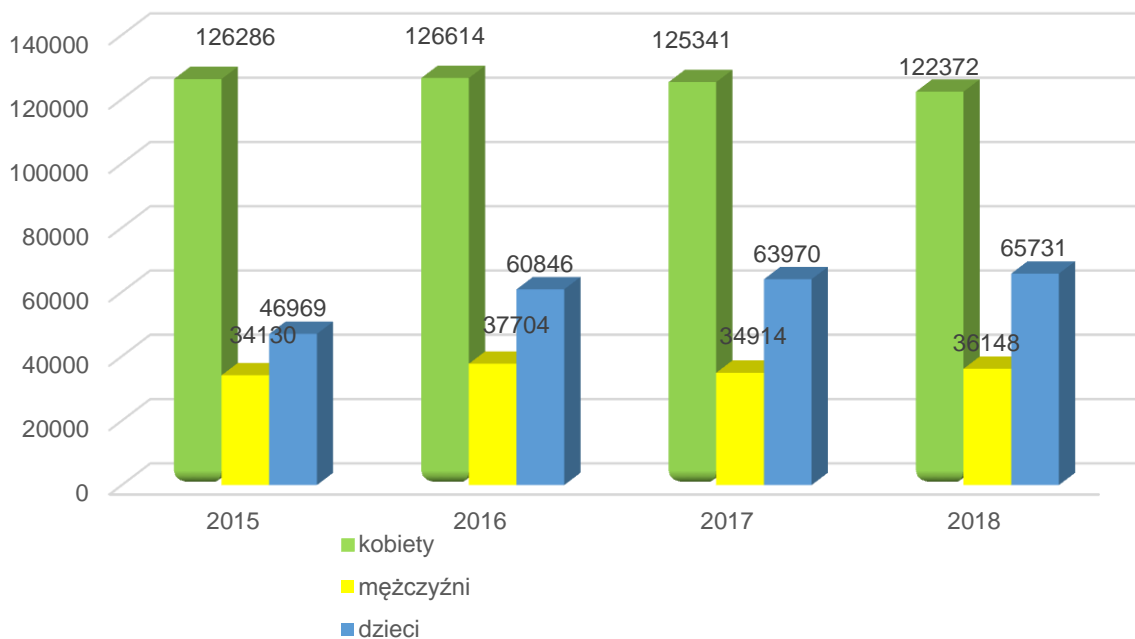

	w tym mężczyźni	ogółem	430	469	505	540	455	2399
		w tym niepełnosprawni	23	44	47	49	52	215
		w tym starsi	23	70	54	48	59	254
	w tym dzieci	ogółem	281	329	377	474	405	1866
		w tym niepełnosprawne	47	4	10	17	13	91

Źródło: Dane własne.

Z danych za 2015-2018 z ewaluacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy (...) wynika, że w Polsce, w dużej mierze osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są osoby dorosłe, (ok. 73 % wszystkich wypełnionych Niebieskich Kart - A", w tym 57 % kobiet i 16% mężczyzn). 27% osób doświadczających przemocy w rodzinie stanowiły dzieci.

Wykres 37. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie w Polsce w latach 2015-2018.

Źródło: Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

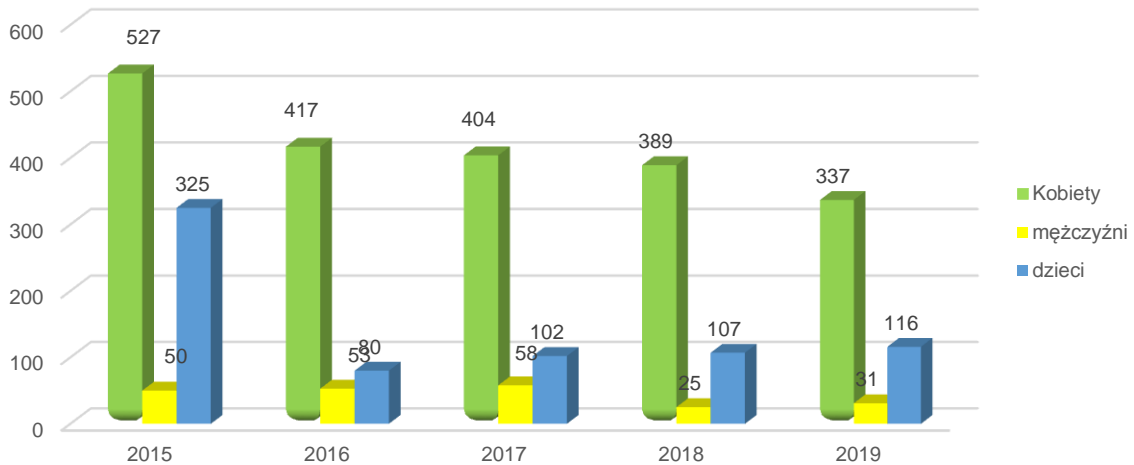
W Zielonej Górze, w latach 2015-2019 liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wyniosła 3021. Wśród osób, co do których istniało podejrzenie, że doświadczają przemocy w rodzinie, również zdecydowanie dominowały osoby dorosłe (ok. 76% wszystkich założonych Niebieskich Kart - A"). Liczba kobiet, osób doświadczających przemocy w rodzinie wynosiła o 12% więcej, niż statystycznie w Polsce i wynosiła 69% wszystkich osób dorosłych, natomiast liczba mężczyzn była ponad dwukrotnie niższa, niż dane z całego kraju i wynosiła 7%.

Na terenie Zielonej Góry 24% osób, wskazanych, jako doświadczające przemocy w rodzinie, to dzieci (3 % mniej statystycznie, niż w kraju).

Wykres 38. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry w latach 2015-2019.

Źródło: Dane własne.

Zgodnie z § 18 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularza „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209 z dnia 3 października 2011r.) zakończenie procedury następuje w przypadku:

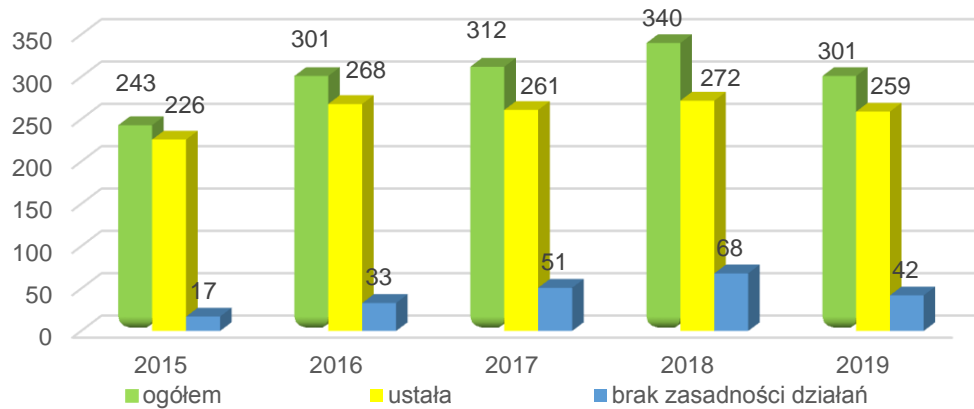
- 1) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo
- 2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Zielona Góra wyróżnia się na tle województwa lubuskiego w trafnym diagnozowaniu przemocy w rodzinie. Skuteczność ta jest 2 - krotnie większa, niż średnio w całym województwie. W latach 2015 - 2019 procedury „Niebieskie Karty” prowadzone przez grupy robocze przy Zespole Interdyscyplinarnym w Zielonej Górze zostały zakończone w 1497 przypadkach. W 1286 przypadkach (86% procedur) wynikało to z ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, w 211 o braku zasadności podejmowania działań, co stanowi średnio 14 % zakończonych procedur. W województwie lubuskim dane te wynosiły odpowiednio 73% i 27%. W Polsce za lata 2015-2018 dane te wyniosły 72% i 28%.

Średni czas prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” przez grupy robocze w Zielonej Górze to 9 miesięcy.

Wykres 39. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2015-2019 na terenie Zielonej Góry.

Źródło: Dane własne.

01 lipca 2015 r. część postępowań dotyczących czynów z art. 207 k.k. jest rejestrowana przez Prokuraturę, część jest kończona na etapie postępowania prowadzonego przez Policję.

Działania w ramach przerwania przemocy i ochrony ofiar przed dalszym krzywdzeniem, podejmuje Policja, Prokuratura, kuratorzy sądowi.

Na terenie Zielonej Góry, w latach 2015-2019, Policja wszczęła 1120 postępowań w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie. W 400 przypadkach nastąpiła odmowa wszczęcia postępowania. 343 postępowania zostało zakończonych poprzez sporządzenie aktu oskarżenia. Wynika z tego, że w 23% zgłoszonych spraw, w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie, działania Policji doprowadziły do aktu oskarżenia. Łącznie zakończonych zostało 928 postępowań, a poprzez umorzenie 717 postępowań. Średnio w 27% przypadkach zgłoszenia przemocy w rodzinie, następuje odmowa wszczęcia postępowania, 79% prowadzonych postępowań jest zakańczanych poprzez umorzenie śledztwa.

Tabela 22. Działania Policji i Prokuratury w Zielonej Górze w zakresie postępowań w związku ze zgłoszeniem przemy w rodzinie w latach 2015-2019.

POLICJA	2015	2016	2017	2018	2019	RAZEM
Wszczęcie postępowania	228	140	314	230	208	1120
Odmowa wszczęcia postępowania	101	79	56	71	93	400
Sporządzenie aktu oskarżenia	75	72	68	62	66	343
Przesłanie do prokuratury lub zakończenie postępowania w inny sposób	1	0	5	2	0	8
Zakończone postępowania, w tym:	175	189	240	218	106	928
przez umorzenie postępowania	144	159	162	153	99	717
PROKURATURA	2015 - 2016		2017	2018	2019	RAZEM
Prowadzone postępowania	363		358	421	308	1450
Odmowa wszczęcia postępowania	88		54	84	98	324
Sprawy skierowane do sądu	148		79	88	74	389
umorzenie postępowania	127		169	164	136	596

Źródło: Dane Policji i Prokuratury w Zielonej Górze.

W latach 2015-2019 Prokuratura prowadziła 1450 postępowań w związku z podejrzeniem przemy w rodzinie. Z łącznie wniesionych 1774 spraw (w 324 przypadkach nastąpiła odmowa wszczęcia postępowania), 389 spraw zostało skierowanych do Sądu. Wynika z tego, że 22% spraw, zgłaszanych do Prokuratury w związku z podejrzeniem przemy w rodzinie kończy się skierowaniem do Sądu. 41% prowadzonych postępowań kończy się ich umorzeniem.

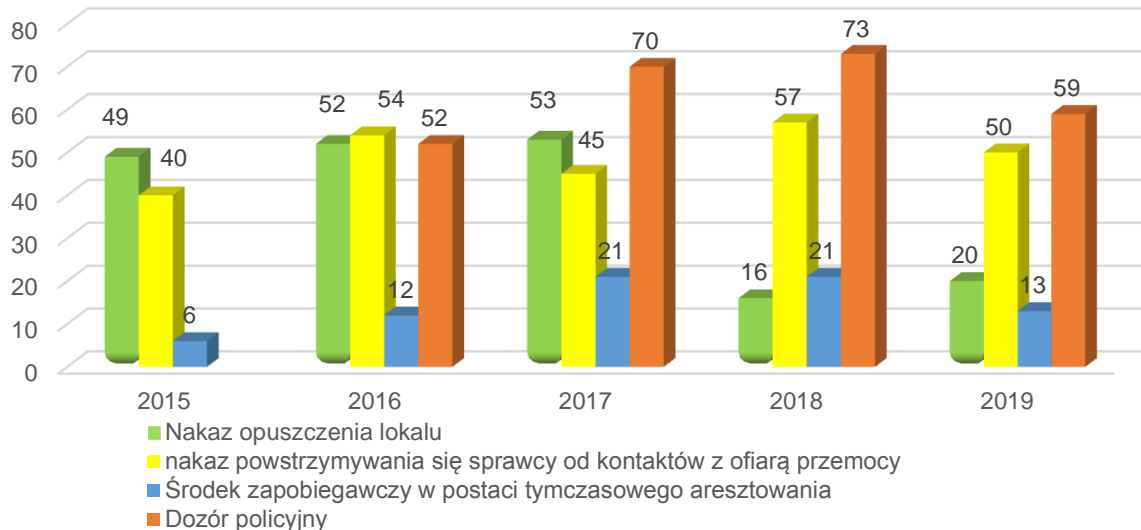
W latach 2015-2019 Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze, w ramach przerywania przemy i ochrony ofiar przed dalszym krzywdzeniem, zastosowała środki zapobiegawcze mające na celu izolowanie sprawcy przemy, w tym:

- nakaz opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z pokrzywdzonym - 190 przypadków;
- nakaz powstrzymania się sprawcy od kontaktów z ofiarą przemy – 246 przypadków;
- tymczasowe aresztowanie - 73 przypadki.

Od 2018 r. o ponad połowę zmniejszeniu uległa liczba zastosowanych środków zapobiegawczych w formie nakazu opuszczenia lokalu.

Wykres 40. Środki zapobiegawcze stosowane przez Prokuraturę Rejonową w Zielonej Górze w latach 2015-2019.

Źródło: Dane Prokuratury w Zielonej Górze.

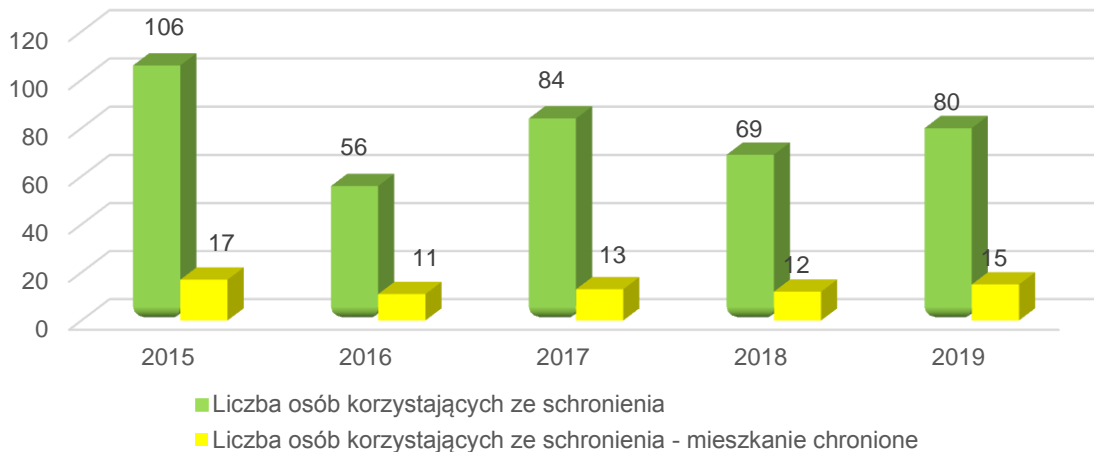
W ramach usprawnienia procedury interwencji i innych działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujące orzeczenia w sprawach karnych, z tytułu skazania za to przestępstwo, objęły swoim oddziaływaniem (dane za lata 2016-2019) 374 osoby.

Miasto Zielona Góra posiada ofertę wsparcia osób stosujących przemoc w rodzinie. Zapewnia program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Łącznie, w latach 2015 – 2019, do zajęć przystąpiło 285 osób, program ukończyły 212 osoby. Średnia skuteczność oddziaływań, w rozumieniu ukończenia pełnej edycji programu, na przestrzeni ostatnich lat, wynosiła 74%. Jest o 12% większa, niż to wynika z danych na terenie całego województwa. Poza powyższą ofertą, na terenie Zielonej Góry, osoby z doświadczeniem stosowania przemocy w rodzinie, brały udział w zajęciach w ramach programu psychologiczno – terapeutycznego oraz programu w zakresie radzenia sobie ze stresem, złością oraz w sytuacji konfliktu.

Powiaty i gminy w województwie lubuskim pomagają osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, poprzez zapewnienie dostępu do punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobietami w ciąży i ośrodków i punktów interwencji kryzysowej. W województwie lubuskim jest 7 ośrodków interwencji kryzysowej. Dysponują średnio 62 miejscami. W latach 2015 - 2019 z tej formy pomocy skorzystało 621 osób. Na terenie Zielonej Góry od 1992 r. prowadzony jest przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze Ośrodek Interwencji Kryzysowej, zapewniający schronienie dla kobiet - ofiar przemocy w rodzinie. Schronisko prowadzone przez Komitet dysponuje 18 (dodatkowo 3 interwencyjne) miejscami w pokojach. W 2019 r. jeden pokój został przeznaczony na pokój pracy matki i dziecka. Od 2015 do 2019 r. z tej formy pomocy skorzystało 395 osób, tj. 64% wszystkich osób, korzystających z tego typu wsparcia na terenie województwa. Średni czas, na jaki udzielana była pomoc w formie pobytu w domu dla samotnych matek to ok. 7 miesięcy. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w ramach realizacji własnych zadań dysponuje czterema mieszkaniem chronionymi z 13 miejscami (w sytuacjach tego wymagających liczbę tę można zwiększyć do 15). W latach 2015 - 2019 wsparcie tego typu uzyskało łącznie 68 osób. Średni czas, na jaki udzielana była pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym około 2 lata.

Wykres 41. Liczba osób korzystających ze schronienia dla ofiar przemocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Zielonej Górze w latach 2015-2019.

Źródło: Dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonej Górze.

Dzieci doznające przemocy w rodzinie interwencyjnie uzyskują schronienie w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych, rodzinnym domu dziecka i placówce opiekuńczej – wychowawczej.

Na terenie województwa lubuskiego w latach 2015 - 2019, pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe, odebrali z rodzin i umieścili w pieczy zastępczej łącznie 169 dzieci. 12% odbiorów wykonali pracownicy socjalni w Zielonej Górze (21 dzieci).

W zakresie poradnictwa, edukacji i profilaktyki, zasobem Miasta Zielonej Góry jest przede wszystkim współpraca z organizacjami pozarządowymi. Należą one do podmiotów, które, wraz z instytucjami, podejmują wiele działań profilaktycznych i pomocowych na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie. Zapewniają osobom doznającym przemocy w rodzinie dostęp do poradnictwa medycznego, psychologicznego, socjalnego, rodzinnego, prawnego lub zawodowego. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry mają dostęp do edukacji, programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, wsparcia rodziny w postaci przyznania jej asystenta rodziny.

W ramach zwiększenia świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy, na terenie Miasta Zielona Góra, corocznie organizowane są kampanie edukacyjne, promujące postawy społeczne oraz działania wolne od przemocy.

Na terenie województwa lubuskiego Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej z siedzibą w Zielonej Górze realizuje projekt pn. „Lubuska Niebieska Tarcza wobec Przemocy”, który powstał w 2013 r. Prowadzony jest w formie portalu www.tarcza.lubuskie.pl, który pozwala na upowszechnienie kompleksowej, usystematyzowanej, syntetycznej i na bieżąco aktualizowanej wiedzy na temat funkcjonujących na terenie województwa lubuskiego form i zakresu instytucjonalnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W okresie od listopada 2013 r. do grudnia 2019 r. portal odwiedziło ogółem 52.196 użytkowników, w tym w 2019 roku 8.061 osób. Liczba odsłon od początku istnienia portalu wyniosła 141.084, w tym w 2019 roku 16.291 odsłon, nie tylko z terytorium Polski (7.641 sesji, czyli 94,19 %), ale również z Niemiec, Korei Południowej, Wielkiej Brytanii, Chin, USA, Holandii Japonii czy Ukrainy.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zapewnił osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry dostęp do specjalistycznych spotkań instruktażowych. Szkolenia umożliwiły kadrze samodzielną obsługę strony internetowej oraz możliwość udzielania pomocy ofiarom przemocy, które zgłaszając się za pośrednictwem portalu zawsze otrzymują fachową pomoc i doradztwo.

W Zielonej Górze Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzi całodobowy telefon zaufania dla osób doznających przemocy, czynny 24/7 o numerze: + 48 68 328 08 63.

W mieście Zielona Góra znajdują się punkty informacyjne o osobach, miejscach i instytucjach działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Społeczność lokalna ma możliwość

zwiększania wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie korzystając z lokalnych mediów, portali i stron internetowych.

Pomioty działające na terenie Miasta Zielona Góra prowadzą edukację dzieci i młodzieży w zakresie przemocy w rodzinie, psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem. Kolejnym działaniem na rzecz rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie jest edukacja służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców.

Zielona Góra posiada duże zasoby w postaci licznych podmiotów realizujących działania w zakresie wspierania różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmocnianiu więzi rodzinnych. Tę formę wsparcia umożliwiają również placówki wsparcia dziennego dla dzieci i seniorów.

Jakość i skuteczność działań instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry zależy w dużej mierze od liczby, organizacji pracy, warunków do rozwoju, specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Miasto Zielona Góra posiada profesjonalną kadrę, realizującą cele w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze jest wyznaczony dział, w którym, w zakresie pracy pracowników socjalnych pozostają wyłącznie środowiska, w których został wypełniony formularz „Niebieska Karta - A”. Ich zadaniem jest realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (prowadzenie postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc) zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty” oraz współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych. Prowadzą również szkolenia wewnętrzne dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i zewnętrzne dla przedstawicieli innych instytucji z zakresu wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Zielona Góra, konsultacje indywidualne dla osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Są koordynatorami grup roboczych. Stanowią wyspecjalizowaną w zakresie pracy z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc, grupę specjalistów, co podnosi jakość pracy członków w grup roboczych.

Na terenie Miasta Zielona Góra, osoby zawodowo zajmujące się problematyką z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają dostęp do bezpłatnych szkoleń, konferencji, warsztatów i superwizji.

3 INFRASTRUKTURA I ZASOBY MIASTA ZIELONA GÓRA ISTOTNE PRZY ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na obszarze Miasta Zielona Góra działają instytucje i podmioty, które w realizacji swoich zadań przyczyniają się do rozwiązywania problemów społecznych lub zajmują konkretnym ich rozwiązywaniem Są to m.in.:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”,
3. Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
5. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C.K. Norwida,
6. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1,
7. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2,
8. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3,
9. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 4,
10. Zakład Gospodarki Komunalnej,
11. Centrum Integracji Społecznej,
12. Zielonogórski Ośrodek Kultury,
13. Powiatowy Urząd Pracy,
14. Dom Pomocy Społecznej,
15. Dom Pomocy Społecznej dla Kombatantów,
16. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
17. Środowiskowy Domy Samopomocy nr 1,
18. Środowiskowy Domy Samopomocy nr 2,
19. Środowiskowy Domy Samopomocy nr 3,
20. Dzienny Dom "Senior-Wigor",
21. Centrum Usług Opiekuńczych (w tym Dom Dziennego Pobytu "Retro" oraz Mieszkanie Chronione),
22. Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
23. Noclegownia dla Osób Bezdomnych,
24. Schronisko aktywizujące dla bezdomnych mężczyzn,
25. Schronisko dla osób bezdomnych i w trudnej sytuacji życiowej,
26. Łaźnia i ogrzewalnia dla osób bezdomnych,
27. Warsztat Terapii Zajęciowej Przyszań,
28. Warsztat Terapii Zajęciowej Winnica,
29. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
30. Ochotniczy Hufiec Pracy,
31. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,
32. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej,
33. Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny i Nieletnich,
34. II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
35. Uniwersytet Zielonogórski,
36. Uniwersytet III Wieku
37. Miejska Komenda Policji,
38. Areszt Śledczy,
39. Komunalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.
40. Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze,
41. zakłady opieki zdrowotnej
42. placówki oświatowe,
43. Kościoły, związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe, fundacje.

Ostatnia grupa ma bardzo duży udział w rozwiązywaniu problemów społecznych w Zielonej Górze. Istnieje duża liczba organizacji i fundacji, która działa w tym obszarze. Są to m.in.:

1. Caritas Diecezji Zielonogórsko – Gorzowskiej,
2. Chorągiew Ziemi Lubuskiej ZHP,
3. Chrześcijańska Fundacja Rozwoju Osobistego RONDO,
4. Fundacja „MOŻESZ INACZEJ”,
5. Fundacja Blackbutterflies.,
6. Fundacja Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji 50+,
7. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Zielonogórsko – Gorzowskiej,
8. Kościół Chrześcijan Baptystów Zbór w Zielonej Górze,

9. Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża,
10. Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet BABA,
11. Lubuskie Stowarzyszenie Wsparcia Opiekunów i Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera,
12. Ośrodek Integracji Społecznej,
13. Polski Komitet Pomocy Społecznej Lubuski Zarząd Wojewódzki,
14. Rzymsko – Katolicka Parafia p.w. Św. Jadwigi Śląskiej,
15. Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. Podwyższenia Krzyża Św.,
16. Spółdzielnia Socjalna „Alternatywy”,
17. Spółdzielnia socjalna GRUPA ALIVIO,
18. Stowarzyszenie DAMY RADEĘ,
19. Stowarzyszenie Penitencjarne Patronat,
20. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem”,
21. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej „Cicis Sum”,
22. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka,
23. Tęcza. Katolickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
24. Towarzystwo Integracji Społecznej,
25. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
26. Towarzystwo Rozwoju Rodziny,
27. Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety,
28. Żarska Spółdzielnia Socjalna BIS.

4 ADRESACI STRATEGII

Strategia skierowana jest do mieszkańców Zielonej Góry, którzy z różnych przyczyn znaleźli się w trudnej sytuacji i wymagają pomocy w celu odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania. Adresatem Strategii są zarówno osoby samotne, jak i rodziny.

Dla celów Strategii przyjęta zostanie definicja rodziny. Art. 16 pkt 11 ustawy definiuje rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Nadmienić należy, że takie określenie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną nazwana zostanie natomiast każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

5 CELE STRATEGII

MISJA

Zapewnienie mieszkańcom Miasta Zielona Góra nowoczesnych form rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierać zintegrowane działania instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób funkcjonujących w sferze lokalnej polityki społecznej.

CEL STRATEGICZNY

Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia zapewniającego godne warunki do życia i rozwoju Mieszkańcom Miasta Zielona Góra w sferze ekonomicznej i społecznej poprzez przeciwdziałanie marginalizacji i ich włączenie społeczne

Cele operacyjne Strategii to:

- 1) Zwiększenie dostępu do istniejących form pomocy oraz realizatorów wsparcia osób i rodzin;
- 2) Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji;
- 3) Zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej;
- 4) Wspieranie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy;
- 5) Budowanie systemu pomocy osobom w kryzysie bezdomności;
- 6) Stworzenie systemu pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz osobom przebywającym w Areszcie Śledczym;
- 7) Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Zielona Góra poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar;
- 8) Poszerzenie działań w zakresie profilaktyki osób zagrożonych uzależnieniami, uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży;
- 9) Wspieranie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w integracji ze środowiskiem;
- 10) Stworzenie systemu ochrony zdrowia psychicznego;
- 11) Zwiększenie wsparcia osób i rodzin w zakresie świadczenia usług nad osobami niezdolnymi do samodzielnego funkcjonowania;
- 12) Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi w celu pozostawienia ich w środowisku naturalnym;
- 13) Wspieranie kadr zajmujących się pomocą osobom i rodzinom.

Doskonalenie systemu wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej			
1.1. Zwiększenie dostępu do istniejących form pomocy oraz realizatorów wsparcia osób i rodzin			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
1.1.1. Utworzenie punktu informacyjnego dot. udzielania wsparcia rodzinie	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• wolontariusze• zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób korzystających z punktu informacyjnego	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie wiedzy mieszkańców Miasta Zielonej Góry w zakresie udzielania wsparcia rodzinie• wspieranie w sytuacjach kryzysowych• realizacja działań pozytywnych jako alternatywy dla zachowań nagannych i niebezpiecznych
1.1.2. Przygotowanie informatora o bazie instytucjonalnej i społecznej realizującej miejską politykę społeczną	<ul style="list-style-type: none">• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. świadczeń rodzinnych• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. sportu, kultury i turystyki• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. lokalowych• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• jednostki oświatowe• Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze• Zielonogórski	<ul style="list-style-type: none">• liczba przygotowanych materiałów informacyjnych	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie wiedzy mieszkańców Miasta Zielonej Góry w zakresie udzielania wsparcia rodzinie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

	Ośrodek Kultury „Amfiteatr” w Zielonej Górze		
1.1.3. Prowadzenie strony internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze (informacje na temat istniejących form pomocy oraz realizatorów wsparcia rodziny na terenie Zielonej Góry)	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">liczba przygotowanych materiałów informacyjnych	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie wiedzy mieszkańców Miasta Zielonej Góry w zakresie udzielania wsparcia rodzinie
1.1.4. Promowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny oraz mediacjach, grupach wsparcia, poradnictwa specjalistycznego	<ul style="list-style-type: none">organizacje pozarządowe, fundacjeKościół, związki wyznaniowejednostki oświatoweMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzezespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwościkomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. spraw społecznychMiejska Komenda Policji w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">liczba kampanii promujących innowacyjne rozwiązania z zakresu wspierania rodzinyliczba mediacji przeprowadzonych na rzecz wspierania rodzinyliczba grup wsparcia dla rodzinliczb poradliczba osób, które skorzystały z poradnictwa w zakresie wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none">stworzenie nowych, innowacyjnych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny
1.1.5. Rozwój usług asystenckich	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">liczba rodzin objęta usługami asystenckimi	<ul style="list-style-type: none">podniesienie umiejętności opiekunów – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodzicówodzyskanie przez osoby kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnymi oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci

<p>1.1.6. Tworzenie systemów stypendialnych</p>	<ul style="list-style-type: none">• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. świadczeń rodzinnych• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• jednostki oświatowe• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. spraw społecznych• Miejska Komenda Policji w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób objęta stypendiami	<ul style="list-style-type: none">• podnoszenia jakości i poziomu wykształcenia• wsparcie uczniów szczególnie uzdolnionych• zwiększenie zaangażowania i motywacji do nauki i rozwoju zainteresowań
--	--	--	--

Doskonalenie systemu wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej			
1.2. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji			
ZADANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
1.2.1. Opracowywanie Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021–2023	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">uchwała Rady Miasta Zielona Góra w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021–2023	<ul style="list-style-type: none">wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji poprzez:<ul style="list-style-type: none">kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny,tworzenie nowych form pomocy rodzinie,aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny,pomoc w opiece i wychowaniu dziecka
1.2.2. Opracowywanie programów nakierowanych na wspieranie zielonogórskich rodzin odpowiednio do potrzeb	<ul style="list-style-type: none">komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. świadczeń rodzinnychorganizacje pozarządowe, fundacjeKościół, związki wyznaniowejednostki oświatoweMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzezespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwościkomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. spraw społecznychMiejska Komenda Policji w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">liczba programówilość instytucji i organizacji, które opracowały programy	<ul style="list-style-type: none">poprawa funkcjonowania zielonogórskich rodzinpowstanie oferty pomocowej odpowiadającej potrzebom zielonogórskich rodzin
1.2.3. Wspieranie tworzenia placówek wsparcia	<ul style="list-style-type: none">organizacje pozarządowe, fundacje	<ul style="list-style-type: none">liczba placówek wsparcia dziennego	<ul style="list-style-type: none">zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

dziennego dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none">• Kościoły, związki wyznaniowe• jednostki oświatowe• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości	<ul style="list-style-type: none">• liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego	i opieki <ul style="list-style-type: none">• poprawa wyników w szkole, dzięki pomocy w odrabianiu lekcji i przygotowaniu do zajęć• pomoc dziecku w odkrywaniu własnych mocnych stron• lepsze funkcjonowanie dziecka w grupie, w tym większa aktywność, umiejętność nawiązywania kontaktów• poszerzanie wiedzy, umiejętności i zainteresowań dziecka
---	--	---	--

Doskonalenie systemu wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej			
1.3. Zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej			
ZADANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
1.3.1. Opracowanie Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">uchwała Rady Miasta Zielona Góra w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2021–2023	<ul style="list-style-type: none">zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej
1.3.2. Opracowywanie programów nakierowanych na wspieranie rodzin zastępczych odpowiednio do potrzeb	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzeorganizacje pozarządowe, fundacjeKościół, związki wyznaniowezespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwościkomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. spraw społecznych	<ul style="list-style-type: none">liczba programówilość instytucji i organizacji, które opracowały programy	<ul style="list-style-type: none">powstanie oferty pomocowej odpowiadającej potrzebom rodzin zastępczych
1.3.1. Promocja pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górześrodki masowego przekazukościół i związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">liczba kampanii i akcji promocyjnych	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie świadomości społecznej dotyczących pieczy zastępczej
1.3.2. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące rodzinny dom dziecka	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">liczba osób wyrażających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka	<ul style="list-style-type: none">Zwiększenie ilości wykwalifikowanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i osób prowadzących rodzinny dom dziecka
1.3.3. Deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzeUrząd Miasta	<ul style="list-style-type: none">liczba osób ustanowionych rodziną zastępczą lub osobą	<ul style="list-style-type: none">zapewnienie opieki małoletnim w rodzinach zastępczych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

	<ul style="list-style-type: none">Zielona Góraśrodki masowego przekazukościół i związki wyznaniowe	prowadzącą rodzinny dom dziecka	i w rodzinnych domach dziecka
1.3.4. Udzielenie wsparcia usamodzielniającym się wychowankom z pieczy zastępczej w pozyskaniu mieszkania	<ul style="list-style-type: none">Urząd Miasta Zielona GóraMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">Liczba wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, którzy otrzymali mieszkanie z zasobów Miasta Zielona Góra	<ul style="list-style-type: none">Umożliwienie usamodzielnionym wychowankom samodzielnego zamieszkania

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym			
2.1. Wspieranie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
2.1.1. Upowszechnienie ekonomii społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• uczelnie wyższe• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych• Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej• organizacje pozarządowe, fundacje• spółdzielnie socjalne	<ul style="list-style-type: none">• liczba szkoleń i konferencji z zakresu ekonomii społecznej• liczba kampanii informacyjnych z zakresu ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none">• podniesienie świadomości osób o znaczeniu ekonomii społecznej• zwiększenie liczby podmiotów ekonomii społecznej
2.1.2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku <i>o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i>	<ul style="list-style-type: none">• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• miejskie jednostki organizacyjne• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób objętych usługą pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej• liczba osób, które skorzystały z pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy• liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach• liczba zorganizowanych szkoleń• liczba osób skierowanych na przygotowanie zawodowe dorosłych• liczba osób skierowanych na staż• liczba osób skierowanych na prace społecznie użyteczne• liczba osób skierowanych na	<ul style="list-style-type: none">• poprawa sytuacji materialnej• poprawa kondycji psychicznej• możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego• możliwość podjęcia stałego zatrudnienia• możliwość samozatrudnienia

		<p>prace interwencyjne oraz roboty publiczne</p> <ul style="list-style-type: none">• liczba miejsc pracy utworzonych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych oraz refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy• liczba osób, które otrzymały jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej• liczba osób, które skorzystały z finansowania kosztów przejazdu i zakwaterowania• liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do studiów podyplomowych• liczba osób, które otrzymały refundację kosztów opieki nad dzieckiem do lat 7 lub osobą zależną• liczba osób, które otrzymały dodatek aktywizacyjny• liczba osób, które otrzymały stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki	
<p>2.1.3. Opracowanie i realizacja projektów/programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych</p>	<ul style="list-style-type: none">• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba zrealizowanych projektów/programów• liczba osób bezrobotnych, które zostały objęte pomocą w ramach projektu/programu• liczba miejsc pracy lub miejsc aktywizacji zawodowej utworzonych w ramach projektu/programu	<ul style="list-style-type: none">• poprawa sytuacji materialnej• poprawa kondycji psychicznej• możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego• możliwość podjęcia stałego zatrudnienia
<p>2.1.4. Podejmowanie współpracy Publicznych Służb Zatrudnienia z organizacjami</p>	<ul style="list-style-type: none">• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe,	<ul style="list-style-type: none">• liczba zawartych porozumień pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy	<ul style="list-style-type: none">• stworzenie efektywnego systemu pomocy osobom bezrobotnym• zwiększenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none">fundacjeKościóły, związki wyznaniowe	<p>w Zielonej Górze a organizacjami pozarządowymi</p> <ul style="list-style-type: none">liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w ramach zawartych porozumień pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Zielonej Górze a organizacjami pozarządowymi	<p>skuteczności oddziaływań Publicznych Służb Zatrudnienia z organizacjami działającymi na rzecz osób bezrobotnych</p> <ul style="list-style-type: none">możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego przez osoby bezrobotnemożliwość podjęcia stałego zatrudnienia przez osoby bezrobotne
2.1.5. Podejmowanie współpracy w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, usłudze pośrednictwa pracy oraz szkoleniach	<ul style="list-style-type: none">Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej GórzeMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzeorganizacje pozarządowe, fundacjeKościóły, związki wyznaniowemiejskie jednostki organizacyjne	<ul style="list-style-type: none">liczba zawartych porozumień/umów o współpracy	<ul style="list-style-type: none">możliwość podjęcia stałego zatrudnieniaprzekwalifikowanie zawodowenabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia
2.1.6. Wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji	<ul style="list-style-type: none">Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej GórzeMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzeorganizacje pozarządowe, fundacjeKościóły, związki wyznaniowemiejskie jednostki organizacyjneuczelnie wyższe	<ul style="list-style-type: none">liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnychliczba osób bezrobotnych, które wzięły udział w szkoleniach	<ul style="list-style-type: none">przekwalifikowanie zawodowemożliwość nabycia nowych umiejętności zawodowychmożliwość uzyskania zatrudnienia
2.1.7. Promocja zatrudnienia subsydiowanego	<ul style="list-style-type: none">Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej GórzeMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzemiejskie jednostki organizacyjneorganizacje pozarządowe, fundacje	<ul style="list-style-type: none">liczba osób skierowanych na prace interwencyjne oraz roboty publiczneliczba miejsc pracy utworzonych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych oraz refundacji kosztów wyposażenia	<ul style="list-style-type: none">poprawa sytuacji materialnejpoprawa kondycji psychicznejmożliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowegomożliwość podjęcia stałego zatrudnienia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

	<ul style="list-style-type: none">• Kościoły, związki wyznaniowe	lub doposażenia stanowiska pracy	
2.1.8. Promocja przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none">• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• miejskie jednostki organizacyjne	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób, które otrzymały jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none">• poprawa sytuacji materialnej• poprawa kondycji psychicznej• możliwość podjęcia samozatrudnienia
2.1.9. Promocja szkoleń aktywnego poszukiwania pracy	<ul style="list-style-type: none">• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• miejskie jednostki organizacyjne	<ul style="list-style-type: none">• liczba przeprowadzonych szkoleń aktywnego poszukiwania pracy• liczba osób, które ukończyły szkolenie z aktywnych technik poszukiwania pracy	<ul style="list-style-type: none">• nabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia• możliwość podjęcia zatrudnienia

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym			
2.2. Zbudowanie i funkcjonowanie systemu zapobiegającego bezdomności i utracie mieszkania			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
2.2.1. Realizacja usług opiekuńczych dla osób w kryzysie bezdomności	<ul style="list-style-type: none">• organy Miasta Zielona Góra• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób korzystających z miejsc całodobowego pobytu• liczba placówek oferujących miejsca całodobowego pobytu dla osób w kryzysie bezdomności, chorych i z niepełnosprawnościami mających trudności w poruszaniu się	<ul style="list-style-type: none">• zapewnienie całodobowego schronienia• zapewnienie poczucia bezpieczeństwa
2.2.2. Budowa systemu usług w zakresie przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności poprzez m.in. rozszerzenie oferty wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności, w tym wspieranie mieszkalnictwa socjalnego dla osób bezdomnych (np. mieszkania chronione, wspomagane, ze wsparciem)	<ul style="list-style-type: none">• noclegownia, schronisko, ogrzewalnia dla osób bezdomnych• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba mieszkań chronionych, wspomaganych, treningowych dla osób w kryzysie bezdomności z programem asystentury• liczba placówek dla osób w kryzysie bezdomności z modułem mieszkaniowym• liczba osób w kryzysie bezdomności kwalifikujących się do usamodzielnienia w mieszkaniu treningowym/chronionym• liczba mieszkań dla osób, które ukończyły treningi mieszkaniowe	<ul style="list-style-type: none">• wyjście z bezdomności• nabycie umiejętności pełnienia ról społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

2.2.3. Opracowanie i pomoc w realizacji programu wychodzenia z bezdomności	<ul style="list-style-type: none">• noclegownia, schronisko, ogrzewalnia dla osób bezdomnych• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób objętych programem wychodzenia z bezdomności• liczba osób usamodzielnionych• liczba placówek dla osób w kryzysie bezdomności z indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności z modułem mieszkaniowym	<ul style="list-style-type: none">• wyjście z bezdomności• nabycie umiejętności pełnienia ról społecznych
2.2.4. Upowszechnienie wiedzy w zakresie profilaktyki bezdomności poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i animacyjne	<ul style="list-style-type: none">• noclegownia, schronisko, ogrzewalnia dla osób bezdomnych• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• Areszt Śledczy• placówki pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">• liczba, rodzaj działań profilaktycznych, edukacyjnych i animacyjnych upowszechniających wiedzę z zakresie profilaktyki bezdomności• liczba odbiorców działań animacyjnych i edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none">• podniesienie świadomości i zwiększenia wiedzy w obszarze bezdomności i wykluczenia społecznego
2.2.5. Rozwój usług świadczonych w mieszkaniach wspomaganych dla osób w kryzysie bezdomności	<ul style="list-style-type: none">• noclegownia, schronisko, ogrzewalnia dla osób bezdomnych• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• rodzaj wprowadzonych usług w mieszkaniach wspomaganych dla osób bezdomnych• liczba osób objęta nowymi usługami	<ul style="list-style-type: none">• wyjście z bezdomności• nabycie umiejętności pełnienia ról społecznych

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym			
2.3. Stworzenie systemu pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z jednostki penitencjarnej oraz osobom przebywającym w areszcie śledczym lub zakładzie karnym			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
2.3.1. Poradnictwo dla osób opuszczających zakłady karne i ich rodzin	<ul style="list-style-type: none">• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• Uczelnie wyższe• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej	<ul style="list-style-type: none">• liczba organizacji, instytucji udzielających wsparcia• liczba udzielonych porad	<ul style="list-style-type: none">• wzrost wiedzy w zakresie rozwiązywania problemów wynikających z trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego• nabycie wiedzy, gdzie mogą zwrócić się osoby po opuszczeniu zakładu karnego w celu uzyskania specjalistycznych form wsparcia
2.3.2. Organizowanie zajęć o charakterze specjalistycznym dla osób opuszczających zakłady karne i ich rodzin	<ul style="list-style-type: none">• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• uczelnie wyższe• jednostki ochrony zdrowia• Powiatowy Urząd Pracy	<ul style="list-style-type: none">• liczba zorganizowanych zajęć o charakterze terapeutycznym• liczba osób uczestniczących w zajęciach• liczba organizacji, instytucji udzielających wsparcia	<ul style="list-style-type: none">• odbudowa lub nabycie umiejętności pełnienia ról społecznych• poprawa relacji rodzinnych• poznanie sposobów radzenia sobie z agresją przez osoby opuszczające jednostki penitencjarne
2.3.3. Pomoc w odbudowie więzi rodzinnych	<ul style="list-style-type: none">• uczelnie wyższe• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• jednostki ochrony zdrowia• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba uczestników spotkań	<ul style="list-style-type: none">• poprawa relacji z członkami rodziny, którzy byli osadzeni

<p>2.3.4. Organizowanie zajęć o charakterze specjalistycznym dla osób przebywających w jednostce penitencjarnej w okresie poprzedzającym zwolnienie</p>	<ul style="list-style-type: none">• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• uczelnie wyższe• jednostki ochrony zdrowia• Powiatowy Urząd Pracy w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze•	<ul style="list-style-type: none">• liczba zorganizowanych zajęć o charakterze terapeutycznym, edukacyjnym, psychokorekcyjnym• liczba osób uczestniczących w zajęciach• liczba organizacji, instytucji udzielających wsparcia	<ul style="list-style-type: none">• poznanie sposobów radzenia sobie z agresją przez osoby przebywające w jednostce penitencjarnej• nabycie wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień,• nabycie umiejętności dotyczących prawidłowego wywiązywania się z ról społecznych• aktywizacja zawodowa i promocja zatrudnienia• zwiększenie wiedzy i umiejętności w obszarze sprawnego poruszania się w systemie pomocy społecznej, administracyjnej i prawnej po opuszczeniu jednostki penitencjarnej
--	--	---	---

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym			
2.4. Poszerzenie działań w zakresie profilaktyki osób zagrożonych uzależnieniami, uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
2.4.1. Prowadzenie działalności w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none">• miejskie placówki oświatowo - wychowawcze• organizacje pozarządowe, fundacje,• Kościoły, związki wyznaniowe• Miejska Komenda Policji w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• jednostki ochrony zdrowia• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób uczestniczących w spotkaniach, warsztatach edukacyjnych• liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne• liczba podjętych działań	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień• wzmocnienie zachowań asertywnych• wybieranie zdrowego stylu życia
2.4.2. Prowadzenie kampanii profilaktyczno-edukacyjnych, m.in. na rzecz zapobiegania używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• miejskie placówki oświatowo - wychowawcze• media lokalne• jednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">• liczba zrealizowanych kampanii• liczba podmiotów zaangażowanych w realizację kampanii	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień• wzmocnienie zachowań asertywnych• wybieranie zdrowego stylu życia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

2.4.3. Dofinansowanie i wsparcie działalności świetlic socjoterapeutycznych, opiekuńczo - wychowawczych, oddziałów dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba funkcjonujących świetlic, klubów młodzieżowych, oddziałów dla dzieci w wieku przedszkolnym• liczba dzieci uczęszczających do ww. placówek• liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego	<ul style="list-style-type: none">• wzmocnienie poczucia własnej wartości oraz rozwinięcie u dzieci ich mocnych stron• nabycie umiejętności zdrowego stylu życia• nabycie umiejętności społecznych• stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom
2.4.4. Organizowanie grup wsparcia dla rodziców, którzy nie radzą sobie z problemami wynikającymi z uzależnienia ich dzieci	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zielonej Górze• jednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">• liczba grup wsparcia• liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia	<ul style="list-style-type: none">• wzmocnienie zachowań asertywnych• zwiększenie wiedzy z zakresu uzależnień• nabycie umiejętności wychowawczych
2.4.5. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych i członków ich rodzin poprzez pomoc psychologiczną (prowadzenie terapii indywidualnej, grupowej, rodzinnej), pomoc prawną	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• jednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">• liczba udzielonych porad• liczba podmiotów udzielających wsparcia• liczba osób korzystających z oferowanej pomocy	<ul style="list-style-type: none">• poprawa funkcjonowania osób korzystających z pomocy• poprawa relacji rodzinnych• zwiększenie dostępności do organizowanych form pomocy
2.4.6. Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, w tym z dziećmi i młodzieżą	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• jednostki ochrony zdrowia• wolontariat	<ul style="list-style-type: none">• liczba zrealizowanych kursów/szkoleń specjalistycznych• liczba uczestników kursów/szkoleń	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie liczby osób wykwalifikowanych pracujących z osobami uzależnionymi, w tym z dziećmi i młodzieżą

Przemoc			
3.1 Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Zielona Góra poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar			
ZADANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
3.1.1. Opracowanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Mieście Zielona Góra na lata 2021–2025	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">uchwała Rady Miasta Zielona Góra w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Mieście Zielona Góra na lata 2021–2025	<ul style="list-style-type: none">zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
3.1.2. Opracowywanie programów nakierowanych na przeciwdziałanie przemocy odpowiednio do potrzeb	<ul style="list-style-type: none">organizacje pozarządowe, fundacjeKościoły, związki wyznaniowejednostki oświatoweMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzeMiejska Komenda Policji w Zielonej Górzezespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości	<ul style="list-style-type: none">liczba programówilość instytucji i organizacji, które opracowały programy	<ul style="list-style-type: none">zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
3.1.3. Utworzenie i prowadzenie domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	<ul style="list-style-type: none">organy Miasta Zielona Góraorganizacje pozarządowe, fundacjeKościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">liczba utworzonych miejsc w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciążyliczba osób, które skorzystały ze wsparcia	<ul style="list-style-type: none">zapewnienie schronienia kobietom w ciąży w okresie okołoporodowym,izolowanie osób ubiegających się o pomoc przed sprawcami przemocy,wspieranie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej,

Osoby z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi			
4.1. Wspieranie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w integracji ze środowiskiem			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
4.1.1. Tworzenie systemu placówek informacyjno - aktywizujących i doradczych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none">• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba placówek oferujących wsparcie informacyjne, doradcze i zawodowe osobom z niepełnosprawnością• liczba przeprowadzonych szkoleń i kursów zawodowych• liczba udzielonych porad	<ul style="list-style-type: none">• aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością
4.1.2. Likwidacja barier architektonicznych, społecznych i zawodowych	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje,• Kościoły, związki wyznaniowe• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych• Komunalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób z niepełnosprawnością, które uczestniczyły w dofinansowanych imprezach sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystyce• liczba osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów, które uczestniczyły w turnusach rehabilitacyjnych• liczba osób, którym udzielono dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych i technicznych, pomoc w zakupie oprzyrządowania samochodu, uzyskaniu prawa jazdy kat. B• liczba osób, którym udzielono dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się• liczba osób, którym udzielono dofinansowania do zaopatrzenia w podstawowy i specjalistyczny	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnością uczestniczących w organizowanych imprezach• poprawa sytuacji psychofizycznej uczestników turnusów• likwidacja lub ograniczenie bariery transportowej, architektonicznej, technicznej• stworzenie możliwości włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego• likwidacja lub ograniczenie bariery w poruszaniu się – umożliwienie uczestnictwa w aktywności społecznej albo wzrost lub utrzymanie istniejącej aktywności• wsparcie w utrzymaniu/podjęciu zatrudnienia przez rodziców

		<p>sprzęt komputerowy, urządzenia lektorskie, brajlowskie i utrzymanie ich sprawności w ramach programu „Aktywny Samorząd”</p> <ul style="list-style-type: none">• liczba osób, którym udzielono dofinansowania w zakresie obsługi sprzętu elektronicznego nabytego w ramach programu „Aktywny Samorząd”• liczba osób, którym udzielono dofinansowania do zakupu i utrzymania sprawności technicznej wózka inwalidzkiego lub skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, zakupu i utrzymania sprawności protez, kończyn na III i IV poziomie jakości oraz sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	<p>z niepełnosprawnością</p>
<p>4.1.3. Dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka osoby z niepełnosprawnością w żłobku lub przedszkolu</p>	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób, którym udzielono dofinansowania	<ul style="list-style-type: none">• umożliwienie pełnienia różnych ról społecznych
<p>4.1.4. Dofinansowanie pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym</p>	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób, którym udzielono dofinansowania	<ul style="list-style-type: none">• poprawa szans na rywalizację o zatrudnienie na otartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji
<p>4.1.5. Wspieranie osób nieaktywnych zawodowo, które opiekują się dzieckiem z niepełnosprawnością</p>	<ul style="list-style-type: none">• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba placówek oferujących wsparcie dla osób nieaktywnych zawodowo, które opiekują się dzieckiem z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none">• aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, które opiekują się dzieckiem z niepełnosprawnością• wyjście z izolacji

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

		<ul style="list-style-type: none">• liczba przeprowadzonych kursów i szkoleń podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe• liczba osób uczestniczących w kursach i szkoleniach• liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia	i osamotnienia osób nieaktywnych zawodowo, które opiekują się dzieckiem z niepełnosprawnością
4.1.6. Opieka wytchnieniowa dla opiekunów osób z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• Centrum Usług Opiekuńczych• dzienne domy pobytu• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• spółdzielnie socjalne	<ul style="list-style-type: none">• liczba opiekunów i osób z niepełnosprawnością na rzecz których realizowano opiekę wytchnieniową• formy opieki wytchnieniowej: dzienna, całodobowa, poradnictwo dla opiekunów• wymiar zrealizowanej opieki wytchnieniowej	<ul style="list-style-type: none">• czasowe odciążenie opiekunów od codziennych obowiązków, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację,• ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki
4.1.7. Usługi asystenckie – Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• Centrum Usług Opiekuńczych• organizacje pozarządowe, fundacje• spółdzielnie socjalne	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób z niepełnosprawnością, na rzecz których świadczono usługi asystenckie• wymiar zrealizowanych usług asystenckich	<ul style="list-style-type: none">• aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnością

Osoby z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi			
4.2. Stworzenie systemu ochrony zdrowia psychicznego			
ZADANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
4.2.1. Opracowanie programu ochrony zdrowia psychicznego dla Miasta Zielona Góra	<ul style="list-style-type: none">komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">liczba programów	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie dostępności do interwencji kryzysowej (w tym w czasie pandemii)
4.2.2. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez kampanie społeczne	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzeorganizacje pozarządowe, fundacje,Kościół, związki wyznaniowekomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">liczba przeprowadzonych kampanii promujących zdrowy styl życia, w tym zdrowie psychiczne	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie świadomości publicznej w kwestii zaburzeń psychicznychprzeciwdziałanie wykluczeniu osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi.promowanie postaw zrozumienia i akceptacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Osoby z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi			
4.3. Zwiększenie wsparcia osób i rodzin w zakresie świadczenia usług nad osobami niezdolnymi do samodzielnego funkcjonowania			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
4.3.1. Utworzenie miejsc stałego pobytu dla osób ze schorzeniami psychicznymi i uzależnionych	<ul style="list-style-type: none">organy Miasta Zielona Góra	<ul style="list-style-type: none">liczba utworzonych miejsc	<ul style="list-style-type: none">zapewnienie opieki osobom ze schorzeniami psychicznymi i uzależnionymi
4.3.2. Wspieranie środowiskowych domów samopomocy	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzewolontariat	<ul style="list-style-type: none">liczba osób uczęszczających do środowiskowych domów samopomocyliczba osób usamodzielnionych	<ul style="list-style-type: none">zapewnienie opieki osobom przewlekle psychicznie chorych, upośledzonym umysłowo i wykazującym inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznychzapewnienie poczucia bezpieczeństwa rodzinom osób uczęszczających do środowiskowych domów samopomocy
4.3.3. Utrzymanie istniejących miejsc w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzePowiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">liczba osób korzystających z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">zapewnienie opieki, rozwijanie psychofizycznych sprawności uczestników oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowychzapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom uczestniczącym w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Zielonej Górze

Poprawa jakości życia seniorów			
5.1. Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi w celu pozostawienia ich w środowisku naturalnym			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
5.1.1. Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki dla najbliższych i pozostawienie ich w środowisku naturalnym	<ul style="list-style-type: none">• Centrum Usług Opiekuńczych w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• kościoły, związki wyznaniowe• organizatorzy wolontariatu• spółdzielnie socjalne	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób objętych opieką domową• liczba godzin świadczonych usług• liczba nowozatrudnionych opiekunek domowych• liczba usług świadczonych w godzinach popołudniowych, soboty, niedziele oraz święta• akt prawny powołujący utworzenie domu dziennego pobytu	<ul style="list-style-type: none">• zmniejszenie czasu oczekiwania na przyznanie usług opiekuńczych• zmniejszenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej• organizacja dziennej opieki dla osób wymagających wsparcia
5.1.2. Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje• kościoły, związki wyznaniowe• Domy Dziennego Pobytu w Zielonej Górze• media lokalne• jednostki ochrony zdrowia• kluby seniora• Centrum Usług Opiekuńczych w Zielonej Górze• spółdzielnie socjalne	<ul style="list-style-type: none">• liczba organizowanych imprez w ramach tygodnia seniora• liczba placówek dziennego wsparcia promujących zdrowy i aktywny styl życia wśród osób starszych	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u osób starszych• integracja osób starszych ze społeczeństwem
5.1.3. Organizacja spotkań integracyjno – towarzyskich, kampanii społecznych	<ul style="list-style-type: none">• Centrum Usług Opiekuńczych w Zielonej Górze• Zielonogórski Uniwersytet Trzeciego Wieku• domy dziennego pobytu w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba uczestników spotkań integracyjno - towarzyskich• ilość spotkań• liczba uczestników południowego klubu aktywnego seniora• liczba przeprowadzonych	<ul style="list-style-type: none">• wyrównywanie poziomu życia seniorów• rehabilitacja społeczna, pobudzanie aktywności seniorów• przekazywanie dobrych wzorców

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

	<ul style="list-style-type: none">kluby senioraorganizacje pozarządowe, fundacjekościół, związki wyznaniowe	kampanii społecznych dot. seniorów	następnym pokoleniom <ul style="list-style-type: none">edukacja seniorów w zakresie obsługi komputerapobudzanie aktywności własnej seniorówbezpieczeństwo seniorów
5.1.4. Tworzenie infrastruktury niezbędnej dla osób starszych, m.in. klubów seniora, dziennych domów pobytu	<ul style="list-style-type: none">organy Miasta Zielona GóraMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzeCentrum Usług Opiekuńczychdomy pomocy społecznejdzienne domy pobytuZielonogórski Uniwersytet Trzeciego Wiekuorganizacje pozarządowe, fundacjekościół, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">liczba nowoutworzonych klubów senioraliczba nowoutworzonych domów dziennego pobytu	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznymudostępnienie seniorom infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie wolnego czasu,zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego
5.1.5. Realizacja usług gospodarczych na rzecz seniorów: bieżące sprzątanie oraz dostarczanie posiłków	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzekomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznychorganizacje pozarządoweKościół i związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">liczba osób objęta usługami gospodarczymiliczba wykonanych godzin usług gospodarczych	<ul style="list-style-type: none">zabezpieczenie seniorów w zakresie bieżącego sprzątania oraz dostarczania posiłków przez np. innych seniorów czy studentów lub sąsiadów
5.1.6. Wspieranie deinstytucjonalizacji usług społecznych	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzeCentrum Usług Opiekuńczychdomy pomocy społecznejdzienne domy pobytuZielonogórski Uniwersytet Trzeciego Wiekuorganizacje pozarządowe,	<ul style="list-style-type: none">liczba seniorów korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w środowiskuliczba seniorów korzystająca z całodobowej opieki instytucjonalnej	<ul style="list-style-type: none">pozostawianie seniorów w dotychczasowym miejscu zamieszkania i ich integracja ze środowiskiem lokalnymrozwój form pomocowych dla seniorów w ich miejscu zamieszkania

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

	<ul style="list-style-type: none">fundacjekościół, związki wyznaniowe		
5.1.7. Promocja mieszkań chronionych i opieki wytchnieniowej	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzeCentrum Usług Opiekuńczychdomy pomocy społecznejdzielne domy pobytuZielonogórski Uniwersytet Trzeciego Wiekuorganizacje pozarządowe, fundacjekościół, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">liczba seniorów, którzy skorzystali z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionymliczba seniorów i ich opiekunów, którzy zostali objęci opieką wytchnieniową	<ul style="list-style-type: none">czasowe odciążenie opiekunów od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regeneracjęwzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne
5.1.8. Likwidacja barier w obiektach użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none">Urząd Miasta Zielona Góramiejskie jednostki organizacyjneRegionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej GórzeSąd Rejonowy w Zielonej GórzeSąd Okręgowy w Zielonej GórzeMiejska Komenda PolicjiProkuratura Rejonowa w Zielonej GórzeStraż Miejskajednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">liczba przedsięwzięć mających na celu ograniczenia barier w obiektach użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie dostępu dla seniorów do obiektów użyteczności publicznej

Kadra udzielająca pomocy osobom i rodzinom			
6.1. Wspieranie kadr zajmujących się pomocą osobom i rodzinom			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWDYWANE EFEKTY
6.1.1. Podnoszenie kwalifikacji kadr z obszaru pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none">komórka organizacyjna Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego ds. Europejskiego Funduszu SpołecznegoMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzeRegionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej GórzeDepartament Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiegouczelnie wyższeorganizacje pozarządowe, fundacje,Kościół, związki wyznaniowejednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">liczba pracowników, którzy podnieśli kwalifikacje poprzez udział w kursach, szkoleniach i studiachliczba podmiotów realizujących kursy, szkolenia, studia	<ul style="list-style-type: none">wzrost kompetencji osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem osobom i rodzinom
6.1.2. Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się pracą socjalną, wspieraniem osób i rodzin, poradnictwem	<ul style="list-style-type: none">Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górzeorganizacje pozarządowe, fundacje,Kościół, związki wyznanioweplacówki naukoweMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzeSąd Rejonowy w Zielonej GórzeMiejska Komenda Policji w Zielonej GórzeProkuratura Rejonowa w Zielonej Górzeuczelnie wyższejednostki ochrony zdrowiaStraż Miejska	<ul style="list-style-type: none">liczba zrealizowanych szkoleń, konferencji, warsztatów, seminariówliczba uczestnikówliczba podmiotów realizujących szkolenia, konferencje, warsztaty, seminaria	<ul style="list-style-type: none">wzrost liczby specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną problemową

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030

<p>6.1.3. Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem poprzez umożliwienie udziału w superwizjach zewnętrznych oraz grupach ewaluacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none">• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje,• Kościoły, związki wyznaniowe• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonej Górze• uczelnie wyższe• Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba przeprowadzonych szkoleń superwizyjnych• liczba superwizji zewnętrznych oraz liczba ich uczestników	<ul style="list-style-type: none">• wzrost kompetencji osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem• zmniejszenie zagrożenia wypaleniem zawodowym
<p>6.1.4. Szkolenie kadr placówek oświatowych</p>	<ul style="list-style-type: none">• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe, fundacje,• Kościoły, związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób przeszkolonych• liczba szkoleń• liczba podmiotów realizujących szkolenia	<ul style="list-style-type: none">• wzrost kompetencji kadr placówek oświatowych
<p>6.1.5. Rozwijanie i wspieranie wolontariatu</p>	<ul style="list-style-type: none">• organizacje pozarządowe, fundacje• Kościoły, związki wyznaniowe• uczelnie wyższe• jednostki oświatowe• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba wolontariuszy• liczba osób objętych wsparciem wolontariuszy	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie skuteczności pozainstytucjonalnej pomocy osobom i rodzinom

6 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Źródłem finansowania zadań wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2030 będą środki finansowe z budżetu Miasta, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Strategii.

7 MONITORING I EWALUACJA

W celu sprawdzenia, na ile Strategia została zrealizowana i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Monitoring prowadzony będzie w oparciu o wskaźniki celów operacyjnych/ Dzięki ewaluacji uzyska się informacje czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów operacyjnych Strategii.

Realizację zaplanowanych działań będzie monitorować komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Wskaźniki będą systematycznie mierzone do corocznego sprawozdania składanego każdego roku do końca czerwca za rok poprzedni. Ostateczne efekty zostaną przedstawione po zakończeniu okresu realizacji Strategii.

8 SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w %.	11
Wykres 2. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2015-2019.	12
Wykres 3. Stopa bezrobocia w Zielonej Górze i województwie lubuskim w latach 2015-2019.	13
Wykres 4. Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w latach 2015-2019.	13
Wykres 5. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w Zielonej Górze w latach 2015-2019.	14
Wykres 6. Odsetek osób bezrobotnych w prawem do zasiłku w Zielonej Górze w latach 2015-2019.	14
Wykres 7. Dane dotyczące uczestników kursów organizowanych przez Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015-2019.	16
Wykres 8. Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny i liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę asystenta z powodu realizacji planu pracy w latach 2015-2019.	20
Wykres 9. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia każdego roku.	21
Wykres 10. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia każdego roku.	22
Wykres 11. Zestawienie napływających wychowanków do placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.	25
Wykres 12. Zestawienie napływających wychowanków do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.	25
Wykres 13. Zestawienie odpływu wychowanków do 18 r. ż z instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.	26
Wykres 14. Zestawienie odpływu wychowanków do 18 r. ż z rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.	27
Wykres 15. Zestawienie odpływu wychowanków po 18 r. ż z instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.	27
Wykres 16. Liczba osób zdiagnozowanych w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Zielonej Górze i Lubuskim Ośrodku Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze w latach 2015-2019 ogółem.	29
Wykres 17. Pacjenci zgłaszający się do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Zielonej Górze w latach 2016-2019 według wieku.	31
Wykres 18. Pacjenci zgłaszający się do NZOZ Lubuskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze w latach 2015-2019 według wieku.	31
Wykres 19. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w latach 2015-2019.	32
Wykres 20. Liczba osób oczekujących na lokale komunalne i socjalne w latach 2015-2019.	33
Wykres 21. Liczba eksmisji w latach 2015-2019 z zasobu mieszkaniowego Miasta oraz lokalu administrowanych przez zielonogórskie spółdzielnie mieszkaniowe oraz KTBS.	34
Wykres 22. Realizacja zadania: „Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych” w latach 2018-2020.	38
Wykres 23. Realizacja zadania: „Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych” w latach 2018-2020 - przyznane dofinansowania	39
Wykres 24. Realizacja zadania: „Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów” w latach 2018-2020 - przyznane dofinansowania.	40
Wykres 25. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z symbolami 01-U i 02-P w latach 2015-2019.	42
Wykres 26. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w Zielonej Górze oraz województwie lubuskim.	44
Wykres 27. Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi w latach 2015-2019.	45
Wykres 28. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej i oczekujących w latach 2015-2019.	47
Wykres 29. Koszty ponoszone za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej (w Zielonej Górze i poza Zieloną Górą).	47
Wykres 30. Ilość wniosków do sądu opiekuńczego o wydanie postanowienia w przedmiocie skierowania do domu pomocy społecznej bez zgody.	48
Wykres 31. Liczba mieszkańców województwa lubuskiego i liczba rodzin w województwie lubuskim, w których podjęto pracę w związku z przemocą lub podejrzeniem przemocy w rodzinie	49
Wykres 32. Liczba mieszkańców Miasta Zielona Góra i liczba rodzin, w których Zespół Interdyscyplinarny w Zielonej Górze podjął działania w związku z przemocą lub podejrzeniem przemocy w rodzinie	50
Wykres 33. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A” na terenie województwa lubuskiego w latach 2015-2019.	50

Wykres 34. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A” na terenie Zielonej Góry w latach 2015-2019. _____	51
Wykres 35 Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2015-2019 na terenie województwa lubuskiego, z podziałem na podmioty. _____	51
Wykres 36. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2015-2019 z podziałem na podmioty. _____	52
Wykres 37. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie w Polsce w latach 2015-2018. _____	53
Wykres 38. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry w latach 2015-2019. _____	54
Wykres 39. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2015-2019 na terenie Zielonej Góry. _____	55
Wykres 40. Środki zapobiegawcze stosowane przez Prokuraturę Rejonową w Zielonej Górze w latach 2015-2019. _____	57
Wykres 41. Liczba osób korzystających ze schronienia dla ofiar przemocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Zielonej Górze w latach 2015-2019. _____	58

9 SPIS TABEL

Tabela 1. Dane demograficzne Miasta Zielona Góra w latach 2015-2019	11
Tabela 2. Prognozy liczby ludności Miasta Zielona Góra do 2050 r.	12
Tabela 3. Typy rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015–2019	17
Tabela 4. Powody przyznawania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015 – 2019.	18
Tabela 5. Liczba rodzinnych domów dziecka rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego w latach 2015-2019	22
Tabela 6. Liczba spokrewnionych rodzin zastępczych na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.	23
Tabela 7. Liczba niezawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra w latach 2015-2019.	23
Tabela 8. Liczba zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.	24
Tabela 9. Liczba rodzinnych domów dziecka funkcjonujących na terenie Województwa Lubuskiego i Miasta Zielona Góra.	24
Tabela 10. Liczba osób uzależnionych od alkoholu zdiagnozowanych w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze w latach 2015-2019.	29
Tabela 11. Liczba osób uzależnionych od alkoholu zdiagnozowanych w Lubuskim Ośrodku Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze w latach 2015-2019.	30
Tabela 12. Liczba osób uzależnionych od innych substancji psychoaktywnych zdiagnozowanych w Lubuskim Ośrodku Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze w latach 2015-2019.	30
Tabela 13. Realizacja zadania: „Zobowiązanie dotyczące dofinansowania kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej” w latach 2018-2020	37
Tabela 14. Realizacja zadania: „Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych” w latach 2018-2020	37
Tabela 15. Realizacja zadania: „Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych” w latach 2018-2020	38
Tabela 16. Realizacja zadania: „Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów” w latach 2018-2020	39
Tabela 17. Podział środków na rehabilitację zawodową i społeczną w poszczególnych powiatach województwa lubuskiego w 2019 roku.	40
Tabela 18. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w latach 2017-2019.	41
Tabela 19. Koszty funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy w latach 2015-2019 r.	43
Tabela 20. Usługi opiekuńcze w Mieście Zielona Góra w latach 2015-2019	45
Tabela 21. Liczba rodzin i osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych na terenie Zielonej Góry, w okresie od 2015 r. do 2019 r.	52
Tabela 22. Działania Policji i Prokuratury w Zielonej Górze w zakresie postępowań w związku ze zgłoszeniem przemy w rodzinie w latach 2015-2019.	56

WICEPRZEWODNICZĄCY RADY

Paweł Bogdan Wysocki